

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΑ 2014-2020

Μονάδα Ενισχύσεων στις Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις
 Ταχ. Δ/ση: Λ. Αθηνών 54-56, 10441 (ΑΘΗΝΑ)
 Πληροφορίες: Κ. Πανοπούλου - Ε. Τσιατούρας
 Τηλ: 210 5275 230 - 210
 e-mail: kpanopoulou@mou.gr
etsiatouras@mou.gr

Αθήνα, 17-10-2024
 Α.Π. 2940
 ΦΕΚ 5874/Β'/22-10-24

ΑΠΟΦΑΣΗ

«Λεπτομέρειες εφαρμογής της Παρέμβασης «Π3-75.1 – Εγκατάσταση γεωργών νεαρής ηλικίας» του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023 – 2027»

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

Α. Τους κανονισμούς και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

1. Τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/20131 και ιδιαίτερα το άρθρο 75.
2. Τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013.
3. Τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/2290 της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τις μεθόδους υπολογισμού των κοινών δεικτών εκρών και αποτελεσμάτων που καθορίζονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.
4. Τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2022/128 της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2021 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και

του Συμβουλίου όσον αφορά τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τους ελέγχους, τις εγγυήσεις και τη διαφάνεια.

5. Τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2022/1172 της Επιτροπής της 4ης Μαΐου 2022 σχετικά με τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στην κοινή γεωργική πολιτική και την εφαρμογή και τον υπολογισμό των διοικητικών κυρώσεων για την αιρεσιμότητα.
6. Τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2022/1173 της Επιτροπής της 31ης Μαΐου 2022 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στην κοινή γεωργική πολιτική
7. Την υπό στοιχεία C(2022) 8270 final/21-11-2022 εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, σχετικά με την έγκριση του στρατηγικού σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027 για ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Β. Τις διατάξεις νόμων και π.δ.:

1. Τον ν. 2690/1999 (Α' 45) με τον οποίο κυρώθηκε ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας.
2. Τον ν. 3508/2006 (Α' 249) «Ρυθμίσεις θεμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων», και ειδικότερα το άρθρο 3 αυτού.
3. Τον ν. 4622/2019 (Α' 133) «Επιτελικό κράτος, οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης».
4. Τον ν. 4914/2022 (Α' 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις.», και ιδίως της παρ. 32 του άρθρου 63
5. Τον ν. 3874/2010 (Α' 151) «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων.»
6. Το άρθρο 90 του π.δ. 63/2005 (Α' 98) «Κωδικοποίηση Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά όργανα» το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
7. Το π.δ. 97/2017 (Α' 138) σχετικά με τον Οργανισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
8. το π.δ. 40/2021 (Α' 100) «Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών»
9. Το π.δ. 77/2023 (Α' 139). «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων – Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το π.δ. 82/2023 «Μετονομασία Υπουργείου – Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού – Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) – Μεταβατικές διατάξεις».
10. Το π.δ. 79/2023 (Α' 131) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών.»

Γ. Τις αποφάσεις:

1. Την υπ' αρ. 282966/09-07-2007 (Β'1205) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Έγκριση του Κανονισμού διαδικασίας πληρωμών του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία ΟΠΕΚΕΠΕ των ενισχύσεων που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ».
2. Την υπ' αρ. 2618/13-10-2022 (Β' 5375) κοινή απόφαση των Υφυπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Διάρθρωση και αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027».
3. Την υπ' αρ. 2450/11-10-2014 (ΑΔΑ 622Α4653ΠΓ-ΓΤΒ) απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ορισμός Α) των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων των Περιφερειών και Β) των Γενικών Διευθύνσεων Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών ως Ενδιάμεσων Φορέων (ΕΦ) Παρεμβάσεων του Πυλώνα ΙΙ του ΣΣ ΚΑΠ και ανάθεση καθηκόντων σε αυτές.»
4. Την υπ' αρ. 519/135068/5-5-2023 (Β' 3071) απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός οριζοντίων θεμάτων για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027.»
5. Την υπ' αρ. 3495/17-8-2023 (Β' 5114) απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Διονύσιο Σταμενίτη».
6. Την υπ' αρ. 1040/28-3-2023 (Β'2179) απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου «ΣΔΕ» παρεμβάσεων ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027».
7. Το Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΣΣ ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027 και ειδικότερα την Παρέμβαση Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας.»
8. Την υπ. αρ. 2824/03.10.2023 απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 «Απόφαση 1ης Γραπτής διαδικασίας για τη διαβούλευση της 1ης Τροποποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027, των κριτηρίων επιλογής της Παρέμβασης Π3-77-1.1 και του Πίνακα Συμμόρφωσης των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ».
9. Την υπ' αρ. 3506/18-12-2023 (Β' 7144) απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τις παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ).»
10. Την υπ' αρ. 2066/30.08.2024 σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.
11. Την υπ' αρ. 56485/19.09.2024 σύμφωνη γνώμη του ΟΠΕΚΕΠΕ.
12. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ**Άρθρο 1****Πεδίο Εφαρμογής**

Στο πλαίσιο του άρθρου 75, παρ. 2α του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023 – 2027 καθιερώνονται τα παρακάτω προγράμματα ενισχύσεων

1. Παρέμβαση Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας».
2. Πληρωμή ανειλημμένων υποχρεώσεων της 3^{ης} Πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων στήριξης προς ένταξη στο υπομέτρο 6.1 «Εγκατάσταση Νέων Γεωργών» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας 2014-2022 της Ελλάδας κατά τη μεταβατική περίοδο 2021 και 2022.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Παρέμβαση Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας»

Άρθρο 2

Στόχοι της Παρέμβασης Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας»

Στόχοι της Παρέμβασης Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας», εφεξής «παρέμβαση Π3-75.1»-είναι:

1. Η προσέλκυση και διατήρηση νέων σε ηλικία γεωργών.
2. Η διευκόλυνση της βιώσιμης επιχειρηματικής ανάπτυξης σε αγροτικές περιοχές.
3. Η προώθηση της απασχόλησης, της ανάπτυξης, της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής των γυναικών στη γεωργία.
4. Η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της κυκλικής βιοοικονομίας και της αειφόρου δασοκομίας.

Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται η παροχή κατ' αποκοπή οικονομικής στήριξης σε νέους, οι οποίοι κατά το έτος υποβολής αιτημάτων στήριξης δεν έχουν υπερβεί το 40ο έτος της ηλικίας τους, ώστε να εγκατασταθούν για πρώτη φορά στο τομέα της Γεωργίας ως αρχηγοί βιώσιμης γεωργικής εκμετάλλευσης και να παραμείνουν σε αυτόν.

Η παρέμβαση Π3-75.1 συμμορφώνεται με τα αναφερόμενα στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000/C 364/01) και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης «Ε.Γ.Τ.Α.Α.» και από το Ελληνικό Δημόσιο.

Άρθρο 3

Ορισμοί και Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί

Για την εφαρμογή της Παρέμβασης Π3-75.1 ισχύουν οι εξής ορισμοί και εννοιολογικοί προσδιορισμοί:

1. Εκμετάλλευση

Ως «εκμετάλλευση» νοείται το σύνολο των μονάδων που χρησιμοποιεί για γεωργικές δραστηριότητες και διαχειρίζεται ένας γεωργός στην ελληνική επικράτεια.

2. Γεωργός

Ως «γεωργός» νοείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που διαθέτει εκμετάλλευση ευρισκόμενη στην ελληνική επικράτεια και ασκεί γεωργική δραστηριότητα όπως ορίζεται στην παράγραφο 3.

3. Γεωργική δραστηριότητα

Ως «γεωργική δραστηριότητα» νοείται η δραστηριότητα η οποία συμβάλει στην παροχή ιδιωτικών και δημόσιων αγαθών μέσω της παραγωγής γεωργικών προϊόντων ή της διατήρησης της γης σε καλή γεωργική κατάσταση όπως ειδικότερα εξειδικεύεται στην παρ. 3 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 519/135068/25-5-2023 (Β' 3071) υπουργικής απόφασης.

4. Γεωργική εκμετάλλευση

Για τους σκοπούς της παρέμβασης Π3-75.1, γεωργική εκμετάλλευση νοείται το σύνολο των μονάδων (γη, ιδιότητα ζώα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός) που χρησιμοποιεί και διαχειρίζεται για την άσκηση γεωργικής δραστηριότητας ένας γεωργός στην ευρύτερη περιοχή του τόπου μόνιμης κατοικίας του.

Στις δραστηριότητες της γεωργικής εκμετάλλευσης, πλην της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, στην οποία συμπεριλαμβάνονται δραστηριότητες όπως η διαλογή και η απλή συσκευασία ιδίων προϊόντων, δύνανται να περιλαμβάνονται και η διακίνηση, μεταφορά, τυποποίηση, συσκευασία, αποθήκευση, μεταποίηση, χονδρική και λιανική πώληση αποκλειστικά προϊόντων που παράγει η εκμετάλλευση.

5. Αρχηγός γεωργικής εκμετάλλευσης

Αρχηγός γεωργικής εκμετάλλευσης νοείται το φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, είναι κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης και είναι νομικά και οικονομικά υπεύθυνο για την κανονική λειτουργία της.

Στην περίπτωση εκμεταλλεύσεων νομικών προσώπων, αρχηγός νοείται το φυσικό πρόσωπο που κατέχει τουλάχιστον το 51% του εταιρικού κεφαλαίου, είναι ο νόμιμος εκπρόσωπός του, ασκεί τη διαχείριση και είναι νομικά και οικονομικά υπεύθυνος για τη λειτουργία του, έτσι όπως αποδεικνύεται με ανάλογα νομιμοποιητικά έγγραφα ανάλογα με τη νομική μορφή του νομικού προσώπου. Ενδεικτικά νομιμοποιητικά έγγραφα είναι η συμβολαιογραφική πράξη σύστασης, το καταστατικό του νομικού προσώπου και όποιο άλλο έγγραφο συνδέεται με τη λειτουργία και το σκοπό του.

Η νομική ευθύνη αναφέρεται στο σύνολο των νομικών υποχρεώσεων και ευθυνών που επιβάλλονται στην γεωργική επιχείρηση.

Η οικονομική ευθύνη αναφέρεται στη διαχείριση της γεωργικής εκμετάλλευσης και για τα φυσικά πρόσωπα αποδεικνύεται με την έκδοση στο όνομα και αριθμό φορολογικού μητρώου του αρχηγού της όλων των παραστατικών που αφορούν την εκμετάλλευση, όπως μισθωτήρια, τιμολόγια αγοράς εφοδίων, πώλησης προϊόντων, είσπραξη ενισχύσεων, συναλλαγές με πιστωτικά ιδρύματα, φορολογικές υποχρεώσεις κ.λπ. Κατ' αναλογία στα νομικά πρόσωπα, ο αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης έχει την οικονομική ευθύνη για τη διαχείριση της γεωργικής εκμετάλλευσης, τα κέρδη και τους χρηματοοικονομικούς της κινδύνους, ενεργεί σε οικονομικές συναλλαγές για λογαριασμό της εταιρίας και έχει την ευθύνη για την έκδοση παραστατικών που εκδίδονται στον αριθμό φορολογικού μητρώου του νομικού προσώπου.

6. Πρώτη Εγκατάσταση

Ως πρώτη εγκατάσταση νοείται η για πρώτη φορά ενασχόληση με τη γεωργία από τα φυσικά πρόσωπα γεωργούς νεαρής ηλικίας. Η ημερομηνία της πρώτης εγκατάστασης δεν πρέπει είναι προγενέστερη των 18 μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης.

- i) Στην περίπτωση των ατομικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων (φυσικά πρόσωπα), πρώτη εγκατάσταση νοείται όταν τα φυσικά πρόσωπα, γεωργοί νεαρής ηλικίας, που είναι αρχηγοί αυτών των εκμεταλλεύσεων, εγγράφονται στο ΜΑΑΕ με την ιδιότητα του νεοεισερχομένου επαγγελματία αγρότη, ασκώντας αποτελεσματικό και μακροχρόνιο έλεγχο επί αυτών όσον αφορά τη διαχείριση, τα κέρδη και τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους τους.
- ii) Στην περίπτωση γεωργικών εκμεταλλεύσεων οι οποίες ανήκουν σε νομικά πρόσωπα, πρώτη εγκατάσταση νοείται όταν φυσικό πρόσωπο, γεωργός νεαρής ηλικίας, που κατέχει τουλάχιστον το 51% του κεφαλαίου του νομικού προσώπου αναλαμβάνει για πρώτη φορά, ως διαχειριστής, την αρχηγία / έλεγχο νομικού προσώπου με γεωργική δραστηριότητα το οποίο εγγράφεται στο ΜΑΑΕ ως κάτοχος γεωργικής εκμετάλλευσης καθιστώντας τον εαυτό του νομικά και οικονομικά υπεύθυνο για

τη λειτουργία του νομικού προσώπου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5, και συνεπώς ασκεί αποτελεσματικό και μακροχρόνιο έλεγχο επί αυτού όσον αφορά τη διαχείριση, τα κέρδη και τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους του.

Ως ημερομηνία έναρξης της πρώτης εγκατάστασης (ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης) νοείται:

1. Για τα φυσικά πρόσωπα η ημερομηνία απόκτησης από τον υποψήφιο της ιδιότητας του «επαγγελματία αγρότη» νεοεισερχομένου στον αγροτικό τομέα, όπως αυτή αναγράφεται στην σχετική βεβαίωση του ΜΑΑΕ, πληρώνοντας τις σχετικές προϋποθέσεις της παρ. 9.
2. Για τα νομικά πρόσωπα η ημερομηνία ορισμού του φυσικού προσώπου ως διαχειριστή/νόμιμου εκπροσώπου του νομικού προσώπου σύμφωνα με σχετικά εταιρικά έγγραφα. Ο γεωργός νεαρής ηλικίας διαχειριστής/νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου, κατά την υποβολή του αιτήματος στήριξης, πρέπει να πληροί επιπλέον τις εξής προϋποθέσεις:
 - α) εισφέρει στο εταιρικό κεφάλαιο του νομικού προσώπου τουλάχιστον κατά 51% και είναι νομικά και οικονομικά υπεύθυνος για τη λειτουργία του,
 - β) δηλώνει στο ΜΑΑΕ ότι θα εγγραφεί στον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα, σύμφωνα με τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις σχετικά με την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με γεωργική δραστηριότητα και ότι θα προσκομίσει τη σχετική βεβαίωση εγγραφής,
 - γ) έχει διακόψει οποιαδήποτε άλλη μορφή μόνιμης εξαρτημένης ή μη εξωγεωργικής απασχόλησης που δεν συνδέεται με την άσκηση διοίκησης και επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με γεωργική δραστηριότητα (Ομάδα ΚΑΔ 01 εκτός των ΚΑΔ 01.6: υποστηρικτικές δραστηριότητες προς τη γεωργία και του ΚΑΔ 01.7: Θήρα), ή δεσμεύεται ότι θα διακόψει οποιαδήποτε σχετικής μορφής απασχόληση και θα προσκομίσει τα σχετικά παραστατικά διακοπής εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μήνα από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης των πινάκων αποτελεσμάτων αξιολόγησης.

Η πρώτη εγκατάσταση ολοκληρώνεται με την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου και την τήρηση των σχετικών στόχων και δεσμεύσεων των δικαιούχων (φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα) και των αρχηγών – νόμιμων εκπροσώπων των νομικών προσώπων.

7. Μητρώο αγροτών και αγροτικών εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ):

Συστάθηκε με βάση το ν. 3874/2010 (Α' 151) και σε αυτό εγγράφονται υποχρεωτικά όλα τα ενήλικα φυσικά πρόσωπα και τα νομικά πρόσωπα που, εντός της Επικράτειας, ασκούν αγροτική δραστηριότητα ή κατέχουν αγροτική εκμετάλλευση.

8. Επαγγελματίας αγρότης

Επαγγελματίας αγρότης, σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 2 του 3874/2010 (Α' 151), είναι το ενήλικο φυσικό πρόσωπο που έχει δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, εφόσον πληροί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) Είναι κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης.
- β) Ασχολείται επαγγελματικά με αγροτική δραστηριότητα στην εκμετάλλευσή του τουλάχιστον κατά 30% του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του.
- γ) Λαμβάνει από την απασχόλησή του σε αγροτική δραστηριότητα το 50% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματός του.
- δ) Είναι ασφαλισμένος ο ίδιος και η αγροτική του παραγωγή, όπου απαιτείται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

ε) Τηρεί λογιστικά βιβλία, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η κατοχή αγροτικής εκμετάλλευσης αποδεικνύεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην υπ' αρ. 360/26071/1-3-2016 (ΑΔΑ 7Ω9Ρ4653ΠΓ-ΔΕΒ) εγκύκλιο του Γεν. Γραμματέα του ΥΠΑΑΤ.

Για τον υπολογισμό της ετήσιας απασχόλησης στην αγροτική εκμετάλλευση εφαρμόζεται η υπ' αρ. 169653/3-6-2011 (Β' 1181) υπουργικής απόφασης, όπως έχει τροποποιηθεί με την υπ' αρ. 1415/80082/12-07-2016 (Β' 2386) όμοιά της.

Για τον υπολογισμό του αγροτικού εισοδήματος εφαρμόζεται η υπ' αρ. 134430/4-3-2011 (Β' 392) κοινή υπουργική απόφαση όπως έχει τροποποιηθεί με τις υπ' αρ. 329/78917/05-06-2018 (Β' 2090) και 5756/26-7-2021 (Β' 3453) κοινές υπουργικές αποφάσεις.

Για τους σκοπούς της παρέμβασης Π3-75.1 θεωρούνται ως επαγγελματίες αγρότες όσοι έχουν κριθεί δικαιούχοι της παρέμβασης Π3-75.1 και των οποίων τα αγροτικά εισοδήματα προέρχονται από τον τομέα της Γεωργίας και όχι από τον τομέα της Αλιείας.

9. Νεοεισερχόμενος στον αγροτικό τομέα επαγγελματίας αγρότης

Για να κριθεί κάποιος ως «νεοεισερχόμενος» επαγγελματίας αγρότης πρέπει να πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της παρ. 5^α του άρθρου 2 του ν. 3874/2010 (Α' 151) καθώς και οι προϋποθέσεις οι οποίες αναφέρονται στις σχετικές εγκυκλίους του Μητρώου Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων.

10. Επαρκή επαγγελματικά προσόντα

Τα επαρκή επαγγελματικά προσόντα υφίστανται στο πρόσωπο του δικαιούχου εφόσον συντρέχει μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Κατέχει ή αποκτά τίτλο σπουδών / πτυχίο γεωτεχνικής κατεύθυνσης, σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα. Οι τίτλοι σπουδών/πτυχίων επιπέδων 3-5 πρέπει να βρίσκονται σε συνάφεια με τον προσανατολισμό της γεωργικής εκμετάλλευσης κάτι το οποίο δεν απαιτείται για τους τίτλους γεωτεχνικής κατεύθυνσης επιπέδου 6 έως 8. Ισχύει η εξής αντιστοίχιση πτυχίων/ διπλωμάτων για τα επίπεδα 3-8:

Επίπεδο Εθνικού Πλαισίου Προσόντων	Επαγγελματική Εκπαίδευση & Επαγγελματική Κατάρτιση – Ανώτατη Εκπαίδευση
3	Πτυχίο επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης επιπέδου 3 που έχει χορηγηθεί σε απόφοιτους των σχολών επαγγελματικής κατάρτισης (Σ.Ε.Κ.) μετά από πιστοποίηση και ΕΠΑ.Σ. του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
4	Πτυχίο ΕΠΑ.Σ. απολυτήριο επαγγελματικού λυκείου (ΕΠΑ.Λ.) επιπέδου 4 (Ισότιμο με το απολυτήριο γενικού λυκείου), <i>[Χορηγείται στους αποφοίτους της Γ' τάξης των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις]</i> Πτυχίο επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιπέδου 4 <i>[Χορηγείται στους απόφοιτους της Γ' τάξης των επαγγελματικών λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις]</i> Απολυτήριο Γενικού Λυκείου επιπέδου 4
5	Πτυχίο επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιπέδου 5 <i>[Χορηγείται στους απόφοιτους της τάξης μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. μετά από πιστοποίηση]</i>

	Δίπλωμα επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιπέδου 5 [Χορηγείται στους αποφοίτους Ι.Ε.Κ. μετά από πιστοποίηση] Δίπλωμα / πτυχίο ανώτερας σχολής (τριτοβάθμια ανώτερη και όχι ανώτατη εκπαίδευση)
6	Πτυχίο Ανώτατης Εκπαίδευσης
7	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης
8	Διδακτορικό Δίπλωμα

β. Κατέχει ή αποκτά βεβαίωση – πιστοποιητικό παρακολούθησης πιστοποιημένου προγράμματος, διάρκειας τουλάχιστον 250 ωρών, από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ», το οποίο πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτικά και κατάρτιση σε βασικές ψηφιακές δεξιότητες.

Τα επαρκή επαγγελματικά προσόντα πρέπει είτε να υφίστανται κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης είτε να αποκτηθούν σε διάστημα που δεν υπερβαίνει τους 36 μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης.

11. Γεωργός νεαρής ηλικίας

Για τους σκοπούς της παρέμβασης Π3-75.1, «Γεωργός νεαρής ηλικίας», νοείται:

11.1. Το φυσικό πρόσωπο το οποίο κατά το έτος υποβολής της αίτησης στήριξης δεν έχει υπερβεί το 40^ο έτος της ηλικίας του και κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης:

11.1.1. Έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του, έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα και φερεγγυότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

11.1.2. Εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος αυτής, δηλαδή θεωρείται αρχηγός εκμετάλλευσης.

11.1.3. Διαθέτει ως ελάχιστα εκπαιδευτικά προσόντα, τουλάχιστον επίπεδο γνώσεων 4 δηλαδή είναι απόφοιτος επαγγελματικής σχολής ή Λυκείου είτε έχει επίπεδο γνώσεων επιπέδου 2 δηλαδή απολυτήριο γυμνασίου και ταυτόχρονα εκπαίδευση γεωτεχνικής κατεύθυνσης διάρκειας τουλάχιστον 150 ωρών που δεν αποτελεί μέρος πιστοποιητικού ή διπλώματος (μη τυπικής εκπαίδευσης - βεβαίωση από την αρμόδια αρχή). Εάν δεν καλύπτονται τα ελάχιστα εκπαιδευτικά προσόντα ο υποψήφιος πρέπει να διαθέτει επίπεδο γνώσεων επιπέδου 2 (απολυτήριο γυμνασίου) και επαγγελματικά προσόντα ως εξής: Άσκηση του επαγγέλματος του αγροεργάτη με πλήρη απασχόληση επί τρία συναπτά έτη ή επί ισοδύναμο χρονικό διάστημα με μειωμένο ωράριο, κατά την τελευταία δεκαετία (αποδεικνύεται με πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από αρμόδια αρχή, δελτία μισθοδοσίας ή εργόσημο ή άλλα σχετικά έγγραφα, εφόσον διευκρινίζουν σαφώς τις επαγγελματικές δραστηριότητες) ή να είναι ασφαλισμένος ως μέλος «αγροτικής οικογενειακής εκμετάλλευσης», κατά την έκδοση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, με έναρξη ασφάλισης τουλάχιστον δύο έτη πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης.

11.1.4. Διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα.

11.2. Το νομικό πρόσωπο, εφόσον ένα από τα φυσικά πρόσωπα που μετέχει στο κεφάλαιο και τη διαχείριση του είναι γεωργός νεαρής ηλικίας στο πρόσωπο του οποίου συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις των γεωργών νεαρής ηλικίας που είναι φυσικά πρόσωπα. Ο γεωργός νεαρής ηλικίας μετέχει στο κεφάλαιο του νομικού προσώπου τουλάχιστον κατά 51%. Ο γεωργός νεαρής ηλικίας αναλαμβάνει τον έλεγχο / αρχηγία του νομικού προσώπου για πρώτη φορά, ασκώντας μακροχρόνιο και αποτελεσματικό έλεγχο επί του νομικού προσώπου, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των παρ. 5 και 6.

12. Μόνιμη κατοικία

α) Μόνιμη κατοικία είναι η κύρια και μόνιμη εγκατάσταση ενός ατόμου και της οικογένειάς του σ' ένα τόπο με πρόθεση να τον χρησιμοποιήσει στη διάρκεια του χρόνου ως κέντρο της κοινωνικής και οικονομικής του δραστηριότητας. Η πρόθεση τεκμαίρεται από ενέργειες που οδηγούν στην διαπίστωση βούλησης διαρκούς και μόνιμης σύνδεσης με ορισμένο τόπο. Κανένας δεν μπορεί να έχει συγχρόνως περισσότερες από μία μόνιμες κατοικίες.

β) Διαμονή είναι η προσωρινή εγκατάσταση σ' έναν τόπο.

Η ιδιότητα του μόνιμου κατοίκου αποδεικνύεται με την έκδοση της σχετικής βεβαίωσης μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης ή με τη σχετική βεβαίωση από τον οικείο Δήμο. Ωστόσο σε περιπτώσεις αμφιβολιών ή καταγγελίας το μόνιμο της κατοικίας θα εξετάζεται και το βάρος της απόδειξης θα το φέρει ο ενδιαφερόμενος προσκομίζοντας δικαιολογητικά που αποδεικνύουν έμμεσα την μόνιμη κατοικία όπως, αποδείξεις οργανισμών κοινής ωφέλειας στο όνομά του, βεβαίωση φοίτησης παιδιών, υποβολή φορολογικής δήλωσης κ.λπ. Επισημαίνεται ότι η ύπαρξη οικογενειακής μερίδας ή η εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους δε συνεπάγεται κατ' ανάγκη και την απόδειξη μόνιμης κατοικίας. Δεν γίνεται αποδεκτή η δήλωση διαφορετικής μόνιμης κατοικίας από αυτήν της / του συζύγου.

13. Ευρύτερη περιοχή του τόπου κατοικίας

Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή του τόπου της μόνιμης κατοικίας του/της αρχηγού της εκμετάλλευσης. Ως ευρύτερη περιοχή του τόπου κατοικίας νοείται η περιοχή στην οποία ο γεωργός έχει τη δυνατότητα πρόσβασης για την εύρυθμη λειτουργία της εκμετάλλευσης. Η περιοχή αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τα όρια των όμορων Περιφερειακών Ενοτήτων. Για τις ανάγκες της παρέμβασης Π3-75.1, οι ΠΕ Θεσσαλονίκης και Πιερίας θεωρούνται όμορες.

14. Περιοχές εφαρμογής της παρέμβασης

Η παρέμβαση Π3-75.1 εφαρμόζεται σε περιοχές όπου η αγροτική δραστηριότητα είναι σημαντική, δηλαδή στο σύνολο της Χώρας με τις εξής εξαιρέσεις:

- α) Στην ΠΕ Θεσσαλονίκης δεν εφαρμόζεται στη Δημοτική Κοινότητα 5ου Διαμερίσματος Θεσσαλονίκης.
- β) Στην ΠΕ Αττικής, εφαρμόζεται στους Δήμους Νήσων καθώς και σε Δήμους και Κοινότητες με αγροτική δραστηριότητα, δηλαδή τις περιοχές που έχουν βαθμό Αστικοποίησης 2 και 3 (ενδιάμεσης πυκνότητας κατοικημένες και αραιοκατοικημένες περιοχές) και προσιδιάζουν αντίστοιχα σε ενδιάμεσες και κυρίως αγροτικές περιοχές, αποκλείοντας τον κατεχοχόν αστικό ιστό της Αττικής, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας Δήμων/Κοινοτήτων που δεν έχει εφαρμογή η παρέμβαση Π3-75.1 στο Νομό Αττικής:

Αθηναίων	Ηρακλείου	Παπάγου
Αγίας Βαρβάρας	Ιλίου (Νέων Λιοσίων)	Περιστερίου
Αγίας Παρασκευής	Καισαριανής	Πετρούπολης
Αγίου Δημητρίου	Καλλιθέας	Πεύκης
Αγίων Αναργύρων	Καματερού	Ταύρου
Αιγάλεω	Κηφισιάς	Υμηττού
Αλίμου	Λυκοβρύσεως	Φιλοθέης
Αμαρουσίου	Μελισσίων	Χαϊδαρίου
Αργυρούπολης	Μεταμορφώσεως	Χαλανδρίου
Βριλησίων	Μοσχάτου	Χολαργού
Βύρωνος	Νέας Ερυθραίας	Ψυχικού
Γαλασίου	Νέας Ιωνίας	Εκάλης

Γλυφάδας	Νέας Σμύρνης	Νέας Πεντέλης
Δάφνης	Νέας Φιλαδελφείας	Πεντέλης
Ελληνικού	Νέας Χαλκηδόνος	Πειραιώς
Ζωγράφου	Νέου Ψυχικού	
Ηλιούπολης	Παλαιού Φαλήρου	

Κατά την εφαρμογή του μέτρου, ο μόνιμος πληθυσμός λαμβάνεται υπόψη σε επίπεδο δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και προσδιορίζεται από την απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2021. Δεν λαμβάνονται υπόψη οι οικισμοί. Οι διοικητικές διαιρέσεις (δημοτικές και τοπικές κοινότητες) αφορούν σε αυτές που θεσπίστηκαν με βάση τη διοικητική διαίρεση της Ελλάδας του Προγράμματος «Κλεισθένης Ι», ν. 4555/2018 (Α' 133).

Ως νησιωτικές περιοχές εφαρμογής χαρακτηρίζονται το σύνολο των νησιών του Αιγαίου και Ιονίου Πελάγους εκτός Κρήτης και Εύβοιας λόγω του μεγάλου μεγέθους τους.

15. Κατεύθυνση – προσανατολισμός παραγωγής γεωργικής εκμετάλλευσης

Η παραγωγική κατεύθυνση της γεωργικής εκμετάλλευσης προκύπτει από τον κλάδο παραγωγής από τον οποίο προέρχεται το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της εκμετάλλευσης και χαρακτηρίζεται ως Φυτική, Κτηνοτροφική και Μικτή. Ειδικότερα, η παραγωγική κατεύθυνση της γεωργικής εκμετάλλευσης θεωρείται:

Φυτική: εφόσον ο κλάδος που συνεισφέρει στην παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της εκμετάλλευσης σε ποσοστό άνω του 50% είναι η φυτική παραγωγή.

Κτηνοτροφική: εφόσον ο κλάδος που συνεισφέρει στην παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της εκμετάλλευσης σε ποσοστό τουλάχιστον 50% είναι η ζωική παραγωγή.

Μικτή: εφόσον ο κλάδος που συνεισφέρει στην παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της εκμετάλλευσης σε ποσοστό άνω του 50% είναι η μελισσοκομία ή κάθε άλλη περίπτωση που δεν εντάσσεται στη φυτική ή κτηνοτροφική κατεύθυνση.

16. ΚΑΔ

Κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας (ΚΑΔ) είναι κωδικοί δραστηριοτήτων σύμφωνα με την «Εθνική Ονοματολογία Οικονομικών Δραστηριοτήτων 2008».

17. Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΟΠΣ ΚΑΠ)

Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΟΠΣ ΚΑΠ) είναι το κεντρικό πληροφοριακό σύστημα για την ηλεκτρονική καταχώριση και αποθήκευση των δεδομένων, τα οποία είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, τις επαληθεύσεις και τους ελέγχους σχετικά με τις πράξεις που λαμβάνουν στήριξη από τα Ταμεία, σύμφωνα με το Παράρτημα XVII του Κανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 54 του ν. 4914/2022. Το ΟΠΣ ΚΑΠ διασφαλίζει την προστασία, την ακεραιότητα, τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των δεδομένων αυτών και την ταυτοποίηση των χρηστών του.

Στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΟΠΣ ΚΑΠ) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καταχωρίζονται κυρίως δεδομένα που αφορούν στις διαδικασίες και τα στοιχεία προγραμματισμού, διαχείρισης, ελέγχου και υλοποίησης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, σύμφωνα με το άρθρο 58 του ν. 4914/2022. Επιτρέπει δε, τη διασύνδεση με το ΟΠΣΚΕ και άλλα πληροφοριακά συστήματα για την ανταλλαγή δεδομένων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο των πράξεων του Σ.Σ. Κ.Α.Π.

18. Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ)

Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση της παρέμβασης. Οι διαδικασίες αφορούν ενδεικτικά στην υποβολή αιτήσεων στήριξης, στον διοικητικό έλεγχό τους, στη βαθμολόγησή τους, στις τροποποιήσεις και ανακλήσεις πράξεων, στην υποβολή αιτημάτων πληρωμής, στον διοικητικό τους έλεγχο και γενικότερα στην εφαρμογή και διαχείριση με ηλεκτρονικό τρόπο των πράξεων υλοποίησης του παρέμβασης.

19. Σύστημα παρακολούθησης εκτάσεων

Ως «σύστημα παρακολούθησης εκτάσεων» νοείται η διαδικασία τακτικής και συστηματικής παρατήρησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των γεωργικών δραστηριοτήτων και πρακτικών στις γεωργικές εκτάσεις με δεδομένα των δορυφόρων Sentinels του προγράμματος Copernicus ή άλλα δεδομένα με τουλάχιστον ισοδύναμη αξία.

20. Αποδεκτή – Απαράδεκτη (Μη Αποδεκτή) Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ)

Η ΕΑΕ υποβάλλεται κάθε έτος σύμφωνα με τις ημερομηνίες που ορίζονται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Η καταληκτική προθεσμία υποβολής παραδεκτής ΕΑΕ ορίζεται κάθε έτος από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

21. Τυπική απόδοση (ΤΑ) – Έτος αναφοράς – ΤΑ εισόδου (αρχ. κατάσταση) – ΤΑ εξόδου (ολοκλήρωσης) – ΤΑ ετών 2019 – 2023

21.1 Η τυπική απόδοση ορίζεται ως η ακαθάριστη αξία των παραγόμενων προϊόντων της εκμετάλλευσης, εκφράζεται σε ευρώ και αποτελεί τον δείκτη της παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης. Η συνολική τυπική απόδοση της γεωργικής εκμετάλλευσης ισούται με το σύνολο της τυπικής απόδοσης των επί μέρους καλλιεργειών και εκτροφών της εκμετάλλευσης. Για τον υπολογισμό της τυπικής απόδοσης των καλλιεργειών και των εκτροφών πολλαπλασιάζεται ο αριθμός των καλλιεργούμενων στρεμμάτων, εκτρεφόμενων παραγωγικών ζώων, μελισσοσμηνών, κουτιών μεταξοσκώληκα της εκμετάλλευσης, όπως αυτά δηλώνονται στην Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης αποκλειστικά με τον αντίστοιχο συντελεστή τυπικής απόδοσης του παραρτήματος Ι, λαμβάνοντας υπόψη τις εξαιρέσεις των κατωτέρω περιπτώσεων α) έως και ζ). Ο τρόπος αυτός, ο οποίος εφαρμόζεται στο ΟΠΣΚΕ, είναι ο μοναδικός αποδεκτός για τις ανάγκες της παρέμβασης. Συνεπώς οποιοσδήποτε άλλος υπολογισμός εκτός εκείνου που εφαρμόζεται στο ΟΠΣΚΕ δεν γίνεται αποδεκτός.

α) Για το έτος αναφοράς στον υπολογισμό της τυπικής απόδοσης των καλλιεργειών μόνιμων νεαρών φυτειών (π.χ. νεαρά δένδρα, νεαροί αμπελώνες) χρησιμοποιείται το 50% της τυπικής απόδοσης των παραγωγικών φυτειών. Ωστόσο, για τον υπολογισμό της τυπικής απόδοσης εξόδου (μελλοντικής κατάστασης) δύναται για τις νεαρές φυτείες να χρησιμοποιείται το σύνολο της τυπικής απόδοσης.

β) Στην παραγωγική δυναμικότητα της εκμετάλλευσης δεν προσμετράται η τυπική απόδοση των επίσπορων καλλιεργειών.

γ) Στην παραγωγική δυναμικότητα της εκμετάλλευσης δεν προσμετράται η τυπική απόδοση που προέρχεται από: γα) Βοσκοτόπους, γβ) Δασικά δένδρα που δεν παράγουν εδώδιμους καρπούς, γγ) Φυτώρια, γδ) Εκτάσεις σε αγρανάπαυση, γε) Γη που δεν εντάσσεται σε καλλιεργητική δραστηριότητα, γστ) Εκτάσεις με ΑΠΕ, γζ) Θηράματα, γη) Θηραματικά πτηνά, γθ) Μανιτάρια που δεν καλλιεργούνται σε εντατική καλλιέργεια εντός θαλάμων (π.χ. τρούφα).

δ) Δεν προσμετρώνται στην τυπική απόδοση αγροτεμάχια ή εκτροφές εκτός της ευρύτερης περιοχής του τόπου κατοικίας του υποψηφίου φυσικού προσώπου ή της έδρας του νομικού προσώπου. Για τις ανάγκες της παρέμβασης Π3-75.1, οι ΠΕ Θεσσαλονίκης και Πιερίας θεωρούνται όμορες.

ε) Ανάλογα με τον τόπο μόνιμης κατοικίας του υποψηφίου, ένα ελάχιστο ύψος τυπικής απόδοσης πρέπει να προέρχεται από παραγωγικές φυτείες, ετήσιες καλλιέργειες, εκτροφές, μελισσοσμήνη και

μεταξοσκώληκες. Για την αρχική κατάσταση, το ελάχιστο όριο είναι τα 10.000 ευρώ για την Ηπειρωτική Χώρα την Κρήτη και την Εύβοια, τα 8.300 ευρώ για τα νησιά της Χώρας με πληθυσμό άνω των 3.100 κατοίκων και τα 6.700 ευρώ για τα νησιά της Χώρας με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων. Για την τελική κατάσταση, το ελάχιστο όριο είναι τα 12.000 ευρώ για την Ηπειρωτική Χώρα την Κρήτη και την Εύβοια, τα 10.000 ευρώ για τα νησιά της Χώρας με πληθυσμό άνω των 3.100 κατοίκων και τα 8.000 ευρώ για τα νησιά της Χώρας με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων

Για την επίτευξη των ανωτέρω ελάχιστων ορίων συνυπολογίζεται η ΤΑ των θηλυκών αμνοεριφίων τα οποία προορίζονται για γαλακτοπαραγωγή. Ωστόσο δεν προσμετράται η τυπική απόδοση των αρσενικών αιγοπροβάτων καθώς και των αμνοεριφίων που προορίζονται για πάχυνση και σφαγή.

στ) Για την προσμέτρηση της τυπικής απόδοσης που προέρχεται από την αξιοποίηση καλλιεργειών / εγκαταστάσεων με τυπική απόδοση μεγαλύτερη των 20.000 ευρώ ανά εκτάριο (π.χ. κηπευτικά υπό κάλυψη, καλλιέργεια μανιταριών, ανθοκομικές καλλιέργειες, κ.λπ.), πριν την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης της αίτησης στήριξης προηγείται έλεγχος με κάθε πρόσφορο μέσο στα σχετικά αγροτεμάχια / εγκαταστάσεις παραγωγής, όπως επιτόπια επίσκεψη ή τεχνικές παρακολούθησης γης ή συστήματα παρακολούθησης εκτάσεων. Εφόσον διενεργηθεί επιτόπια επίσκεψη, αυτή γίνεται από υπάλληλο των ΔΑΟΚ της οικείας Περιφέρειας ή της ΔΑΟΠ, ΠΕ γεωτεχνικό ή ΤΕ τεχνολόγο γεωπόνου, ο οποίος δύναται να μην είναι αξιολογητής της αίτησης στήριξης. Ανάλογα με τον χρόνο διενέργειας της επιτόπιας επίσκεψης, το σχετικό πόρισμα (τεχνική έκθεση) επισυνάπτεται στο ΟΠΣΚΕ στο α' ή στο β' φύλλο αξιολόγησης. Για την εξειδίκευση του τρόπου ελέγχου η ΕΥΕ ΠΑΑ δύναται να εκδίδει σχετική εγκύκλιο.

ζ) Για τον υπολογισμό της τυπικής απόδοσης των ετών 2019 έως και 2023 λαμβάνεται υπόψη η τυπική απόδοση του παραρτήματος Ι της υπ' αρ. 3764/29-9-2021 (Β' 4456) υπουργικής απόφασης καθώς και οι περιορισμοί των ανωτέρω παραγράφων α, β, γ και δ.

21.2 Ως τυπική απόδοση εισόδου ή τυπική απόδοση αρχικής κατάστασης ορίζεται η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης κατά το έτος αναφοράς το οποίο ορίζεται στην πρόσκληση. Ως τυπική απόδοση εξόδου (ολοκλήρωσης), ορίζεται η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης που επιτυγχάνεται κατά το έτος επίτευξης του στόχου επιχειρηματικού σχεδίου.

Αναλυτικά οι τυπικές αποδόσεις των κλάδων παραγωγής περιγράφονται στο Παράρτημα Ι και εξειδικεύονται ανά καλλιέργεια και ποικιλία από την ΕΥΕ ΠΑΑ.

22. Αίτηση στήριξης

Ως αίτηση στήριξης νοείται το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων για την υποστήριξη της υπαγωγής στην παρέμβαση Π3-75.1. Τα έγγραφα αυτά υποβάλλονται σε ηλεκτρονική μορφή. Ενδεικτικά αναφέρονται η αίτηση υπαγωγής στο μέτρο, το επιχειρηματικό σχέδιο, τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τη βαθμολόγηση της αίτησης κ.λπ., όπως εξειδικεύονται στην παρούσα.

23. Έτος αναφοράς αίτησης στήριξης

Ως έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης νοείται το έτος υποβολής της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης με βάση την οποία συντάσσεται η αίτηση στήριξης. Το έτος αναφοράς ορίζεται στην πρόσκληση υποβολής αιτημάτων στήριξης.

24. Αίτηση πληρωμής

Ως αίτηση πληρωμής νοείται η διαδικτυακή αίτηση καταβολής της α' ή β' δόσης με το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων που υποβάλλει ηλεκτρονικά ο δικαιούχος ώστε να του καταβληθεί η αναλογούσα δημόσια οικονομική στήριξη. Η αίτηση πληρωμής υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ.

25. Απόφαση ένταξης πράξης

Ως απόφαση ένταξης πράξης νοείται η απόφαση αρμόδιου οργάνου που περιγράφει τους όρους και τις προϋποθέσεις υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και γίνεται αυτοδίκαια αποδεκτή.

26. Δικαιούχος

Ως δικαιούχος νοείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο έχει εκδοθεί απόφαση ένταξης πράξης.

27. Επιπρόσθετες δεσμεύσεις

Επιπρόσθετες δεσμεύσεις θεωρούνται οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν οι δικαιούχοι για τέσσερα (4) ημερολογιακά έτη μετά το ημερολογιακό έτος επίτευξης του στόχου του επιχειρηματικού σχεδίου.

28. Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό

Ως αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό νοείται κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης ή μεγαλύτερης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της απόφασης ένταξης πράξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.

29. Ανάκτηση

Ως ανάκτηση νοείται η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.

30. Μητρώο Αξιολογητών.

Σε κάθε Περιφέρεια συστήνεται Μητρώο Αξιολογητών με απόφαση του Περιφερειάρχη, σε συνέχεια πρόσκλησης που εκδίδεται από αυτόν ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας της Περιφέρειας που έχει οριστεί ως δικαιούχος ενεργειών τεχνικής βοήθειας του ΣΣ ΚΑΠ. Στο μητρώο έχουν δικαίωμα συμμετοχής, μετά από δική τους αίτηση, υπάλληλοι των ειδικοτήτων του άρθρου 16 οι οποίοι προέρχονται από τις ΔΑΟΚ, τις ΔΑΟΠ, την Κεντρική Υπηρεσία του ΥΠΑΑΤ, τις Αποκεντρωμένες και Περιφερειακές Υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ, τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, την ΕΥΕ ΑΕΤΠ και την ΕΥΕ ΠΑΑ καθώς επίσης και υπάλληλοι ΠΕ ή ΤΕ που υπηρετούν σε εκείνο το τμήμα της ΔΑΟ της Περιφέρειας που έχει την ευθύνη και την εποπτεία της οργάνωσης, εφαρμογής και παρακολούθησης της παρέμβασης Π3-75.1. Για την εξέταση των αιτημάτων εγγραφής στο μητρώο δύναται να συσταθεί, με απόφαση Περιφερειάρχη, επιτροπή αξιολόγησης αιτημάτων. Η εγγραφή στο Μητρώο Αξιολογητών είναι απαραίτητη για την αποζημίωση όσων συμμετέχουν στα στάδια της αξιολόγησης των προτάσεων που υποβάλλονται στο πλαίσιο της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, εφόσον οι εργασίες αξιολόγησης πραγματοποιηθούν εκτός ωραρίου εργασίας και εκτός χρόνου που καλύπτεται από υπερωριακή απασχόληση για τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα και έχει προβλεφθεί σε σχετική κοινή υπουργική απόφαση καθορισμού αμοιβής τους.

Άρθρο 4

Υπηρεσίες και Φορείς Διαχείρισης, Εφαρμογής, Παρακολούθησης, Ελέγχου, Αναγνώρισης και Εκκαθάρισης Δαπάνης

1. Αρμόδιες Υπηρεσίες για τη διαχείριση, παρακολούθηση, χρηματοδότηση, υλοποίηση της παρέμβασης Π3-75.1 του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, είναι οι οριζόμενες στα άρθρα 63 και 65 του ν. 4914/2022.
2. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΣΣ ΚΑΠ (ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ) είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και υλοποίηση της παρέμβασης εκτός των αρμοδιοτήτων που έχει εκχωρήσει στους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (Ε.Φ.Δ.), σύμφωνα με την παρ. 4.
3. Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ) έχει την ευθύνη για την υλοποίηση της παρέμβασης Π3-75.1, την έκδοση του θεσμικού πλαισίου, συμπεριλαμβανομένων εγκυκλίων εφαρμογής, την παρακολούθηση και τον συντονισμό των Ε.Φ. επί της πιστής εφαρμογής

του θεσμικού πλαισίου της παρέμβασης Π3-75.1 καθώς και της παρακολούθησης της πορείας υλοποίησής της.

4. Ως Ε.Φ. ορίζονται οι Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών της Ελλάδος στις οποίες εκχωρούνται οι κατά τόπους αρμοδιότητες για την εφαρμογή της παρέμβασης Π3-75.1.
5. Την ευθύνη των διαδικασιών για την εφαρμογή και υλοποίηση της παρέμβασης Π3-75.1, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και τις οδηγίες της ΕΥΕ ΠΑΑ, έχουν οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών (ΔΑΟΠ ή ΔΑΟ των Περιφερειών) συνεπικουρούμενες από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενοτήτων. Ειδικότερα:
 - 5.1. Οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών έχουν την γενικότερη ευθύνη και εποπτεία της οργάνωσης, εφαρμογής και παρακολούθησης της παρέμβασης Π3-75.1 και εισηγούνται στον Περιφερειάρχη την έκδοση όλων των σχετικών αποφάσεων σύμφωνα με τα φύλλα αξιολόγησης.
 - 5.2. Οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων, εκτός και αν διαφορετικά ορίζεται στην παρούσα, υποδέχονται και εξετάζουν τα αιτήματα των δικαιούχων τηρώντας σχετικό αρχείο. Πραγματοποιούν τους απαραίτητους διοικητικούς ελέγχους συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών, με αυτούς, επιτόπιων επισκέψεων.
6. Ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, εφεξής ΟΠΕΚΕΠΕ, ορίζεται ως ο Οργανισμός Πληρωμών, που ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4914/2022.
7. Στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων τους, στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, στην ΕΥΕ ΠΑΑ, στον ΟΠΕΚΕΠΕ και στους ΕΦ παρέχεται πλήρης πρόσβαση στις ενέργειες (αιτήσεις στήριξης και αξιολογήσεις τους, ενδικοφανείς προσφυγές και αξιολογήσεις τους, αιτήματα τροποποίησης και αξιολογήσεις τους, αιτήσεις πληρωμής και αξιολογήσεις τους κ.λπ.) των υποψηφίων/δικαιούχων στο ΟΠΣΚΕ.

Άρθρο 5

Κριτήρια Επιλεξιμότητας Υποψηφίων

Δικαίωμα υποβολής αίτησης στήριξης έχουν φυσικά και νομικά πρόσωπα για τα οποία, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, πληρούνται αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. Τα υποψήφια φυσικά πρόσωπα κατά το έτος υποβολής της αίτησης στήριξης δεν έχουν υπερβεί το 40ο έτος της ηλικίας τους και κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης:
 - 1.1. Έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους.
 - 1.2. Έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα και φερεγγυότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα.
 - 1.3. Δεν έχουν ασκήσει γεωργική επαγγελματική δραστηριότητα τουλάχιστον κατά τα τελευταία 5 έτη πριν την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης.
 - 1.4. Διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα ή αναλαμβάνουν τη δέσμευση να τα αποκτήσουν μέσω της παρέμβασης Π3-78.1 «Εκπαίδευση-κατάρτιση γεωργών-δασοκόμων» του ΣΣ ΚΑΠ εντός 36 μηνών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης έγκρισής τους.
 - 1.5. Έχουν τουλάχιστον επίπεδο γνώσεων 4 δηλαδή είναι απόφοιτοι επαγγελματικής σχολής ή Λυκείου ή είναι απόφοιτοι των σχολών επαγγελματικής κατάρτισης Σ.Ε.Κ. και ΕΠΑ.Σ. του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (επίπεδο 3) γεωτεχνικής κατεύθυνσης ή έχουν

επίπεδο γνώσεων επιπέδου 2 δηλαδή απολυτήριο γυμνασίου και ταυτόχρονα εκπαίδευση γεωτεχνικής κατεύθυνσης διάρκειας τουλάχιστον 150 ωρών (ελάχιστα εκπαιδευτικά προσόντα) που δεν αποτελεί μέρος πιστοποιητικού ή διπλώματος (μη τυπικής εκπαίδευσης - βεβαίωση από την αρμόδια αρχή). Εάν δεν καλύπτονται τα ελάχιστα εκπαιδευτικά προσόντα, οι υποψήφιοι πρέπει να διαθέτουν επίπεδο γνώσεων επιπέδου 2 (απολυτήριο γυμνασίου) και επαγγελματικά προσόντα ως εξής: Άσκηση του επαγγέλματος του αγροεργάτη με πλήρη απασχόληση επί τρία συναπτά έτη ή επί ισοδύναμο χρονικό διάστημα με μειωμένο ωράριο, κατά την τελευταία δεκαετία (αποδεικνύεται με πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από αρμόδια αρχή, δελτία μισθοδοσίας ή εργόσημο ή άλλα σχετικά έγγραφα, εφόσον διευκρινίζουν σαφώς τις επαγγελματικές δραστηριότητες) ή να είχαν κύρια ασφάλιση επί τουλάχιστον τρία έτη ως «νήλικα μέλη αγροτικής οικογενειακής εκμετάλλευσης».

- 1.6. Είναι μόνιμοι κάτοικοι των περιοχών εφαρμογής της παρέμβασης, όπως αυτές ορίζονται στην παρ. 14 του άρθρου 3.
- 1.7. Είναι αρχηγοί των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και έχουν εγκατασταθεί για πρώτη φορά, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 3, κατά το δεκαοκτάμηνο που προηγείται της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης στήριξης.
- 1.8. Είναι εγγεγραμμένοι στο ΜΑΑΕ ως επαγγελματίες αγρότες νεοεισερχόμενοι στον αγροτικό τομέα.
2. Τα υποψήφια νομικά πρόσωπα:
 - 2.1. Έχουν ως νόμιμο εκπρόσωπο (διαχειριστή) φυσικό πρόσωπο που, πληροί τα κριτήρια της παρ. 1 εκτός των περ. 1.7 και 1.8.
 - 2.2. Εγκαθίστανται για πρώτη φορά σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 3.
 - 2.3. Είναι εγγεγραμμένοι στο ΜΑΑΕ ως κάτοχοι γεωργικής εκμετάλλευσης.
 - 2.4. Έχουν έδρα στην ευρύτερη περιοχή του τόπου της μόνιμης κατοικίας του αρχηγού – νόμιμου εκπροσώπου τους και εντός της ίδιας Περιφέρειας.
 - 2.5. Ο νόμιμος εκπρόσωπος αναλαμβάνει την αρχηγία της γεωργικής εκμετάλλευσης του νομικού προσώπου σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 3.
3. Έχουν κύρια δραστηριότητα με κωδικό (ΚΑΔ) των γεωργικών ομάδων 01 εκτός των ΚΑΔ 01.6 και 01.7.
4. Είναι νόμιμοι κάτοχοι οικονομικά και λειτουργικά αυτόνομης γεωργικής εκμετάλλευσης και είναι νομικά και οικονομικά υπεύθυνοι για την κανονική λειτουργία της.
5. Κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης έχουν υποβάλει αποδεκτή Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης όπως η έννοια ορίζεται στην παρ. 20 του άρθρου 3, στην οποία έχουν συμπεριλάβει το σύνολο της γεωργικής τους εκμετάλλευσης.
6. Υποβάλλουν επιχειρηματικό σχέδιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 8, με ελάχιστη διάρκεια υλοποίησης τα τρία (3) έτη και μέγιστη τα τέσσερα (4) έτη με δεσμευτικό ποσοτικό στόχο και χρονικές προθεσμίες, όπως αναλυτικότερα προσδιορίζονται στο άρθρο 9, για την ανάπτυξη των γεωργικών δραστηριοτήτων τους και αναλαμβάνουν τις σχετικές υποχρεώσεις και δεσμεύσεις, όπως αναλυτικότερα προσδιορίζονται στο άρθρο 10, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης ή συμπλήρωσης επαρκούς επαγγελματικής ικανότητας, εφόσον απαιτείται.
7. Δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες μη επιλέξιμων υποψηφίων, σύμφωνα με το άρθρο 7.

Άρθρο 6

Κριτήρια Επιλεξιμότητας της Γεωργικής Εκμετάλλευσης

1. Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή του τόπου της μόνιμης κατοικίας του/της αρχηγού της εκμετάλλευσης. Εκμεταλλεύσεις ή τμήματα εκμεταλλεύσεων που δεν

- βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή του τόπου μόνιμης κατοικίας των αρχηγών της εκμετάλλευσης δεν γίνονται αποδεκτά για τους σκοπούς της παρέμβασης Π3-75.1.
2. Κατά το έτος αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς της παρ. 21 του άρθρου 3, η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να έχει ελάχιστο μέγεθος παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) μεγαλύτερο ή ίσο των:
 - 2.1. Δώδεκα χιλιάδων ευρώ (12.000€) για την ηπειρωτική χώρα, την Κρήτη και την Εύβοια. Από αυτά, τουλάχιστον τα 10.000 ευρώ πρέπει να προέρχονται, αθροιστικά, από παραγωγικές φυτείες, ετήσιες καλλιέργειες, εκτροφές, μελισσοσμήνη και μεταξοσκώληκες.
 - 2.2. Δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000€) για τα νησιά με πληθυσμό μεγαλύτερο των 3.100 κατοίκων πλην Κρήτης και Εύβοιας. Από αυτά τουλάχιστον 8.300 ευρώ πρέπει να προέρχονται, αθροιστικά, από παραγωγικές φυτείες, ετήσιες καλλιέργειες, εκτροφές, μελισσοσμήνη και μεταξοσκώληκες.
 - 2.3. Οκτώ χιλιάδων ευρώ (8.000€) για τα νησιά με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων. Από αυτά τουλάχιστον 6.700 ευρώ πρέπει να προέρχονται, αθροιστικά, από παραγωγικές φυτείες, ετήσιες καλλιέργειες, εκτροφές, μελισσοσμήνη και μεταξοσκώληκες.
 - 2.4. Κατά παρέκκλιση των ανωτέρω περ. 2.1 έως και 2.3, λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική περιβαλλοντική συμβολή της μελισσοκομίας και τις προτεραιότητες της ΕΕ για τους επικονιαστές (Πράσινη Συμφωνία, Στρατηγικές Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο και Βιοποικιλότητα), ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασης του γεωργού νεαρής ηλικίας, είναι επιλέξιμες οι εκμεταλλεύσεις που αξιοποιούν και δηλώνουν στην ΕΑΕ του έτους αναφοράς τουλάχιστον 103 κυψέλες για την ηπειρωτική Χώρα την Κρήτη και την Εύβοια, 74 για τα νησιά της Χώρας με λιγότερους από 3.100 κατοίκους και 92 για τα υπόλοιπα νησιά της Χώρας.
 3. Τα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης πρέπει να είναι:
 - 3.1. Ιδιόκτητα ή μισθωμένα ή συνδυασμός τους.
 - 3.2. Μεγαλύτερα ή ίσα της ελάχιστης έκτασης κατά τύπο αγροτεμαχίου που είναι επιλέξιμη για υποβολή στην ΕΑΕ.
 4. Το ζωικό και μελισσοκομικό κεφάλαιο της εκμετάλλευσης πρέπει να είναι ιδιόκτητο.
 5. Το σύνολο της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να έχει περιληφθεί σε αποδεκτή ενιαία αίτηση ενίσχυσης κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης προς ένταξη στην παρέμβαση Π3-75.1 από τον υποψήφιο.
 6. Ως προς τις οικογενειακές εκμεταλλεύσεις ισχύουν επιπλέον τα ακόλουθα:
 - 6.1. Μόνο ένας εκ των συζύγων μπορεί να θεωρηθεί ως αρχηγός της οικογενειακής εκμετάλλευσης. Μεταβίβαση της αρχηγίας γεωργικής εκμετάλλευσης από σύζυγο που είναι εγγεγραμμένος στο ΜΑΑΕ με την ιδιότητα του επαγγελματία αγρότη ή έχει τις προϋποθέσεις χαρακτηρισμού στο ΜΑΑΕ ως επαγγελματία αγρότη, δεν γίνεται αποδεκτή για την ένταξη στην παρέμβαση Π3-75.1.
 - 6.2. Το σύνολο της οικογενειακής εκμετάλλευσης πρέπει να έχει περιληφθεί στην αποδεκτή ενιαία αίτηση ενίσχυσης που ο υποψήφιος έχει υποβάλει στον ΟΠΕΚΕΠΕ κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης στην παρέμβαση Π3-75.1. Κατά παρέκκλιση των ανωτέρω ο/η σύζυγος της/του υποψηφίου δύναται να υποβάλει ΕΑΕ κατά το έτος αναφοράς της αίτησης με συνολική τυπική απόδοση που να μην υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ.
 - 6.3. Για τις ανάγκες της παρέμβασης Π3-75.1, το σύνολο των ιδιόκτητων αγροτεμαχίων/ζωικού κεφαλαίου της οικογένειας θεωρείται ότι κατέχεται από τον υποψήφιο κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης.

Άρθρο 7**Μη επιλέξιμοι υποψήφιοι**

Δεν δύνανται να κριθούν δικαιούχοι στήριξης:

1. Οι αρχηγοί εκμετάλλευσης φυσικού ή νομικού προσώπου για τους οποίους, κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης ισχύει οτιδήποτε από τα εξής:
 - 1.1. Έχουν ασκήσει γεωργική επαγγελματική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια των τελευταίων 5 ετών που προηγούνται της πρώτης εγκατάστασης. Ο έλεγχος συνίσταται στη διενέργεια διασταυρωτικών ελέγχων με διαθέσιμες βάσεις δεδομένων (ΟΣΔΕ, ΕΦΚΑ, ΜΑΑΕ κ.λπ.).
 - 1.2. Δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική από τον νόμο εκπαίδευση.
 - 1.3. Κατά τα τελευταία τέσσερα (4) έτη πριν από το προηγούμενο έτος από εκείνο του έτους αναφοράς της πρόσκλησης έχουν υποβάλει Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης με μέσο όρο τυπικής απόδοσης για την τετραετία που υπερβαίνει τα 12.000 ευρώ στην ηπειρωτική χώρα, την Κρήτη και την Εύβοια και τα 10.000 ευρώ στα νησιά πλην Κρήτης και Εύβοιας. Σε κάθε περίπτωση δεν είναι επιλέξιμοι όσοι κατά τα συγκεκριμένα έτη έχουν υποβάλει έστω και μία ΕΑΕ με τυπική απόδοση που υπερβαίνει τα 16.000 ευρώ.
 - 1.4. Έχουν σύζυγο που:
 - 1.4.1. Έχει υποβάλει ΕΑΕ κατά το έτος αναφοράς της πρόσκλησης με τυπική απόδοση που υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ ή
 - 1.4.2. Κατά τα δύο (2) προηγούμενα έτη του έτους αναφοράς της πρόσκλησης έχει υποβάλλει ΕΑΕ με τυπική απόδοση που υπερβαίνει τα 16.000 ευρώ, ή
 - 1.4.3. Έχει την ιδιότητα του επαγγελματία αγρότη βάσει βεβαίωσης του ΜΑΑΕ ή βάσει διασταυρωτικού ελέγχου που διενεργεί το ΜΑΑΕ, εκτός και αν η ιδιότητα αυτή προκύπτει από τη δραστηριοποίηση στον τομέα της αλιείας. Δεν είναι επιλέξιμος ο υποψήφιος σε περίπτωση που ο/η σύζυγος ήταν εγγεγραμμένος/η στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων με την ιδιότητα του «επαγγελματία αγρότη» όπως αυτή προκύπτει από τα φορολογικά έτη των 3 προηγούμενων ετών του έτους αναφοράς της πρόσκλησης. Για τον έλεγχο του κριτηρίου αυτού δύναται να λαμβάνονται υπόψη διάφορα στοιχεία επιπλέον του ΜΑΑΕ όπως του ΕΦΚΑ και της ΑΑΔΕ.
 - 1.4.4. Τα ανωτέρω 1.4.1, 1.4.2 και 1.4.3 στοιχεία δεν εξετάζονται εφόσον αποδεικνύεται ότι υπάρχει διάσταση πριν την ημερομηνία έκδοσης της Προδημοσίευσης της Πρόσκλησης της παρέμβασης Π3-75.1. Έγγραφα που επιβεβαιώνουν την διάσταση μπορεί να είναι τα ασφαλιστικά μέτρα, η επιμέλεια τέκνων ή κάποιο άλλο επίσημο έγγραφο δημόσιας αρχής που να τεκμηριώνει τη διάσταση. Επίσης δεν λαμβάνονται υπόψη τα προαναφερόμενα στοιχεία εφόσον έχει εκδοθεί διαζύγιο πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης.
 - 1.5. Έχουν μόνιμη εξωγεωργική απασχόληση, εξαρτημένη ή μη. Δεν λογίζεται ως εξωγεωργική μη εξαρτημένη απασχόληση η άσκηση διοίκησης και επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με κύρια δραστηριότητα τη γεωργική (Ομάδα ΚΑΔ 01, εκτός των ΚΑΔ 01.6 και ΚΑΔ 01.7).
 - 1.6. Είναι φοιτήτριες - φοιτητές χωρίς να έχουν συμπληρώσει τον αριθμό των προβλεπόμενων ετών φοίτησης του πανεπιστημιακού τμήματος.
 - 1.7. Δεν έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις έως τις 31 Δεκεμβρίου του έτους που έπεται του έτους αναφοράς της πρόσκλησης ή δεν έχουν οριστικά απαλλαγεί από αυτές, ώστε να έχουν τη δυνατότητα άσκησης της αρχηγίας της εκμετάλλευσής τους.

- 1.8. Λαμβάνουν επιδόματα αναπηρίας με ποσοστό αναπηρίας ίσο ή μεγαλύτερο του 67% και κρίνονται από τον αρμόδιο φορέα (ΚΕΠΑ) ως μη ικανοί προς εργασία (βιοποριστικό επάγγελμα), σύμφωνα με την περ. ζiii. της παρ.2. του άρθρου 24 της υπ' αρ. 88779/12-9-2022 (Β' 4830) υπουργικής απόφασης «Κανονισμός Λειτουργίας του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.)».
- 1.9. Είναι άμεσα συνταξιοδοτούμενοι από οποιοδήποτε ταμείο του εσωτερικού ή εξωτερικού. Οι συντάξεις αναπηρίας κρίνονται κατά περίπτωση.
- 1.10. Εκτίουν ποινές φυλάκισης.
- 1.11. Έχουν υπάρξει δικαιούχοι του υπομέτρου 6.3 «Ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων» του ΠΑΑ 2014–2020.
- 1.12. Έχουν υπάρξει στο παρελθόν δικαιούχοι μέτρων «νέων γεωργών» του ΠΑΑ 2014 – 2022, του ΠΑΑ 2007 – 2013 ή του ΕΠΑΑ-ΑΥ 2000 – 2006.
- 1.13. Δεν υποβάλλουν αίτημα στήριξης σε ηλεκτρονική μορφή που να περιλαμβάνει επιχειρηματικό σχέδιο σε συμφωνία με το περιεχόμενο και τις προϋποθέσεις του άρθρου 8.
2. Τα φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν τις προϋποθέσεις να οριστούν ως νεοεισερχόμενοι στον γεωργικό τομέα επαγγελματίες αγρότες στο ΜΑΑΕ, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ισχύουν κάθε φορά.
3. Όσοι δεν συγκεντρώνουν την ελάχιστη βαθμολογία όσον αφορά τα βαθμολογικά κριτήρια της παρέμβασης Π3-75.1.
4. Όσοι, μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης και την οριστική βαθμολογική κατάταξή τους, δεν καλύπτονται από το ισχύον όριο πιστώσεων.
5. Τα υπό σύσταση νομικά πρόσωπα.
6. Ομάδες ή οργανώσεις παραγωγών ή άλλο κοινό συλλογικό σχήμα.
7. Όσοι δεν αποδέχονται τη διασταύρωση των δηλούμενων στοιχείων με τα επίσημα στοιχεία του Κράτους και λοιπών Δημόσιων Υπηρεσιών, ιδιαιτέρως δε με τα στοιχεία του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του ΟΠΕΚΕΠΕ και των λοιπών μητρώων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, της ΑΑΔΕ, των ασφαλιστικών οργανισμών, του εθνικού δημοτολογίου, του εθνικού κτηματολογίου, των οργανισμών κοινής ωφέλειας.
8. Όσοι δηλώνουν στην αίτηση στήριξης ψευδή ή αναληθή στοιχεία.
9. Διάδοχοι Πρόωρης Συνταξιοδότησης με 10ετή αποκλεισμό.
10. Όσοι δεν υποβάλλουν πλήρη αίτηση στήριξης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προκήρυξη της παρέμβασης Π3-75.1.

Άρθρο 8

Επιχειρηματικό Σχέδιο Υποψηφίων

1. Οι υποψήφιοι προκειμένου να αξιολογηθούν υποχρεούνται να υποβάλλουν πολυετές Επιχειρηματικό Σχέδιο, το οποίο πρέπει να περιγράφει με ρεαλιστικότητα τις ενέργειες για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης σε σχέση με την αρχική κατάσταση μέσω διατύπωσης σχετικών δεσμευτικών ποσοτικών στόχων για την οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης.
2. Το επιχειρηματικό σχέδιο έχει γεωργικό προσανατολισμό και αφορά τον γεωργικό τομέα, δηλαδή την πρωτογενή γεωργική παραγωγή, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων όπως η διαλογή και απλή συσκευασία ιδίων προϊόντων.

3. Ως έναρξη υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου θεωρείται η ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων στήριξης στο ΟΠΣΚΕ. Κατά συνέπεια το πρώτο έτος υλοποίησης αφορά την ΕΑΕ που υποβάλλεται μετά την ανωτέρω ημερομηνία.
4. Η ελάχιστη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου είναι τα τρία και η μέγιστη τα τέσσερα έτη.
5. Το επιχειρηματικό σχέδιο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αίτησης στήριξης και συμπληρώνεται σε συγκεκριμένα πεδία του ΟΠΣΚΕ για τα οποία είναι δυνατή η πρόβλεψη ελάχιστου και μέγιστου αριθμού χαρακτήρων κειμένου. Η υποβολή του επιχειρηματικού σχεδίου σε ηλεκτρονική μορφή όπως και η συμφωνία με το περιεχόμενο και τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου είναι υποχρεωτική, δηλαδή αποτελεί όρο επιλεξιμότητας.
6. Το επιχειρηματικό σχέδιο περιλαμβάνει τα εξής:
 - 6.1. Περιγραφή αρχικής κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης και ειδικότερα:
 - (α) i. Σύντομο βιογραφικό σημείωμα του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης με ιδιαίτερη αναφορά στην προηγούμενη επαγγελματική του δραστηριότητα, σε τυχούσα εμπειρία σε γεωργικές δραστηριότητες και στο ιστορικό της έναρξης της γεωργικής του δραστηριότητας ως αρχηγού γεωργικής εκμετάλλευσης, ii Για τον υποψήφιο νομικό πρόσωπο, περιγραφή της υφιστάμενης δραστηριοποίησης του νομικού προσώπου
 - (β) Αναλυτική περιγραφή της αρχικής κατάστασης με αναφορά σχετικών οικονομικών και λειτουργικών στοιχείων της εκμετάλλευσης και ειδικά στοιχείων για το μέγεθος και τη δυναμικότητα – τυπική απόδοση αυτής, το φυτικό και ζωικό κεφάλαιο, τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό, την υφιστάμενη κατεύθυνση εκμετάλλευσης (φυτική, κτηνοτροφική, μικτή).
 - 6.2. Περιγραφή τελικής (μελλοντικής) κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης ως προς τα εξής:
 - (α) Αναλυτική περιγραφή και αιτιολόγηση της μελλοντικής κατάστασης ως προς τις εκτάσεις των καλλιεργειών και τα εκτρεφόμενα ζώα, τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της εκμετάλλευσης και την κατεύθυνσή της (φυτική, κτηνοτροφική, μικτή). Ενδεικτικά η αιτιολόγηση της μελλοντικής κατάστασης μπορεί να συνδέεται με, τον εξοπλισμό της εκμετάλλευσης, ιδιαίτερες γνώσεις του γεωργού, την τάση της αγοράς, την απόφαση παραγωγής ποιοτικών προϊόντων που συνδέονται με τον τόπο παραγωγής κ.λπ.
 - (β) Περιγραφή του στόχου του επιχειρηματικού σχεδίου.
 - (γ) Αναφορά σε ενδιάμεσα ορόσημα του επιχειρηματικού σχεδίου όπως:
 - γα) η αύξηση της τυπικής απόδοσης κατά τουλάχιστον 10%, ως προς την τυπική απόδοση εισόδου στο μέτρο, το αργότερο ένα έτος πριν το έτος ολοκλήρωσης του επιχειρηματικού σχεδίου,
 - γβ) η ένταξη στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ εντός 24 μηνών από την έναρξη υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου,
 - γγ) η απόκτηση της ιδιότητας του επαγγελματία αγρότη εντός δύο ετών από την ημερομηνία χαρακτηρισμού του φυσικού προσώπου ως νεοεισερχόμενου επαγγελματία αγρότη στον αγροτικό τομέα και της απόκτησης των στοιχείων της παρ. 1.7 β του άρθρου 10 για το διαχειριστή του νομικού προσώπου,
 - γδ) η απόκτηση της αδειοδότησης που απαιτείται για τη νόμιμη λειτουργία της σταβλικής εγκατάστασης το αργότερο εντός της διάρκειας του δεύτερου έτους υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου.

γε) για όσους έχουν βαθμολογηθεί για την παραγωγή βιολογικών προϊόντων, το αργότερο κατά τη διάρκεια του δεύτερου έτους υλοποίησης να έχουν σύμβαση για την παραγωγή βιολογικών προϊόντων.

(δ) Αναλυτική περιγραφή των δεσμεύσεων που ο δικαιούχος ή/και ο αρχηγός της εκμετάλλευσης αναλαμβάνουν κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου, σύμφωνα με το ειδικό θεσμικό πλαίσιο της παρέμβασης ή τις γενικότερες υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις εθνικές και κοινοτικές απαιτήσεις, με αναφορά στις ημερομηνίες επίτευξης τους.

(ε) Αναλυτική περιγραφή των ενεργειών προς επίτευξη του στόχου και των δεσμεύσεων, μαζί με σχετικό χρονοδιάγραμμα για τα ορόσημα υλοποίησης αυτών. Οι σχετικές δραστηριότητες μπορούν να αφορούν ενδεικτικά:

- i. Την αύξηση της καλλιεργούμενης έκτασης ή του ζωικού κεφαλαίου (για παράδειγμα απόκτηση γης ή αγορά ζωικού κεφαλαίου).
- ii. Την αναδιάρθρωση της εκμετάλλευσης.
- iii. Την υλοποίηση επενδύσεων (για παράδειγμα αγορά εξοπλισμού, δημιουργία νέων ή επέκταση εγκαταστάσεων συμπεριλαμβανομένης του ψηφιακού εκσυγχρονισμού) και επενδύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος και της εξοικονόμησης ενέργειας ή νερού
- iv. Την υλοποίηση λοιπών παρεμβάσεων οικονομικού, τεχνολογικού ή οργανωτικού εκσυγχρονισμού για την προώθηση της ανταγωνιστικής, πράσινης ή ψηφιακής γεωργίας (για παράδειγμα συμμετοχή σε κατάρτιση, συμβουλευτικές υπηρεσίες, ενέργειες πιστοποίησης, συμμετοχή σε συλλογικές ενέργειες προώθησης ή συλλογικές επενδύσεις).

(στ) Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του επιχειρηματικού σχεδίου.

(ζ) Όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες για την παρακολούθηση των δεικτών και την αξιολόγηση του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027.

6.3. Στην περίπτωση όπου μέρος των δράσεων ή ενεργειών σχεδιάζεται να υλοποιηθεί από άλλες παρεμβάσεις του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, πρέπει να αναφέρονται οι σχετικές παρεμβάσεις ως εξής:

- 6.3.1. «Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους (νεοεισερχόμενοι στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία)» (Παρέμβαση Π3-70-2.1).
- 6.3.2. «Σχέδια βελτίωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμβάλουν στην ανταγωνιστικότητα» (Παρέμβαση Π3-73-2.1).
- 6.3.3. «Επενδύσεις κυκλικής οικονομίας και ενεργειακές επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις» (Παρέμβαση Π3-73-2.6).
- 6.3.4. «Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών και διεπαγγελματικών οργανώσεων στο τομέα της Γεωργίας» (Παρέμβαση Π3-77-1.1).
- 6.3.5. «Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων» (Παρέμβαση Π3-77-2.1).
- 6.3.6. «Συμβουλευτικές υπηρεσίες γεωργών και δασοκόμων και λοιπών ενδιαφερόμενων ομάδων (stakeholders) καθώς και κατάρτιση Γεωργικών και Δασοκομικών Συμβούλων» (Παρέμβαση Π3-78.2)

6.4. Σε κάθε περίπτωση, η ένταξη στην παρέμβαση Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας» δεν δημιουργεί στο ΥΠΑΑΤ δέσμευση για ένταξη και χρηματοδότηση των αναφερόμενων παρεμβάσεων του Σ.Σ. Κ.Α.Π. Η επίτευξη του στόχου της αύξησης της τυπικής απόδοσης κατά τουλάχιστον 20% είναι υποχρεωτική, ανεξαρτήτως της ένταξης ή μη σε άλλες παρεμβάσεις του ΣΣ ΚΑΠ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 9.

7. Η αίτηση στήριξης και το επιχειρηματικό σχέδιο συντάσσονται από σύμβουλο γεωτεχνικό ή τεχνολόγο γεωπονίας ο οποίος αναλαμβάνει πέραν της υποχρέωσης εκπόνησης του επιχειρηματικού σχεδίου και την υποχρέωση τεχνικής στήριξης μέχρι την ολοκλήρωση των επιπρόσθετων δεσμεύσεων της παρ. 27 του άρθρου 3 (υποβολή αιτημάτων τροποποίησης επιχειρηματικού σχεδίου, αιτημάτων πληρωμής, τήρηση επιπρόσθετων δεσμεύσεων κ.λπ.). Η σχετική έννομη σχέση αποδεικνύεται μέσω σύναψης ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ του συμβούλου και του υποψήφιου δικαιούχου. Επιπλέον, στο ιδιωτικό συμφωνητικό αναφέρεται ρητά η υποχρέωση ενημέρωσης του υποψήφιου από τον σύμβουλο σχετικά με τα εξατομικευμένα μηνύματα ή έγγραφα που αφορούν τον υποψήφιο / δικαιούχο και τα οποία κοινοποιούνται στον σύμβουλο από τις Υπηρεσίες.
8. Με σκοπό την καλύτερη και έγκαιρη ανταπόκριση σε μεταβαλλόμενες συνθήκες υλοποίησης το επιχειρηματικό σχέδιο μπορεί να τροποποιείται έως και τρεις φορές. Οι τροποποιήσεις γίνονται αποδεκτές μόνο ύστερα από σαφή αιτιολόγηση, σύμφωνα με το άρθρο 21.

Άρθρο 9

Στόχος Επιχειρηματικού Σχεδίου

1. Ο στόχος του επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης είναι μετρήσιμος και συμπληρώνεται (αιτιολόγηση, τιμή, χρόνος και ενέργειες επίτευξης) βάσει του τυποποιημένου επιχειρηματικού σχεδίου σύμφωνα με το άρθρο 8.
2. Το επιχειρηματικό σχέδιο δεν γίνεται αποδεκτό εφόσον κατά την υποβολή της αίτησης για την τελευταία δόση της οικονομικής στήριξης δεν επιτυγχάνεται ο στόχος που έχει δηλωθεί στο επιχειρηματικό σχέδιο. Σε αυτήν την περίπτωση οι δικαιούχοι απεντάσσονται και η στήριξη που έχει καταβληθεί ανακτάται σύμφωνα με τις οριζόμενες κυρώσεις στο άρθρο 31. Η μη ένταξη σε συναφή με τον στόχο μέτρα του Σ.Σ. Κ.Α.Π. δεν μπορεί να αιτιολογήσει ενδεχόμενη μη επίτευξή του.
3. Ο στόχος του επιχειρηματικού σχεδίου είναι ποσοτικός, αφορά την επίτευξη ελάχιστων αποδεκτών ορίων παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης και εκφράζεται ως τυπική απόδοση. Ο στόχος, ανάλογα με τη μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης, αφορά στην αύξηση της συνολικής παραγωγικής δυναμικότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης (εκφρασμένης ως τυπικής απόδοσης) κατά τουλάχιστον 20% σε σχέση με την αρχική κατάσταση. Σε κάθε περίπτωση, και λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς της παρ. 21 του άρθρου 3, κατά την ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου επιπλέον της αύξησης κατά 20% πρέπει να επιτυγχάνεται ένα ελάχιστο κατώφλι τυπικής απόδοσης το οποίο, πρέπει να είναι μεγαλύτερο ή ίσο των:
 - 3.1. 16.000 ευρώ εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης είναι στην ηπειρωτική χώρα, στην Κρήτη ή στην Εύβοια. Συνεπώς, εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου έως και 13.333 ευρώ πρέπει να επιτύχουν τυπική απόδοση εξόδου τουλάχιστον 16.000 ευρώ. Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου μεγαλύτερη των 13.333 ευρώ πρέπει κατά το έτος ολοκλήρωσης να επιτύχουν αύξηση τουλάχιστον κατά 20%. Από αυτά, τουλάχιστον τα 12.000 ευρώ πρέπει να προέρχονται, αθροιστικά, από παραγωγικές φυτείες, ετήσιες καλλιέργειες, εκτροφές, μελισσοσμήνη και μεταξοσκώληκες.
 - 3.2. 14.000 ευρώ εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης είναι σε νησί με πληθυσμό άνω των 3.100 κατοίκων, πλην Κρήτης και Εύβοιας. Συνεπώς εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου έως και 11.666 ευρώ πρέπει να επιτύχουν τυπική απόδοση εξόδου τουλάχιστον 14.000 ευρώ. Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου μεγαλύτερης των 11.666 ευρώ πρέπει κατά το έτος ολοκλήρωσης να επιτύχουν αύξηση τουλάχιστον κατά 20%. Από αυτά, τουλάχιστον τα 10.000 ευρώ πρέπει να προέρχονται, αθροιστικά, από παραγωγικές φυτείες, ετήσιες καλλιέργειες, εκτροφές, μελισσοσμήνη και μεταξοσκώληκες

- 3.3. 10.700 ευρώ εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης είναι σε νησί με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων. Συνεπώς εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου έως και 8.916,67 ευρώ πρέπει να επιτύχουν τυπική απόδοση εξόδου τουλάχιστον 10.700 ευρώ. Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου μεγαλύτερης των 8.916,67 ευρώ πρέπει κατά το έτος ολοκλήρωσης να επιτύχουν αύξηση τουλάχιστον κατά 20%. Από αυτά, τουλάχιστον τα 8.000 ευρώ πρέπει να προέρχονται, αθροιστικά, από παραγωγικές φυτείες, ετήσιες καλλιέργειες, εκτροφές, μελισσοσμήνη και μεταξοσκώληκες.
4. Στο πέρας του επιχειρηματικού σχεδίου γίνεται επαλήθευση / πιστοποίηση της επίτευξης του στόχου, σύμφωνα με τα άρθρα 23 και 24. Ο έλεγχος κρίνεται επιτυχής και συνεπώς πιστοποιείται η ορθή υλοποίηση και ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου, εφόσον:
- 4.1. Η ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου αφορά το γεωργικό τομέα σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8.
 - 4.2. Επιτυγχάνεται ο στόχος του επιχειρηματικού σχεδίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 2 και 3 το αργότερο εντός τεσσάρων ετών από την έναρξη της υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και
 - 4.3. Έχουν τηρηθεί οι σχετικές δεσμεύσεις και οι υποχρεώσεις εντός των τιθέμενων προθεσμιών, σύμφωνα με το άρθρο 10.
 - 4.4. Ο δικαιούχος με την αίτηση αποπληρωμής έχει συνυποβάλλει όλα τα απαραίτητα κατά περίπτωση δικαιολογητικά που βεβαιώνουν τον ολοκληρωμένο και λειτουργικό χαρακτήρα της πράξης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 10 και 11 του άρθρου 23.

Άρθρο 10

Δεσμεύσεις και Υποχρεώσεις Δικαιούχων

1. Οι δικαιούχοι αναλαμβάνουν ιδίως τις παρακάτω δεσμεύσεις:
 - 1.1. Να διατηρούν ως κύρια δραστηριότητα τη γεωργική (Ομάδα ΚΑΔ 01 εκτός του ΚΑΔ 01.6 και του ΚΑΔ 01.7).
 - 1.2. Ο αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης να υπαχθεί εντός δύο ετών (24 μηνών) από την έναρξη υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ.
 - 1.3. Ο δικαιούχος, α) από το δεύτερο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού του σχεδίου να πραγματοποιήσει κύκλο εργασιών (πωλήσεις βάσει Ε3), που να προέρχεται από γεωργικές δραστηριότητες σε επίπεδο τουλάχιστον ίσο με 50% της τυπικής απόδοσης εισόδου στο μέτρο και β) κατά την υποβολή της τελικής δόσης, να έχει υποβάλλει τουλάχιστον δύο φορολογικές δηλώσεις που να αφορούν τα έτη του επιχειρηματικού σχεδίου με την πιο πρόσφατη από αυτές να εμφανίζει κύκλο εργασιών (πωλήσεις βάσει Ε3), που να προέρχεται από γεωργικές δραστηριότητες τουλάχιστον ίσο προς 60% της τυπικής απόδοσης εισόδου στην παρέμβαση Π3-75.1.
 - 1.4. Για πτηνοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, όπου απαιτείται, ο δικαιούχος να αποκτήσει την αδειοδότηση που απαιτείται για τη νόμιμη λειτουργία της σταβλικής εγκατάστασης το αργότερο κατά τη διάρκεια του δεύτερου έτους υλοποίησης του επιχειρηματικού του σχεδίου.
 - 1.5. Για καλλιέργεια μανιταριών, η οποία γίνεται υποχρεωτικά εντός κλειστού θαλάμου, ο δικαιούχος να μπορεί να προσκομίσει έγκριση τύπου.
 - 1.6. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου να λάβουν συμβουλές από πιστοποιημένο από τον ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ, πάροχο γεωργικών συμβουλών, ενταγμένο στο σχετικό μητρώο φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων και ατομικών επιχειρήσεων.

- 1.7. α) Στην περίπτωση ατομικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ο αρχηγός της εκμετάλλευσης εντός δύο ετών από την πρώτη εγκατάσταση να αποκτήσει την ιδιότητα του «επαγγελματία αγρότη».
- β) Στην περίπτωση γεωργικών εκμεταλλεύσεων οι οποίες ανήκουν σε νομικά πρόσωπα, ο αρχηγός της εκμετάλλευσης εντός δύο ετών από την πρώτη εγκατάσταση να αποκτήσει ποσοστό απασχόλησης και ποσοστό εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με γεωργική δραστηριότητα αντίστοιχα με αυτά που ορίζονται για τον επαγγελματία αγρότη.
- 1.8. Όσοι αρχηγοί εκμετάλλευσης δεν διαθέτουν τίτλο σπουδών / πτυχίο γεωτεχνικής κατεύθυνσης, τουλάχιστον επιπέδου 3 του εθνικού πλαισίου προσόντων ή βεβαίωση – πιστοποιητικό παρακολούθησης πιστοποιημένου προγράμματος γεωτεχνικής κατάρτισης από τον ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ τουλάχιστον 250 ωρών, να αποκτήσουν επαγγελματική εκπαίδευση εντός 36 μηνών από την ημερομηνία ένταξής τους, παρακολουθώντας εκπαιδευτικά προγράμματα διάρκειας τουλάχιστον 250 ωρών που παρέχονται από τον ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ.
- 1.9. Η τυπική απόδοση να μην μειωθεί κάτω από τα ελάχιστα όρια της παρ. 2 του άρθρου 6. Επιπλέον,
- 1.9.1. Το αργότερο ένα έτος πριν το έτος ολοκλήρωσης του επιχειρηματικού σχεδίου να έχει αυξηθεί κατά τουλάχιστον 10% ως προς την τυπική απόδοση εισόδου στο μέτρο.
- 1.9.2. Κατά το έτος ολοκλήρωσης του επιχειρηματικού σχεδίου να επιτευχθεί ο ελάχιστος αποδεκτός στόχος της παρ. 3 του άρθρου 9.
- 1.10. Ο αρχηγός της εκμετάλλευσης να διατηρήσει τον τόπο μόνιμης κατοικίας του και την έδρα του νομικού προσώπου σε περιοχή εφαρμογής της παρέμβασης Π3-75.1 εντός της ίδιας Περιφέρειας.
- 1.11. Ο δικαιούχος να διατηρήσει την βαθμολογία που επιτυγχάνει βάσει των κριτηρίων επιλογής σε επίπεδο ανώτερο της βαθμολογικής βάσης και ανώτερο της βαθμολογίας του υποψηφίου που συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία από τους υποψήφιους οι οποίοι δεν καλύφθηκαν από το όριο πιστώσεων. Σε κάθε περίπτωση, η βαθμολογία η οποία επιτεύχθηκε μετά την αξιολόγηση του δικαιούχου και την ολοκλήρωση της εξέτασης των ενδικοφανών προσφυγών και πριν την προσκόμιση των επιπλέον δικαιολογητικών, από τους εν δυνάμει δικαιούχους σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 14, να μην μειωθεί περισσότερο από 15 βαθμούς.
- 1.12. Να διατηρείται η ιδιότητα του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης.
- 1.13. Ο δικαιούχος να υποβάλει κατ' έτος ενιαία αίτηση ενίσχυσης στον ΟΠΕΚΕΠΕ.
- 1.14. Ο δικαιούχος να υποβάλλει αίτημα πληρωμής δεύτερης δόσης μετά την συμπλήρωση του τρίτου έτους και εντός τεσσάρων ετών από την έναρξη της υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου.
- 1.15. Ο δικαιούχος να αποδέχεται και να διευκολύνει ελέγχους και ενέργειες για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της ορθής υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου, την επίτευξη των συναφών στόχων και δεσμεύσεων και την τήρηση της εθνικής ή κοινοτικής νομοθεσίας και ειδικά να αποδέχεται και να διευκολύνει επιτόπιους ελέγχους ή επισκέψεις που πραγματοποιούν Εθνικά και Κοινοτικά Όργανα, προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά την εκτέλεση της πράξης, εφόσον ζητηθεί.
- 1.16. Ο δικαιούχος να ενημερώνει έγκαιρα και ορθά τις αρμόδιες υπηρεσίες σχετικά με την πορεία υλοποίησης της πράξης, αποστέλλοντας όλα τα σχετικά έγγραφα που αφορούν στη φυσική και οικονομική υλοποίηση της πράξης όπως και να λαμβάνει τις σχετικές εγκρίσεις και να συμμορφώνεται προς τις υποδείξεις των αρμοδίων υπηρεσιών.
- 1.17. Ο δικαιούχος να αποδέχεται πρόσκληση συμμετοχής σε ενέργειες που διεξάγονται για συλλογή λογιστικών στοιχείων όσον αφορά εισοδήματα και οικονομική λειτουργία των γεωργικών

εκμεταλλεύσεων (έρευνα για τη διάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων) ή για συλλογή δεδομένων και άλλων πληροφοριών, ιδίως εκείνων που αφορούν την αξιολόγηση του ΣΣ ΚΑΠ.

- 1.18. Ο δικαιούχος να αποδέχεται τη συμπερίληψή του στο κατάλογο των πράξεων του ΣΣ ΚΑΠ που δημοσιοποιεί η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή η Περιφέρεια με στοιχεία όπως, κωδικός έργου δικαιούχου, ημερομηνία ένταξης, συνολική επιχορήγηση και Περιφέρεια.
2. Οι δεσμεύσεις των παρακάτω περιπτώσεων τηρούνται κατά την υλοποίηση και ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου καθώς και για τέσσερα ημερολογιακά έτη μετά το ημερολογιακό έτος επίτευξης των στόχων του επιχειρηματικού του σχεδίου και αποτελούν επιπρόσθετες δεσμεύσεις του/της δικαιούχου. Ειδικά, οι επιπρόσθετες δεσμεύσεις αναφέρονται στις εξής περιπτώσεις της παραγράφου 1:
- 2.1. Περίπτωση 1.1 που αφορά στην διατήρηση ΚΑΔ στη ΔΟΥ σχετικά με την άσκηση γεωργικής δραστηριότητας,
- 2.2. Περίπτωση 1.2 που αφορά στην παραμονή σε κανονικό καθεστώς ΦΠΑ,
- 2.3. Περίπτωση 1.7 που αφορά τη διατήρηση της ιδιότητας του «επαγγελματία αγρότη» ή του ποσοστού απασχόλησης και του ποσοστού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με γεωργική δραστηριότητα αντίστοιχα με αυτά που ορίζονται για τον επαγγελματία αγρότη,
- 2.4. Περίπτωση 1.10 ως προς τη διατήρηση του τόπου μόνιμης κατοικίας του και της έδρας του νομικού προσώπου σε περιοχή εφαρμογής του παρέμβασης Π3-75.1. Ωστόσο μετά την ολοκλήρωση του επιχειρησιακού σχεδίου ο δικαιούχος δύναται να αλλάξει την Περιφέρεια του τόπου μόνιμης κατοικίας του.
- 2.5. Περίπτωση 1.12 που αφορά τη διατήρηση της ιδιότητας του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης,
- 2.6. Περίπτωση 1.13 που αφορά την υποβολή της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης στον ΟΠΕΚΕΠΕ,
- 2.7. Περίπτωση 1.15 που αφορά την αποδοχή και διευκόλυνση των ελέγχων και των ενεργειών παρακολούθησης,
- 2.8. Περίπτωση 1.16 που αφορά την έγκυρη και ορθή ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών σχετικά με τις επιπρόσθετες δεσμεύσεις κ.λπ.
- 2.9. Περίπτωση 1.17 που αφορά την αποδοχή πρόσκλησης συμμετοχής σε ενέργειες που διεξάγονται για συλλογή στοιχείων και δεδομένων και κ.λπ.
- 2.10. Περίπτωση 1.18 που αφορά την αποδοχή της συμπερίληψής του στο κατάλογο των πράξεων του ΠΑΑ που δημοσιοποιεί η ΕΥΔ ΠΑΑ ή η Περιφέρεια κ.λπ.
- 2.11. Κατά την διάρκεια των επιπρόσθετων δεσμεύσεων, η παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να μην μειωθεί κάτω από τα:
- 2.11.1. Δέκα έξι χιλιάδες ευρώ (16.000€) εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης βρίσκεται στην ηπειρωτική χώρα, στην Κρήτη ή στην Εύβοια,
- 2.11.2. Δέκα τέσσερις χιλιάδες ευρώ (14.000€) εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης βρίσκεται σε νησί με πληθυσμό μεγαλύτερο των 3.100 κατοίκων πλην Κρήτης και Εύβοιας και
- 2.11.3. Δέκα χιλιάδες επτακόσια ευρώ (10.700€) εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης είναι σε νησί με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων.
- 2.12. Κατά τη διάρκεια των επιπρόσθετων δεσμεύσεων οι δηλώσεις Ε3 που υποβάλλονται κατ' έτος εμφανίζουν κύκλο εργασιών για το προηγούμενο έτος ο οποίος υπερβαίνει το 60% της τυπικής απόδοσης εισόδου.

3. Οι ως άνω δεσμεύσεις περιλαμβάνονται στο επιχειρηματικό σχέδιο του υποψηφίου και στην απόφαση ένταξης, αποτελώντας συμβατικούς όρους της απόφασης.
4. Οι ΔΑΟΚ επιβλέπουν την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου και παρακολουθούν την πορεία επίτευξης των δεσμεύσεων και τη διατήρησή τους σύμφωνα με τις ανωτέρω παρ. 1 και 2 και τα οριζόμενα στο άρθρο 22 της παρούσας. Σε περίπτωση μη τήρησης των δεσμεύσεων των παρ. 1 και 2 θα εφαρμόζονται οι κυρώσεις του άρθρου 31.
5. Για τον υπολογισμό της τυπικής απόδοσης που απαιτείται στα διάφορα στάδια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου λαμβάνονται υπόψη μόνο αγροτεμάχια που αξιοποιούνται εντός της ευρύτερης περιοχής του τόπου της μόνιμης κατοικίας/έδρας του/της δικαιούχου.

Άρθρο 11

Οικονομική Στήριξη

1. Η οικονομική στήριξη για την πρώτη εγκατάσταση των γεωργών νεαρής ηλικίας χορηγείται με τη μορφή κατ' αποκοπή ποσού στήριξης μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξεων (εφεξής «απόφαση ένταξης») που αφορούν το αίτημα στήριξης.
2. Η οικονομική στήριξη χορηγείται με τη μορφή κεφαλαίου και καταβάλλεται σε δύο δόσεις. Η α' δόση (70% του συνολικού ποσού στήριξης) καταβάλλεται μετά από σχετικό αίτημα πληρωμής αμέσως μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης. Η τελευταία δόση καταβάλλεται εντός 5 ετών από την έναρξη υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου με προϋποθέσεις την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου και την επίτευξη του στόχου και των δεσμεύσεων.
3. Το ποσό στήριξης δεν συνδέεται με επιλέξιμες δαπάνες ή κόστη, ωστόσο δύναται να βαθμολογείται η υλοποίηση επενδύσεων.
4. Ως ποσό στήριξης ορίζονται τα 30.000 ευρώ. Το ποσό αυτό μπορεί να προσαυξάνεται, αθροιστικά, μέχρι και 14.000 ευρώ ως εξής:
 - 4.1. α) Προσαύξηση κατά 2.500 ευρώ, εφόσον η περιοχή μόνιμης κατοικίας των αρχηγών των εκμεταλλεύσεων βρίσκεται σε περιοχές ορεινές ή περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικούς περιορισμούς εκτός των ορεινών ή περιοχές που επηρεάζονται από ειδικά μειονεκτήματα και σε περιφερειακές ενότητες με πληθυσμιακή πυκνότητα μικρότερη ή ίση των 35 κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο με βάση την απογραφή πληθυσμού του 2021) ή συνδυασμό αυτών των κατηγοριών περιοχών ή
 - β) προσαύξηση κατά 4.000 ευρώ εφόσον η περιοχή μόνιμης κατοικίας των αρχηγών των εκμεταλλεύσεων βρίσκεται σε νησιά με πληθυσμό έως 3.100 κατοίκους.
 - 4.2. Προσαύξηση κατά 10.000 ευρώ, εφόσον η κατεύθυνση της γεωργικής εκμετάλλευσης κατά την ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου είναι η πτηνοκτηνοτροφική.

Άρθρο 12

Κριτήρια Επιλογής (Βαθμολογία)

1. Οι αιτήσεις στήριξης των υποψηφίων βαθμολογούνται σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής τα οποία προσδιορίζονται στην πρόσκληση της παρέμβασης Π3-75.1, ύστερα από έγκρισή τους από την επιτροπή παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ.
2. Οι υποψήφιοι κάθε Περιφέρειας και περιόδου υποβολής επιλέγονται κατά απόλυτη φθίνουσα σειρά κατάταξης με βάση τη συνολική βαθμολογία τους και το ισχύον όριο πιστώσεων.
3. Η ελάχιστη βαθμολογία κάτω από την οποία οι αιτήσεις στήριξης δεν γίνονται αποδεκτές για χρηματοδότηση καθορίζεται στην πρόσκληση υποβολής αιτημάτων στήριξης.

4. Τα κριτήρια επιλογής καθώς και η ελάχιστη βαθμολογία είναι δυνατόν να τροποποιούνται μετά από έγκριση της επιτροπής παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ 2023 – 2027.
5. Για το περιφερειακό σκέλος των κριτηρίων επιλογής, το οποίο αφορά τομεακό και διαθρωτικό προσανατολισμό της εκμετάλλευσης, ισχύουν τα εξής:
 - 5.1. Οι επιμέρους τιμές του περιφερειακού σκέλους των κριτηρίων επιλογής (καθορισμός – περιγραφή τιμών και αντίστοιχοι βαθμοί αυτών) καθορίζονται από τις Περιφέρειες, σε συνεργασία με τις Ειδικές Υπηρεσίες του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και ΕΥΕ ΠΑΑ).
 - 5.2. Οι σχετικές τιμές των κριτηρίων καθώς και τυχόν τροποποιήσεις αυτών κοινοποιούνται με ευθύνη της ΔΑΟ της οικείας Περιφέρειας, στις Ειδικές Υπηρεσίες του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και ΕΥΕ ΠΑΑ), δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ΣΣ ΚΑΠ και της οικείας Περιφέρειας σε εύλογο χρόνο και αποτελούν μέρος της πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων στήριξης της παρέμβασης Π3-75.1.
6. Οι τιμές των κριτηρίων επιλογής δεν τροποποιούνται στις περιόδους υποβολής και έγκρισης αιτήσεων στις οποίες αναφέρεται η πρόσκληση.

Άρθρο 13

Πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων στήριξης

1. Ύστερα από εισήγηση της ΕΥΕ ΠΑΑ και τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, ο Γενικός Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών αποφασίζει την έκδοση δημόσιας πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων στήριξης. Η ΕΥΕ ΠΑΑ συμπληρώνει την πρόσκληση αυτή με την έκδοση κατάλληλου οδηγού εφαρμογής.
2. Το περιεχόμενο της πρόσκλησης περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων σχετικά με τη δημόσια στήριξη, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δικαιούχων.

Ειδικότερα, με την πρόσκληση παρέχονται στους δυνητικούς δικαιούχους σαφείς και λεπτομερείς πληροφορίες τουλάχιστον σχετικά με:

- 2.1. Την προκηρυσσόμενη παρέμβαση.
- 2.2. Τον διαδικτυακό τόπο και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται οι αιτήσεις στήριξης.
- 2.3. Το συνολικό ποσό της δημόσιας ενίσχυσης που διατίθεται.
- 2.4. Τις προϋποθέσεις και τους όρους επιλεξιμότητας τους οποίους πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι προκειμένου να επιλεγούν για στήριξη.
- 2.5. Τα κριτήρια επιλογής για τη βαθμολόγηση των υποψηφίων και το ελάχιστο όριο βαθμολογίας που πρέπει να συγκεντρώσουν οι επιλέξιμοι κατά τα λοιπά υποψήφιοι προκειμένου να κριθούν δικαιούχοι.
- 2.6. Το είδος και το ποσό των παρεχόμενων ενισχύσεων.
- 2.7. Το υπόδειγμα της αίτησης στήριξης.
- 2.8. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση στήριξης.
- 2.9. Τη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων στήριξης μέσω κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος.
- 2.10. Τις διαδικασίες για το διοικητικό έλεγχο των αιτήσεων στήριξης και τις σχετικές χρονικές περιόδους, όπως τύπος αξιολόγησης, κύκλοι αξιολόγησης, στάδια αξιολόγησης, αρμόδια όργανα, τρόπος και προθεσμίες υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής.
- 2.11. Τον ποσοτικό στόχο της παρέμβασης.

- 2.12. Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δικαιούχων μετά την ένταξή τους στην παρέμβαση και ιδίως τις υποχρεώσεις:
- 2.12.1. Τήρησης των δεσμεύσεων που απορρέουν από την ένταξή τους καθώς και των επιπρόσθετων δεσμεύσεων.
 - 2.12.2. Τήρησης και παροχής των απαραίτητων στοιχείων.
 - 2.12.3. Αποδοχής ελέγχων και επιτόπιων επισκέψεων από όλα τα εθνικά και κοινοτικά όργανα.
 - 2.12.4. Αποδοχής ότι τα μηνύματα που αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση που έχει δηλωθεί στην αίτηση στήριξης επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των έννομων συνεπειών και προθεσμιών.
- 2.13. Τις προβλεπόμενες κυρώσεις σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων.
- 2.14. Τα σημεία και το διαδικτυακό τόπο για την παροχή σχετικών πληροφοριών.
- 2.15. Την ενημέρωση των ενδιαφερομένων ότι τα στοιχεία τους θα δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 98 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 και ότι τα στοιχεία ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρχές ελέγχου και διερεύνησης της ένωσης ή της χώρας. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων [Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 και Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 και ν. 4624/2019 (Α' 137)].
- 2.16. Την ανώτατη προθεσμία για την ολοκλήρωση των επιχειρηματικών σχεδίων και την επίτευξη του δεσμευτικού στόχου αυτού, όπως και ενδιάμεσες προθεσμίες και ορόσημα για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των επιχειρηματικών σχεδίων.
- 2.17. Τις διαδικασίες παρακολούθησης της υλοποίησης, πιστοποίησης των πράξεων και πληρωμών.
3. Είναι δυνατό να προβλέπεται η απευθείας αναζήτηση από την πηγή πληροφόρησης δικαιολογητικών που απαιτείται να συνοποβάλλονται με την αίτηση στήριξης.
4. Η ΕΥΕ ΠΑΑ αποστέλλει στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ σχέδιο πρόσκλησης με σκοπό την εξέτασή του για τη διασφάλιση τουλάχιστον των ακόλουθων:
- 4.1. Της συμβατότητας με το ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027.
 - 4.2. Της συμβατότητας με τα ισχύοντα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής.
 - 4.3. Της συμβατότητας με το θεσμικό πλαίσιο.
 - 4.4. Της συμβατότητας με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ.
 - 4.5. Της σαφούς και εξαντλητικής ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στην παρέμβαση.
 - 4.6. Της συλλογής όλων των απαιτούμενων δεδομένων για την παρακολούθηση των δεικτών και των επιπλέον δεδομένων.
- Με ευθύνη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ εξετάζεται το σχέδιο της πρόσκλησης. Τυχόν παρατηρήσεις διαβιβάζονται στην ΕΥΕ ΠΑΑ και ενσωματώνονται στο σχέδιο της πρόσκλησης ενημερώνοντας σχετικά την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.
5. Η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή/και η ΕΥΕ ΠΑΑ σε συνεργασία με τη ΜΟΔ ΑΕ, μεριμνούν για την αποτύπωση στο ΟΠΣΚΕ του υποδείγματος της αίτησης στήριξης και της διαδικασίας αξιολόγησής της.
6. Η πρόσκληση δύναται να τροποποιηθεί, πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων στήριξης. Ειδικά στην περίπτωση που η τροποποίηση αφορά την παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής αιτήσεων στήριξης, δεν απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.
7. Για τη δημοσιότητα της πρόσκλησης ισχύουν οι υποχρεώσεις δημοσιοποίησης έτσι όπως ορίζονται στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου (ΣΔΕ) παρεμβάσεων ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, όπως ισχύει κάθε φορά και ειδικά τα εξής:

- 7.1. Η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή/και η ΕΥΕ ΠΑΑ, μεριμνούν για την ευρεία δημοσιοποίηση, μέσω του τύπου ή/και ηλεκτρονικά, της πρόσκλησης, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι έλαβαν έγκαιρα γνώση για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της πρόσκλησης.
- 7.2. Η πρόσκληση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, δηλαδή στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και στις Περιφέρειες. Επιπλέον η πρόσκληση δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών. Με ευθύνη των ΔΑΟΠ, η πρόσκληση κοινοποιείται στις ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενότητων, στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Περιφερειών καθώς και στους κατά τόπους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού και τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών και τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς. Επίσης οι ΔΑΟΠ μεριμνούν για την ευρεία δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, με σχετική καταχώρηση σε τουλάχιστον δύο ιστοσελίδες ή εφημερίδες ενημέρωσης που δραστηριοποιούνται σε επίπεδο οικείας Περιφέρειας, ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι έλαβαν έγκαιρα γνώση για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της πρόσκλησης. Σε αντίστοιχες ενέργειες δύνανται να προβούν και οι ΔΑΟΚ, σε μία ιστοσελίδα ή εφημερίδα της Περιφερειακής Ενότητας. Το κείμενο που δημοσιεύεται μπορεί να αποτελεί περίληψη της πλήρους πρόσκλησης και να παραπέμπει σε αναλυτικό πληροφοριακό υλικό, το οποίο τίθεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή, είτε από την έδρα των εμπλεκόμενων φορέων, είτε μέσω του διαδικτύου.
- 7.3. Επίσης με ευθύνη των ΔΑΟΠ ή και των Ειδικών Υπηρεσιών του ΣΣ ΚΑΠ, είναι δυνατό να λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα δημοσιοποίησης, όπως:
- 7.3.1. Η οργάνωση ανοικτών ημερίδων ενημέρωσης.
- 7.3.2. Η οργάνωση γραφείου υποστήριξης (helpdesk).
- 7.4. Για τις ενέργειες δημοσιοποίησης η ΕΥΕ ΠΑΑ και οι ΔΑΟΠ τηρούν σχετικά αρχεία με τα αποδεικτικά στοιχεία δημοσιοποίησης.
8. Με ευθύνη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή/και της ΕΥΕ ΠΑΑ τα στοιχεία της πρόσκλησης καταχωρίζονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΟΠΣ ΚΑΠ) και μεταφέρονται στο ΟΠΣΚΕ, ώστε να χρησιμοποιηθούν στην εφαρμογή που θα επιτρέπει την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων στήριξης.

Άρθρο 14

Αίτηση Στήριξης

1. Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλουν αίτηση στήριξης εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η αίτηση περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) Αίτηση στήριξης ηλεκτρονικά υποβεβλημένη στο ΟΠΣΚΕ. Η αίτηση πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση, εκτός και αν οφείλεται σε προφανές λάθος, οδηγεί στην απόρριψή της.
 - β) Επιχειρηματικό Σχέδιο, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αίτησης στήριξης, ηλεκτρονικά υποβεβλημένο στο ΟΠΣΚΕ.
 - γ) Δικαιολογητικά υποβολής, όπως ορίζονται στις παρακάτω παρ. 2 και 3.
 - δ) Αίτηση για χορήγηση πληρωμής α΄ δόσης στο ποσό που αναλογεί στον υποψήφιο σε περίπτωση ένταξής του στην παρέμβαση, σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα.
2. Δικαιολογητικά υποβολής αιτήματος στήριξης φυσικού προσώπου. Υποβάλλονται:

- 2.1. Αποδεικτικό σπουδών επαγγελματικής σχολής ή Λυκείου, επιπέδου 4 του εθνικού πλαισίου προσόντων ή σχολής επαγγελματικής κατάρτισης Σ.Ε.Κ. γεωτεχνικής κατεύθυνσης και ΕΠΑ.Σ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, επιπέδου 3 του εθνικού πλαισίου προσόντων ή Γυμνασίου, επιπέδου 2 του εθνικού πλαισίου προσόντων. Εφόσον ο ενδιαφερόμενος έχει αποδεικτικό σπουδών Γυμνασίου, προσκομίζει, α) βεβαίωση παρακολούθησης εκπαίδευσης γεωτεχνικής κατεύθυνσης από Κέντρο Δια Βίου Μάθησης ΑΕΙ ή από πιστοποιημένο Κέντρο Δια Βίου Μάθησης, διάρκειας τουλάχιστον 150 ωρών που δεν αποτελεί μέρος πιστοποιητικού ή διπλώματος (μη τυπική εκπαίδευση) ή β) αποδεικτικά στοιχεία για την άσκηση του επαγγέλματος του αγρουργάτη με πλήρη απασχόληση επί τρία συναπτά έτη ή επί ισοδύναμο χρονικό διάστημα με μειωμένο ωράριο, κατά την τελευταία δεκαετία (αποδεικνύεται με πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από αρμόδια αρχή, δελτία μισθοδοσίας ή εργόσημο ή άλλα σχετικά έγγραφα, εφόσον διευκρινίζουν σαφώς τις επαγγελματικές δραστηριότητες) ή βεβαίωση ΕΦΚΑ ότι είναι ασφαλισμένος ως μέλος «αγροτικής οικογενειακής εκμετάλλευσης» κατά την έκδοση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος με έναρξη ασφάλισης τουλάχιστον από τα 2 προηγούμενα έτη από το έτος αναφοράς της πρόσκλησης. Για τους πολίτες άλλων χωρών υποβάλλεται επίσημη μετάφραση ή επίσημη αναγνώριση τίτλου σπουδών.
- 2.2. Βεβαίωση εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ) σε ισχύ, ως νεοεισερχομένου στον αγροτικό τομέα επαγγελματία αγρότη.
- 2.3. Αντίγραφο αστυνομικού δελτίου ταυτότητας (δύο όψεων) ή διαβατηρίου ή άλλου επίσημου εγγράφου που να αποδεικνύει την ηλικία του υποψηφίου.
- 2.4. Έγγραφο εκπλήρωσης στρατιωτικών υποχρεώσεων ή έγγραφο οριστικής απαλλαγής από αυτές ή υπεύθυνη δήλωση για όσους καταταγούν έως 31 Δεκεμβρίου του έτους αναφοράς της Πρόσκλησης στην οποία δηλώνεται ότι θα έχουν ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις τους έως τις 31 Δεκεμβρίου του επομένου έτους από το έτος αναφοράς και ότι θα προσκομίσουν σχετικό έγγραφο εκπλήρωσης στρατιωτικών υποχρεώσεων.
- 2.5. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης με ημερομηνία έκδοσης όχι προγενέστερη του ενός εξαμήνου.
- 2.6. Βεβαίωση μόνιμου κατοικίας, η οποία εκδίδεται ηλεκτρονικά μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης ή βεβαίωση του οικείου Δήμου για το μόνιμο της κατοικίας. Η βεβαίωση δεν μπορεί να είναι προγενέστερη του ενός εξαμήνου.
- 2.7. Για αλλοδαπούς πολίτες:
- 2.7.1. Για πολίτες της Ε.Ε., έγγραφο πιστοποίησης μόνιμης διαμονής πολίτη της Ένωσης ή δελτίο μόνιμης διαμονής μέλους οικογένειας πολίτη της Ένωσης.
- 2.7.2. Για πολίτες τρίτων χωρών, άδεια διαμονής μακράς διάρκειας, άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος ή άδεια διαμονής δεύτερης γενιάς ή άδεια διαμονής δεκαετούς διάρκειας ή δελτίο διαμονής σε σύζυγο πολίτη άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε. ή δελτίο διαμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών μέλη οικογένειας πολίτη άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις είναι απαραίτητη η προσκόμιση των δικαιολογητικών της παραγράφου 2.7.1. και για τον/την σύζυγο του υποψηφίου ή το μέλος της οικογένειας που είναι πολίτης άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε.
- 2.8. Φορολογικά στοιχεία:
- 2.8.1. Αντίγραφο της τελευταίας διαθέσιμης Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος (έντυπο Ε1) και το σχετικό εκκαθαριστικό.

- 2.8.2. Αντίγραφο της κατάστασης οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα (έντυπο Ε3) του ιδίου έτους.
- 2.8.3. Εφόσον δεν υπάρχει κοινή δήλωση συζύγων, προσκομίζονται τα αντίστοιχα παραστατικά (Ε1, εκκαθαριστικό Ε1, Ε3) για τον/τη σύζυγο του φυσικού προσώπου.
- 2.8.4. Στις περιπτώσεις που δεν έχουν υποβληθεί φορολογικές δηλώσεις Ε1 και Ε3, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση ότι ο υποψήφιος (ή ο/η σύζυγος) δεν ήταν υπόχρεος σε υποβολή δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος. Υποβάλλεται επίσης και αντίγραφο βεβαίωσης απόδοσης ΑΦΜ.
- 2.9. Βεβαίωση εγγραφής στον ΕΦΚΑ σχετικά με την άσκηση γεωργικής ή άλλης δραστηριότητας, εφόσον υπάρχει.
- 2.10. Βεβαίωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ ως επαγγελματία αγρότη – αλιέα, για την/τον σύζυγο του/της υποψηφίου, εφόσον η/ο σύζυγος ασχολείται στον τομέα της αλιείας.
- 2.11. Ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ του υποψηφίου και του συμβούλου του σχετικά με τη σύνταξη του επιχειρηματικού σχεδίου και την υποχρέωση παροχής τεχνικής στήριξης από τον σύμβουλο μέχρι την ολοκλήρωση των επιπρόσθετων δεσμεύσεων της παρ. 27 του άρθρου 3. Επιπλέον, στο ιδιωτικό συμφωνητικό αναφέρεται ρητά η υποχρέωση ενημέρωσης του υποψηφίου από τον σύμβουλο σχετικά με τα εξατομικευμένα μηνύματα ή έγγραφα που αφορούν τον υποψήφιο / δικαιούχο και τα οποία κοινοποιούνται στον σύμβουλο από τις Υπηρεσίες.
- 2.12. Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής ή μέσω του <https://www.gov.gr> με την οποία ο σύμβουλος δηλώνει ότι έχει συντάξει για τον υποψήφιο στο ΠΣΚΕ την αίτηση παροχής στήριξης και το αίτημα πληρωμής της α' δόσης.
- 2.13. Βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων ή βεβαίωση μεταβολών εργασιών, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης (ΚΑΔ), από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή εκτύπωση της προσωποποιημένης πληροφόρησης μέσω της ψηφιακής πύλης myAADE από την οποία να προκύπτουν τα ανωτέρω στοιχεία.
- 2.14. Για πτηνοκτηνοτροφική εκμετάλλευση και εφόσον υπάρχουν, έγγραφα αδειοδότησης της πτηνοκτηνοτροφικής εγκατάστασης.
- 2.15. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί θάλαμο καλλιέργειας μανιταριών, η σχετική έγκριση τύπου.
- 2.16. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί κυψέλες, η σχετική βεβαίωση κατεχόμενων κυψελών.
- 2.17. Ενημερωμένο αμπελουργικό μητρώο για τα αγροτεμάχια που είναι φυτευμένα με οινοποιήσιμες ποικιλίες αμπέλου.
- 2.18. Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής ή μέσω του <https://www.gov.gr> με την οποία ο υποψήφιος δηλώνει ότι:
- α) Αιτείται την παροχή στήριξης από την παρέμβαση Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας» του ΣΣ ΚΑΠ 2023 – 2027 και υποβάλλει επιχειρηματικό σχέδιο μαζί με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά καθώς επίσης και αίτημα πληρωμής της α' δόσης, η οποία θα καταβληθεί εφόσον κριθεί δικαιούχος.
- β) Δεν εμπίπτει στις κατηγορίες μη επιλέξιμων υποψηφίων, διαφορετικά αποκλείεται από την παρέμβαση Π3-75.1.

γ) Θα προσκομίσει δικαιολογητικά διακοπής εξωγεωργικής απασχόλησης εφόσον του ζητηθούν μετά την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του άρθρου 16, διαφορετικά αποκλείεται από την παρέμβαση Π3-75.1.

δ) Για τα αγροτεμάχια για τα οποία αιτείται βαθμολόγηση και τα οποία δεν έχουν δηλωθεί ως ιδιόκτητα στην ΕΑΕ του έτους αναφοράς της αίτησης στήριξης, θα προσκομισθούν δικαιολογητικά απόδειξης της ιδιοκτησίας ή/και της οκταετούς μίσθωσης μετά από ενδεχόμενη κατάταξη του υποψηφίου στους εν δυνάμει δικαιούχους. Η κατάθεση γίνεται εντός προθεσμίας που ορίζεται στην παρ. 15 του άρθρου 16. Σε διαφορετική περίπτωση δεν θα λάβει τη σχετική βαθμολογία.

ε) Εφόσον έχει υποβάλλει Υπεύθυνη Δήλωση περί ολοκλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων, θα προσκομίσει έγγραφο εκπλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός τριμήνου από τη λήξη της προθεσμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων. Σε διαφορετική περίπτωση θα αποκλειστεί από την παρέμβαση.

στ) Ο αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης δεν έχει ασκήσει κατά το παρελθόν γεωργική επαγγελματική δραστηριότητα για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 5 ετών πριν την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης. Σε διαφορετική περίπτωση αποκλείεται από την παρέμβαση.

ζ) Αποδέχεται ότι τα μηνύματα που αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλωθεί ως προσωπική του, στην αίτηση στήριξης, καθώς επίσης και στην αντίστοιχη ηλεκτρονική διεύθυνση του συμβούλου του, επέχουν θέση ενημέρωσης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των έννομων συνεπειών και προθεσμιών καθώς και την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων εκ μέρους τους.

η) Αποδέχεται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και παρέχει την άδεια για πλήρη πρόσβαση στα στοιχεία του συνόλου των ενεργειών του στο ΟΠΣΚΕ στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, στην ΕΥΕ ΠΑΑ, στον ΟΠΕΚΕΠΕ, στην Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, στην Διεύθυνση Αγροτική Οικονομίας της οικείας Περιφέρειας καθώς και στα Εθνικά και Ενωσιακά Ελεγκτικά Όργανα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.

θ) Έχει λάβει γνώση των υποχρεώσεων που πρέπει να τηρήσει στο πλαίσιο της υλοποίησης της υποβαλλόμενης πρότασης όπως αυτές προκύπτουν από το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, και βεβαιώνει ότι η προτεινόμενη παρέμβαση είναι σε συμμόρφωση με τα αναφερόμενα στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτά αναφέρονται στην αναλυτικά στον «ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 ΜΕ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ».

2.19. Δικαιολογητικά που αφορούν την άσκηση εργασίας, τα οποία είναι δυνατό να εκδοθούν και να υποβληθούν σε ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 16:

2.19.1. Δικαιολογητικά διακοπής μόνιμης εξαρτημένης ή μη εξαρτημένης εξωγεωργικής απασχόλησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. 1.5 του άρθρου 7. Ως αποδεικτικά στοιχεία διακοπής, αναφέρονται ιδίως τα ακόλουθα: αντίγραφο διακοπής εργασιών από τη ΔΟΥ, απόλυση, οικειοθελής αποχώρηση, βεβαίωση διακοπής κύριας ασφάλισης από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα, λήξη σύμβασης, διακοπή ταμείου ανεργίας.

- 2.19.2. Δικαιολογητικά σχετικά με την άσκηση μη μόνιμης εξαρτημένης απασχόλησης (όπως εποχιακή εργασία) για το φυσικό πρόσωπο αρχηγό της γεωργικής εκμετάλλευσης. Ως αποδεικτικά στοιχεία αυτής ενδεικτικά αναφέρονται οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου και το απόσπασμα ατομικού λογαριασμού ασφάλισης ΕΦΚΑ.
- 2.20. Έγγραφα νόμιμης κατοχής αγροτεμαχίων, εφόσον αιτείται βαθμολόγηση για αυτά:
- 2.20.1. Αντίγραφο κτηματολογικού φύλλου ή πιστοποιητικό κτηματολογικών εγγραφών ή αντίγραφο μερίδας προσώπου του υποθηκοφυλακείου που να απεικονίζει την κατάσταση των ιδιοκτητών αγροτεμαχίων με τα ποσοστά ιδιοκτησίας για όλα τα αγροτεμάχια που έχουν δηλωθεί ως ιδιόκτητα στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης (ΟΣΔΕ) ή που ενώ είχαν περιληφθεί στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης ως μη ιδιόκτητα, στη συνέχεια μέχρι την υποβολή της αίτησης στήριξης στο ΟΠΣΚΕ έγιναν ιδιόκτητα. Ο υποψήφιος δύναται να υποβάλλει τα παραστατικά ιδιοκτησίας (αντίγραφο κτηματολογικού φύλλου ή πιστοποιητικό κτηματολογικών εγγραφών ή αντίγραφο μερίδας προσώπου του υποθηκοφυλακείου) για τα αγροτεμάχια που έχουν περιληφθεί στη δήλωση του ΟΣΔΕ ως μη ιδιόκτητα, σε ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 16. Ειδικά για τον υπολογισμό του ποσοστού της παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης που προέρχεται από ιδιόκτητη γεωργική γη, συνυπολογίζεται ιδιόκτητη και η γεωργική έκταση που ανήκει στον/στην σύζυγο της/του υποψηφίου, εφόσον περιλαμβάνεται στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης του υποψηφίου σύμφωνα με τα οριζόμενα για την επιλεξιμότητα στις οικογενειακές εκμεταλλεύσεις του άρθρου 6 και κατέχονται κατά πλήρη κυριότητα ή και κατά επικαρπία. Σε αυτήν την περίπτωση υποβάλλονται αποδεικτικά ιδιοκτησίας (αντίγραφο κτηματολογικού φύλλου ή πιστοποιητικό κτηματολογικών εγγραφών ή αντίγραφο μερίδας προσώπου του υποθηκοφυλακείου) των αγροτεμαχίων του/της συζύγου της/του υποψηφίου.
- 2.20.2. Για τις μισθώσεις διάρκειας τουλάχιστον 8 ετών, υποβάλλεται απόδειξη Υποβολής Δήλωσης Πληροφοριακών Στοιχείων Μίσθωσης Ακίνητης Περιουσίας (ηλεκτρονικό μισθωτήριο) από την ΑΑΔΕ. Το μισθωτήριο μπορεί να έχει συναφθεί σε ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 16.
- 2.21. Εφόσον υπάρχει, αντίγραφο τίτλου σπουδών/πτυχίο γεωτεχνικής κατεύθυνσης επιπέδου 3-5 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων σε συνάφεια με τον προσανατολισμό της γεωργικής εκμετάλλευσης ή πτυχίο-τίτλος σπουδών τουλάχιστον επιπέδου 6 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Οι τίτλοι σπουδών όπως πτυχίο ή/και μεταπτυχιακός ή/και διδακτορικός τίτλος σπουδών δύνανται να έχουν απονεμηθεί από σχολή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ/ΤΕΙ) γεωτεχνικής κατεύθυνσης, ή ισότιμης προς αυτή σχολής της Ελλάδος ή του εξωτερικού, αναγνωρισμένης από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.
- 2.22. Εφόσον υπάρχει, καταστατικό ή άλλο εταιρικό έγγραφο που να αποδεικνύει συμμετοχή σε Ομάδα ή Οργάνωση Παραγωγών ή βεβαίωση συμμετοχής του υποψηφίου σε συνεταιριστικό σχήμα. Τα συλλογικά σχήματα πρέπει να δραστηριοποιούνται σχετικά με τις καλλιέργειες/εκτροφές του υποψηφίου.
- 2.23. Εφόσον η μόνιμη κατοικία του υποψηφίου βρίσκεται σε περιοχή που επηρεάστηκε από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως πλημμύρες, πυρκαγιές κ.τ.λ., έως και τρία έτη πριν το έτος αναφοράς της Πρόσκλησης, ή συμπεριλαμβάνεται στα Σχέδια Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) (περιοχές απολιγνιτοποίησης) και αιτείται βαθμολόγηση, Υπουργική

Απόφαση, δημοσιευμένη στην ΕτΚ που να αποδεικνύει ότι η μόνιμη κατοικία του υποψηφίου συμπεριλαμβάνεται στις προαναφερόμενες περιοχές.

- 2.24. Εφόσον υπάρχει, βεβαίωση - πιστοποιητικό παρακολούθησης πιστοποιημένου προγράμματος διάρκειας τουλάχιστον 250 ωρών από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.
- 2.25. Εφόσον υπάρχει σύζυγος, υπεύθυνη δήλωση του/της συζύγου στην οποία δηλώνονται τα εξής:
- α) Ο ΑΦΜ του/της συζύγου.
 - β) Ο/ η σύζυγος της/του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης δεν είναι εγγεγραμμένος/η στο ΜΑΑΕ και δεν έχει τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί ως επαγγελματίας αγρότης από το ΜΑΑΕ, εξαιρουμένου του τομέα της Αλιείας.
 - γ) Ό/η σύζυγος της/του αρχηγού γεωργικής εκμετάλλευσης δεν έχει υποβάλλει ενιαία αίτηση ενίσχυσης κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης στην παρέμβαση με τυπική απόδοση που να υπερβαίνει τα 1.000€.
 - δ) Ο/η σύζυγος της/του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης κατά τα δύο προηγούμενα έτη του έτους αναφοράς της πρόσκλησης δεν είχε υποβάλλει δήλωση ΟΣΔΕ με τυπική απόδοση που να υπερβαίνει τα 16.000 ευρώ στην ηπειρωτική χώρα την Κρήτη και την Εύβοια και τα 13.000 ευρώ στα νησιά πλην Κρήτης και Εύβοιας.
- 2.26. Ηλεκτρονικό αποδεικτικό έγγραφο τράπεζας από το οποίο να προκύπτει σαφώς ο αριθμός IBAN.
- 2.27. Αίτηση για χορήγηση πληρωμής α' δόσης στο ποσό που αναλογεί στον υποψήφιο σε περίπτωση ένταξης του στην παρέμβαση, σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα.
- 2.28. Άδεια άσκησης επαγγέλματος, σε ισχύ, από το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. για τον σύμβουλο γεωτεχνικό ή πτυχίο τεχνολόγου γεωπονίας.
- 2.29. Αντίγραφο απόδειξης παροχής υπηρεσιών για τη σύνταξη του αιτήματος στήριξης καθώς και αντίγραφο του παραστατικού για την κατάθεση του 2% της αξίας της απόδειξης παροχής υπηρεσίας υπέρ ΓΕΩΤ.Ε.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 1474/1984 (Α' 128).
- 2.30. Εφόσον του αποδίδεται ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, γνωμάτευση αναπηρίας από τον αρμόδιο φορέα (ΚΕΠΑ) για μη αναστρέψιμη πάθηση από την οποία προκύπτει αναπηρία επ' αόριστον. Στην γνωμάτευση αναπηρίας συμπεριλαμβάνεται χαρακτηρισμός ότι είναι ικανός προς εργασία (βιοποριστικό επάγγελμα), σύμφωνα με την περ. ζiii. της παρ.2. του άρθρου 24 της υπ' αρ. 88779/12-9-2022 (Β' 4830) υπουργικής απόφασης «Κανονισμός Λειτουργίας του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.)
3. Δικαιολογητικά υποβολής αιτήματος στήριξης νομικού προσώπου
- 3.1. Δικαιολογητικά σύστασης του νομικού προσώπου, εταιρικής σύνθεσης και νόμιμης έδρας αυτού που προβλέπονται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, μαζί με τυχόν τροποποιήσεις – μεταβολές τα οποία είναι σε ισχύ, όπως τα ακόλουθα:
- α) καταστατικό σύστασης (ΕΠΕ, ΑΕ), ιδιωτικό συμφωνητικό (για ΟΕ, ΙΚΕ, ΕΕ) και τυχόν τροποποιήσεις αυτών μαζί με καταχώρηση αυτών στη μερίδα της εταιρία του ΓΕΜΗ (ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ, ΕΕ, ΑΕ).
 - β) σχετικό ΦΕΚ σύστασης με το τελευταίο κωδικοποιημένο και δημοσιευμένο καταστατικό (για ΑΕ).
- 3.2. Απόφαση των αρμοδίων οργάνων του νομικού προσώπου (όπως ενδεικτικά απόφαση μετόχων ή διοικητικού συμβουλίου) α) σχετικά με τον ορισμό του νόμιμου εκπροσώπου και διαχειριστή

στο φυσικό πρόσωπο του γεωργού νεαρής ηλικίας και β) σχετικά με την υποβολή αιτήματος στήριξης στην παρέμβαση Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας».

- 3.3. Αντίγραφο της τελευταίας διαθέσιμης δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (έντυπο Ε5) και αντίγραφο της κατάστασης οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα (έντυπο Ε3) του ιδίου έτους.
- 3.4. Βεβαίωση εγγραφής στο ΜΑΑΕ του υποψηφίου νομικού προσώπου ως κατόχου γεωργικής εκμετάλλευσης.
- 3.5. Βεβαίωση εγγραφής (ή υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86 περί εγγραφής) του φυσικού προσώπου αρχηγού και διαχειριστή του νομικού προσώπου στον ΕΦΚΑ σχετικά με την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με κύρια δραστηριότητα τη γεωργική.
- 3.6. Αντίγραφο αστυνομικού δελτίου ταυτότητας (δύο όψεων) ή διαβατηρίου ή άλλου επίσημου εγγράφου που να αποδεικνύει την ηλικία του νόμιμου εκπρόσωπου.
- 3.7. Για τον νόμιμο εκπρόσωπο, αποδεικτικό σπουδών επαγγελματικής σχολής ή Λυκείου, επιπέδου 4 του εθνικού πλαισίου προσόντων ή σχολής επαγγελματικής κατάρτισης Σ.Ε.Κ. γεωτεχνικής κατεύθυνσης και ΕΠΑ.Σ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, επιπέδου 3 του εθνικού πλαισίου προσόντων ή Γυμνασίου, επιπέδου 2 του εθνικού πλαισίου προσόντων. Εφόσον ο ενδιαφερόμενος έχει αποδεικτικό σπουδών Γυμνασίου, προσκομίζει, α) βεβαίωση παρακολούθησης εκπαίδευσης γεωτεχνικής κατεύθυνσης από Κέντρο Δια Βίου Μάθησης ΑΕΙ ή από πιστοποιημένο Κέντρο Δια Βίου Μάθησης, διάρκειας τουλάχιστον 150 ωρών που δεν αποτελεί μέρος πιστοποιητικού ή διπλώματος (μη τυπική εκπαίδευση) ή β) αποδεικτικά στοιχεία για την άσκηση του επαγγέλματος του αγροεργάτη με πλήρη απασχόληση επί τρία συναπτά έτη ή επί ισοδύναμο χρονικό διάστημα με μειωμένο ωράριο, κατά την τελευταία δεκαετία (αποδεικνύεται με πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από αρμόδια αρχή, δελτία μισθοδοσίας ή εργόσημο ή άλλα σχετικά έγγραφα, εφόσον διευκρινίζουν σαφώς τις επαγγελματικές δραστηριότητες) ή βεβαίωση ΕΦΚΑ ότι είναι ασφαλισμένος ως μέλος «αγροτικής οικογενειακής εκμετάλλευσης» κατά την έκδοση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος με έναρξη ασφάλισης τουλάχιστον από τα 2 προηγούμενα έτη από το έτος αναφοράς της πρόσκλησης. Για τους πολίτες άλλων χωρών υποβάλλεται επίσημη μετάφραση ή επίσημη αναγνώριση τίτλου σπουδών.
- 3.8. Για τον νόμιμο εκπρόσωπο, έγγραφο εκπλήρωσης στρατιωτικών υποχρεώσεων ή έγγραφο οριστικής απαλλαγής από αυτές ή υπεύθυνη δήλωση, για όσους καταταγούν έως 31 Δεκεμβρίου του έτους αναφοράς της Πρόσκλησης στην οποία δηλώνεται ότι θα έχουν ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις τους έως τις 31 Δεκεμβρίου του επομένου έτους από το έτος αναφοράς και ότι θα προσκομίσουν σχετικό έγγραφο εκπλήρωσης στρατιωτικών υποχρεώσεων.
- 3.9. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του νόμιμου εκπροσώπου με ημερομηνία έκδοσης όχι προγενέστερη του ενός εξαμήνου.
- 3.10. Βεβαίωση μόνιμου κατοικίας του νόμιμου εκπρόσωπου, η οποία εκδίδεται ηλεκτρονικά μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης ή βεβαίωση του οικείου Δήμου για το μόνιμο της κατοικίας. Η βεβαίωση δεν μπορεί να είναι προγενέστερη του ενός εξαμήνου.
- 3.11. Εφόσον ο νόμιμος εκπρόσωπος είναι αλλοδαπός:
 - 3.11.1. Για πολίτες της Ε.Ε., έγγραφο πιστοποίησης μόνιμης διαμονής πολίτη της Ένωσης ή δελτίο μόνιμης διαμονής μέλους οικογένειας πολίτη της Ένωσης.

- 3.11.2. Για πολίτες τρίτων χωρών, άδεια διαμονής μακράς διάρκειας, άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος ή άδεια διαμονής δεύτερης γενιάς ή άδεια διαμονής δεκαετούς διάρκειας ή δελτίο διαμονής σε σύζυγο πολίτη άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε. ή δελτίο διαμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών μέλη οικογένειας πολίτη άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις είναι απαραίτητη η προσκόμιση των δικαιολογητικών της παραγράφου 3.11.1 και για τον/την σύζυγο του υποψηφίου ή το μέλος της οικογένειας που είναι πολίτης άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε.
- 3.12. Φορολογικά στοιχεία νόμιμου εκπρόσωπου:
- 3.12.1. Αντίγραφο της τελευταίας διαθέσιμης Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος (έντυπο Ε1) και το σχετικό εκκαθαριστικό.
- 3.12.2. Αντίγραφο της κατάστασης οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα (έντυπο Ε3) του ιδίου έτους.
- 3.12.3. Εφόσον δεν υπάρχει κοινή δήλωση συζύγων, προσκομίζονται τα αντίστοιχα παραστατικά (Ε1, εκκαθαριστικό Ε1, Ε3) για τον/τη σύζυγο του νόμιμου εκπροσώπου.
- 3.12.4. Στις περιπτώσεις που δεν έχουν υποβληθεί φορολογικές δηλώσεις Ε1 και Ε3, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση ότι ο νόμιμος εκπρόσωπος (ή ο/η σύζυγος) δεν ήταν υπόχρεος σε υποβολή δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος. Υποβάλλεται επίσης και αντίγραφο βεβαίωσης απόδοσης ΑΦΜ.
- 3.13. Για τον νόμιμο εκπρόσωπο, βεβαίωση εγγραφής στον ΕΦΚΑ σχετικά με την άσκηση γεωργικής ή άλλης δραστηριότητας, εφόσον υπάρχει
- 3.14. Βεβαίωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ ως επαγγελματία αγρότη – αλιέα, για την/τον σύζυγο του νόμιμου εκπροσώπου, εφόσον η/ο σύζυγος του νόμιμου εκπροσώπου ασχολείται στον τομέα της αλιείας.
- 3.15. Ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ του νόμιμου εκπροσώπου και του συμβούλου του σχετικά με τη σύνταξη του επιχειρηματικού σχεδίου και την υποχρέωση παροχής τεχνικής στήριξης από τον σύμβουλο μέχρι την ολοκλήρωσή των επιπρόσθετων δεσμεύσεων της παρ. 27 του άρθρου 3. Επιπλέον, στο ιδιωτικό συμφωνητικό αναφέρεται ρητά η υποχρέωση ενημέρωσης του υποψηφίου από τον σύμβουλο σχετικά με τα εξατομικευμένα μηνύματα ή έγγραφα που αφορούν τον υποψήφιο / δικαιούχο και τα οποία κοινοποιούνται στον σύμβουλο από τις Υπηρεσίες.
- 3.16. Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής ή έκδοσης μέσω του <https://www.gov.gr> με την οποία ο σύμβουλος δηλώνει ότι έχει συντάξει για τον υποψήφιο στο ΠΣΚΕ την αίτηση παροχής στήριξης και το αίτημα πληρωμής της α' δόσης
- 3.17. Για το νομικό πρόσωπο, βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων ή βεβαίωση μεταβολών εργασιών, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης (ΚΑΔ), από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.
- 3.18. Για πτηνοκτηνοτροφική εκμετάλλευση και εφόσον υπάρχουν, έγγραφα αδειοδότησης της πτηνοκτηνοτροφικής εγκατάστασης.
- 3.19. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί θάλαμο καλλιέργειας μανιταριών, η σχετική έγκριση τύπου.
- 3.20. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί κυψέλες, η σχετική βεβαίωση κατεχόμενων κυψελών.

- 3.21. Ενημερωμένο αμπελουργικό μητρώο για τα αγροτεμάχια που είναι φυτευμένα με οινοποιήσιμες ποικιλίες αμπέλου.
- 3.22. Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής ή έκδοσης μέσω του <https://www.gov.gr>, με την οποία ο νόμιμος εκπρόσωπος δηλώνει ότι:
- α) Το νομικό πρόσωπο στο οποίο είναι νόμιμος εκπρόσωπος αιτείται την παροχή στήριξης από την παρέμβαση Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας» του ΣΣ ΚΑΠ 2023 – 2027 και υποβάλλει επιχειρηματικό σχέδιο μαζί με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά καθώς επίσης και αίτημα πληρωμής της α' δόσης η οποία θα καταβληθεί εφόσον το νομικό πρόσωπο κριθεί δικαιούχος.
- β) Το νομικό πρόσωπο και ο νόμιμος εκπρόσωπός του, δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες μη επιλέξιμων υποψηφίων, διαφορετικά αποκλείεται από την παρέμβαση.
- γ) Για τα αγροτεμάχια για τα οποία το νομικό πρόσωπο αιτείται βαθμολόγηση και τα οποία δεν έχουν δηλωθεί ως ιδιόκτητα στην ΕΑΕ του έτους αναφοράς της αίτησης στήριξης, θα προσκομισθούν δικαιολογητικά απόδειξης της ιδιοκτησίας ή/και της οκταετούς μίσθωσης μετά από ενδεχόμενη κατάταξη του υποψηφίου στους εν δυνάμει δικαιούχους. Η κατάθεση γίνεται εντός προθεσμίας που ορίζεται στην παρ. 15 του άρθρου 16. Σε διαφορετική περίπτωση δεν θα λάβει τη σχετική βαθμολογία.
- δ) Εφόσον ο νόμιμος εκπρόσωπος έχει υποβάλλει Υπεύθυνη Δήλωση περί ολοκλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων, θα προσκομίσει έγγραφο εκπλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων το αργότερο έως τη λήξη του επόμενου έτους από το έτος αναφοράς της πρόσκλησης. Σε διαφορετική περίπτωση θα αποκλειστεί από την παρέμβαση.
- ε) Ο νόμιμος εκπρόσωπος αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης δεν έχει ασκήσει κατά το παρελθόν γεωργική επαγγελματική δραστηριότητα για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 5 ετών πριν την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης. Σε διαφορετική περίπτωση αποκλείεται από την παρέμβαση.
- στ) Ο νόμιμος εκπρόσωπος αποδέχεται ότι τα μηνύματα που αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλωθεί ως εταιρική στην αίτηση στήριξης μέσω ΟΠΣΚΕ καθώς επίσης και στην αντίστοιχη ηλεκτρονική διεύθυνση του συμβούλου του, επέχουν θέση ενημέρωσης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των έννομων συνεπειών και προθεσμιών καθώς και την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων εκ μέρους τους.
- ζ) Ο νόμιμος εκπρόσωπος αποδέχεται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και παρέχει την άδεια για πλήρη πρόσβαση στα στοιχεία του συνόλου των ενεργειών του στο ΟΠΣΚΕ στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, στην ΕΥΕ ΠΑΑ, στον ΟΠΕΚΕΠΕ, στην Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, στην Διεύθυνση Αγροτική Οικονομίας της οικείας Περιφέρειας καθώς και στα Εθνικά και Ενωσιακά Ελεγκτικά Όργανα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.
- η) Ο νόμιμος εκπρόσωπος λαμβάνει γνώση των υποχρεώσεων που πρέπει να τηρήσει στο πλαίσιο της υλοποίησης της υποβαλλόμενης πρότασης όπως αυτές προκύπτουν από το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, και βεβαιώνει ότι η προτεινόμενη παρέμβαση είναι σε συμμόρφωση με τα αναφερόμενα στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτά αναφέρονται στην αναλυτικά στον «ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 ΜΕ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ».

- 3.23. Για τον νόμιμο εκπρόσωπο, δικαιολογητικά που αφορούν την άσκηση εργασίας, τα οποία είναι δυνατό να εκδοθούν και να υποβληθούν σε ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 16:
- 3.23.1. Δικαιολογητικά διακοπής μόνιμης εξαρτημένης ή μη εξαρτημένης εξωγεωργικής απασχόλησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. 1.5 του άρθρου 7. Ως αποδεικτικά στοιχεία διακοπής, αναφέρονται ιδίως τα ακόλουθα: Αντίγραφο διακοπής εργασιών από τη ΔΟΥ, απόλυση, οικειοθελής αποχώρηση, βεβαίωση διακοπής κύριας ασφάλισης του οικείου ασφαλιστικού φορέα, λήξη σύμβασης, διακοπή ταμείου ανεργίας.
- 3.23.2. Δικαιολογητικά σχετικά με την άσκηση μη μόνιμης εξαρτημένης απασχόλησης (όπως εποχιακή εργασία). Ως αποδεικτικά στοιχεία αυτής ενδεικτικά αναφέρονται οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου και το απόσπασμα ατομικού λογαριασμού ασφάλισης ΕΦΚΑ.
- 3.24. Έγγραφα νόμιμης κατοχής αγροτεμαχίων εφόσον το νομικό πρόσωπο αιτείται βαθμολόγηση για αυτά:
- 3.24.1. Αντίγραφο κτηματολογικού φύλλου ή πιστοποιητικό κτηματολογικών εγγραφών ή αντίγραφο μερίδας από το υποθηκοφυλακείο που να αφορά το νομικό πρόσωπο και να απεικονίζει την κατάσταση των ιδιόκτητων αγροτεμαχίων με τα ποσοστά ιδιοκτησίας για όλα τα αγροτεμάχια που έχουν δηλωθεί ως ιδιόκτητα στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης (ΟΣΔΕ) ή που ενώ είχαν περιληφθεί στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης ως μη ιδιόκτητα, στη συνέχεια μέχρι την υποβολή της αίτησης στήριξης στο ΟΠΣΚΕ έγιναν ιδιόκτητα. Ο υποψήφιος δύναται να υποβάλλει τα παραστατικά ιδιοκτησίας (αντίγραφο κτηματολογικού φύλλου ή πιστοποιητικό κτηματολογικών εγγραφών ή αντίγραφο μερίδας προσώπου του Υποθηκοφυλακείου) για τα αγροτεμάχια που έχουν περιληφθεί στη δήλωση του ΟΣΔΕ ως μη ιδιόκτητα, σε ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 16.
- 3.24.2. Για τις μισθώσεις διάρκειας τουλάχιστον 8 ετών, υποβάλλεται απόδειξη Υποβολής Δήλωσης Πληροφοριακών Στοιχείων Μίσθωσης Ακίνητης Περιουσίας (ηλεκτρονικό μισθωτήριο) από την ΑΑΔΕ. Το μισθωτήριο μπορεί να έχει συναφθεί σε ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 16.
- 3.25. Για το νόμιμο εκπρόσωπο, εφόσον υπάρχει, αντίγραφο τίτλου σπουδών/πτυχίο γεωτεχνικής κατεύθυνσης επιπέδου 3-5 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων σε συνάφεια με τον προσανατολισμό της γεωργικής εκμετάλλευσης ή πτυχίο-τίτλος σπουδών τουλάχιστον επιπέδου 6 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Οι τίτλοι σπουδών όπως πτυχίο ή/και μεταπτυχιακός ή/και διδακτορικός τίτλος σπουδών δύνανται να έχουν απονεμηθεί από σχολή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ/ΤΕΙ) γεωτεχνικής κατεύθυνσης, ή ισότιμης προς αυτή σχολής της Ελλάδος ή του εξωτερικού, αναγνωρισμένης από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.
- 3.26. Εφόσον υπάρχει, καταστατικό ή άλλο εταιρικό έγγραφο που να αποδεικνύει συμμετοχή σε Ομάδα ή Οργάνωση Παραγωγών ή βεβαίωση συμμετοχής του υποψηφίου σε συνεταιριστικό σχήμα. Τα συλλογικά σχήματα πρέπει να δραστηριοποιούνται σχετικά με τις καλλιέργειες/εκτροφές του υποψηφίου.

- 3.27. Εφόσον η μόνιμη κατοικία του νόμιμου εκπροσώπου βρίσκεται σε περιοχή που επηρεάστηκε από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως πλημμύρες, πυρκαγιές κ.τ.λ., έως και τρία έτη πριν το έτος αναφοράς της Πρόσκλησης, ή συμπεριλαμβάνεται στα Σχέδια Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) (περιοχές απολιγνιτοποίησης) και αιτείται βαθμολόγηση, Υπουργική Απόφαση, δημοσιευμένη στην ΕτΚ που να αποδεικνύει ότι η μόνιμη κατοικία του νόμιμου εκπροσώπου συμπεριλαμβάνεται στις προαναφερόμενες περιοχές.
- 3.28. Για τον νόμιμο εκπρόσωπο, εφόσον υπάρχει, βεβαίωση - πιστοποιητικό παρακολούθησης πιστοποιημένου προγράμματος διάρκειας τουλάχιστον 250 ωρών από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.
- 3.29. Εφόσον υπάρχει σύζυγος του νόμιμου εκπροσώπου, υπεύθυνη δήλωση του/της συζύγου στην οποία δηλώνονται τα εξής:
- α) Ο ΑΦΜ του/της συζύγου.
 - β) Ο/ η σύζυγος της/του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης δεν είναι εγγεγραμμένος/η στο ΜΑΑΕ και δεν έχει τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί ως επαγγελματίας αγρότης από το ΜΑΑΕ, εξαιρουμένου του τομέα της Αλιείας.
 - γ) Ό/η σύζυγος της/του αρχηγού γεωργικής εκμετάλλευσης δεν έχει υποβάλλει ενιαία αίτηση ενίσχυσης κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης στην παρέμβαση με τυπική απόδοση που να υπερβαίνει τα 1.000€.
 - δ) Ο/η σύζυγος της/του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης κατά τα δύο προηγούμενα έτη του έτους αναφοράς της πρόσκλησης δεν είχε υποβάλλει δήλωση ΟΣΔΕ με τυπική απόδοση που να υπερβαίνει τα 16.000 ευρώ στην ηπειρωτική χώρα την Κρήτη και την Εύβοια και τα 13.000 ευρώ στα νησιά πλην Κρήτης και Εύβοιας.
- 3.30. Ηλεκτρονικό αποδεικτικό έγγραφο τράπεζας από το οποίο να προκύπτει σαφώς ο αριθμός IBAN.
- 3.31. Αίτηση για χορήγηση πληρωμής α' δόσης στο ποσό που αναλογεί στον υποψήφιο σε περίπτωση ένταξής του στην παρέμβαση, σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα.
- 3.32. Άδεια άσκησης επαγγέλματος, σε ισχύ, από το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. για τον σύμβουλο γεωτεχνικό ή πτυχίο τεχνολόγου γεωπονίας.
- 3.33. Αντίγραφο απόδειξης παροχής υπηρεσιών για τη σύνταξη του αιτήματος στήριξης καθώς και αντίγραφο του παραστατικού για την κατάθεση του 2% της αξίας της απόδειξης παροχής υπηρεσίας υπέρ ΓΕΩΤ.Ε.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 1474/1984 (Α' 128).
- 3.34. Εφόσον στον νόμιμο εκπρόσωπο αποδίδεται ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, γνωμάτευση αναπηρίας από τον αρμόδιο φορέα (ΚΕΠΑ) για μη αναστρέψιμη πάθηση από την οποία προκύπτει αναπηρία επ' αόριστον. Στην γνωμάτευση αναπηρίας συμπεριλαμβάνεται χαρακτηρισμός ότι είναι ικανός προς εργασία (βιοποριστικό επάγγελμα), σύμφωνα με την περ. ζiii. της παρ.2. του άρθρου 24 της υπ' αρ. 88779/12-9-2022 (Β' 4830) υπουργικής απόφασης «Κανονισμός Λειτουργίας του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.)
4. Τα παραπάνω δικαιολογητικά πρέπει να είναι σε ισχύ και να έχουν ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης στήριξης. Εξαιρούνται τα δικαιολογητικά:
- 4.1. Διακοπής εξωγεωργικής απασχόλησης
 - 4.2. Ιδιοκτησίας και μίσθωσης αγροτεμαχίων.
 - 4.3. Εκπλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων.

Τα δικαιολογητικά αυτών των τριών κατηγοριών μπορούν να έχουν ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης και να προσκομιστούν μετά την λήξη προθεσμίας υποβολής αίτησης στήριξης, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 16.

5. Τα παραπάνω αναφερόμενα δικαιολογητικά αφορούν πρωτότυπα ή αντίγραφα αυτών με εξαίρεση τις υπεύθυνες δηλώσεις οι οποίες πρέπει να είναι πρωτότυπες.

Άρθρο 15

Υποβολή αιτήσεων στήριξης

1. Κάθε υποψήφιος έχει δικαίωμα να υποβάλει μόνο μία (1) αίτηση στήριξης.
2. Η υποβολή των αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) με τυποποιημένο τρόπο εντός της χρονικής περιόδου που ορίζεται στην πρόσκληση.
3. Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης στη διαδικτυακή εφαρμογή, η πληρότητα του ηλεκτρονικού φακέλου (συμπεριλαμβανομένων και των συνημμένων αρχείων) και η εμπρόθεσμη οριστικοποίηση της είναι στην αποκλειστική ευθύνη του αιτούντα.
4. Στο ΟΠΣΚΕ διενεργούνται έλεγχοι ορθότητας – πληρότητας που καλύπτουν σε σημαντικό βαθμό την αίτηση στήριξης. Αιτήσεις στήριξης για τις οποίες από τους ελέγχους αυτούς προκύπτουν ευρήματα, δεν είναι δυνατό να οριστικοποιηθούν. Οι έλεγχοι αυτοί δεν υποκαθιστούν την αξιολόγηση ούτε απαλλάσσουν τον υποψήφιο από την ευθύνη ορθής συμπλήρωσης της αίτησης στήριξης.
5. Στην ηλεκτρονική αίτηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά, το σύνολο των δικαιολογητικών και εγγράφων που απαιτούνται.
6. Εφόσον η αίτηση υποβληθεί επιτυχώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης από το ΟΠΣΚΕ από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της υποβολής.
7. Με την υποβολή της αίτησης στήριξης, οι αιτούντες αποδέχονται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση, διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων [Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 και Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 και ν. 4624/2019 (Α'137)].
8. Ηλεκτρονική διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση της οριστικοποιημένης αίτησης, ηλεκτρονική συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, είναι δυνατή μέσω του ΟΠΣΚΕ μέσω της λειτουργικότητας «Επανεπεξεργασία» και εφόσον δεν έχει παρέλθει η προθεσμία υποβολής της αίτησης στήριξης. Μετά την επανεπεξεργασία της αίτησης στήριξης απαιτείται εκ νέου ηλεκτρονική υποβολή της ώστε να είναι έγκυρη και διαθέσιμη για αξιολόγηση. Ως ημερομηνία υποβολής λαμβάνεται υπόψη η τελευταία ημερομηνία επανυποβολής.
9. Πέραν των ανωτέρω οι αιτούντες δύνανται να ανακαλέσουν την αίτηση στήριξης μετά από σχετικό αίτημά τους. Η ανάκληση επαναφέρει τον αιτούντα στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλλει την εν λόγω αίτηση στήριξης.
10. Δεν γίνονται παραδεκτές και απορρίπτονται χωρίς αξιολόγηση οι αιτήσεις των υποψηφίων εφόσον:
 - α) Δεν έχουν οριστικοποιηθεί εμπρόθεσμα ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ.
 - β) Δεν εμφανίζεται συμφωνία περιεχομένου ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης με τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά με εξαίρεση τις περιπτώσεις που αφορούν μεμονωμένα υποβληθέντα υφιστάμενα

δικαιολογητικά των οποίων οι ασυμφωνίες δικαιολογούνται ως προφανή σφάλματα σύμφωνα με το άρθρο 27.

11. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ, οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν μέσω του ΟΠΣΚΕ μεταφέρονται στο ΟΠΣ ΚΑΠ, σύμφωνα με το άρθρο 130 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, μέσω κατάλληλης υπηρεσίας του διαδικτύου που παρέχεται από το ΟΠΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 16

Διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) αιτήσεων στήριξης

1. Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) των υποβληθεισών αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται με ευθύνη των Περιφερειών και των αρμοδίων Υπηρεσιών τους, λαμβάνοντας υπόψη τα αναφερόμενα στις παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 4. Κατά τον διοικητικό έλεγχο συμπληρώνονται τα αντίστοιχα ηλεκτρονικά φύλλα αξιολόγησης στο ΟΠΣΚΕ.
2. Τα ηλεκτρονικά φύλλα αξιολόγησης περιέχουν όλα τα απαραίτητα σημεία ελέγχου ώστε μαζί με τους ηλεκτρονικούς διασταυρωτικούς ελέγχους που διενεργούνται με ευθύνη της ΕΥΕ ΠΑΑ, να επιτυγχάνεται ο έλεγχος,
 - 2.1. της επιλεξιμότητας του δικαιούχου,
 - 2.2. της επιλεξιμότητας της εκμετάλλευσης,
 - 2.3. των δεσμεύσεων και άλλων υποχρεώσεων που συνδέονται με την ενέργεια για την οποία ζητείται στήριξη,
 - 2.4. της συμμόρφωσης με τα κριτήρια επιλογής,
 - 2.5. του υπολογισμού της βαθμολογίας και του καθορισμού της οικονομικής στήριξης.
3. Η αξιολόγηση διενεργείται από α' και β' αξιολογητή. Η α' αξιολόγηση διενεργείται από ΠΕ γεωτεχνικούς ή ΤΕ γεωπονίας υπαλλήλους των ΔΑΟΠ, των ΔΑΟΚ, της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠΑΑΤ, των Αποκεντρωμένων και Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων καθώς και από υπαλλήλους ΠΕ γεωτεχνικούς ή ΤΕ γεωπονίας ή ΠΕ οικονομικούς των ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, ΕΥΕ ΑΕΤΠ και ΕΥΕ ΠΑΑ καθώς επίσης και από υπαλλήλους ΠΕ ή ΤΕ που υπηρετούν σε εκείνο το τμήμα της ΔΑΟ της Περιφέρειας που έχει την ευθύνη και την εποπτεία της οργάνωσης, εφαρμογής και παρακολούθησης της παρέμβασης. Η β' αξιολόγηση διενεργείται από ΠΕ γεωτεχνικούς ή ΤΕ γεωπονίας, υπαλλήλους των ΔΑΟΠ, των ΔΑΟΚ της οικείας Περιφέρειας πλην των υπαλλήλων της οικείας ΔΑΟΚ, της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠΑΑΤ, των Αποκεντρωμένων και Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων καθώς και από υπαλλήλους ΠΕ γεωτεχνικούς ή ΤΕ γεωπονίας ή ΠΕ οικονομικούς των ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, ΕΥΕ ΑΕΤΠ και ΕΥΕ ΠΑΑ καθώς επίσης και από υπαλλήλους ΠΕ ή ΤΕ που υπηρετούν σε εκείνο το τμήμα της ΔΑΟ της Περιφέρειας που έχει την ευθύνη και την εποπτεία της οργάνωσης, εφαρμογής και παρακολούθησης της παρέμβασης. Για την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου για την β' αξιολόγηση δεν υφίσταται η εξαίρεση των υπαλλήλων της οικείας ΔΑΟΚ.
4. Οι αξιολογητές ορίζονται με απόφαση του Περιφερειάρχη η οποία αναρτάται στο Διαύγεια και στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας.
5. Οι αξιολογητές έχουν πρόσβαση στο ΟΠΣΚΕ όπως και στα στοιχεία των υποψηφίων. Για τον λόγο αυτό, μέσω υποβολής κατάλληλης υπεύθυνης δήλωσης διαθέσιμη στο ΟΠΣΚΕ, δηλώνεται από μέρους τους ότι σε περίπτωση ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων δεν θα προβαίνουν στην αξιολόγηση της σχετικής αίτησης στήριξης. Σε περίπτωση ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων ενημερώνουν την οικεία ΔΑΟΚ (α' αξιολογητής) ή την ΔΑΟΠ (β' αξιολογητής).

6. Οι αξιολογητές υποχρεούνται να λάβουν γνώση του θεσμικού πλαισίου του μέτρου.
7. Η χρονική περίοδος εντός της οποίας θα διενεργηθεί η α' και β' αξιολόγηση καθορίζεται με έγγραφο της ΕΥΕ ΠΑΑ.
8. Στην αξιολόγηση εξετάζεται το ηλεκτρονικό αίτημα στήριξης όπως αυτό συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά του φακέλου. Αρχικά ελέγχεται η εμπρόθεσμη υποβολή, η πληρότητα και η συμμόρφωση των υποβληθεισών αιτήσεων ως προς τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Στη συνέχεια οι αιτήσεις βαθμολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής και προσδιορίζεται το ποσό στήριξης.
9. Συμπληρωματικά δικαιολογητικά και διευκρινήσεις:
 - 9.1. Συμπληρωματικά στοιχεία είναι όσα, ενώ προβλέπονταν στην πρόσκληση, δεν υποβλήθηκαν λόγω προφανούς σφάλματος του δυνητικού δικαιούχου αλλά έχουν εκδοθεί πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης. Διευκρινίσεις είναι στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των υποβληθέντων στοιχείων και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης στήριξης.
 - 9.2. Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου οι αξιολογητές δύνανται να ζητήσουν την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων. Αυτά υποβάλλονται εντός προθεσμίας που θέτει ο αξιολογητής και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών εργάσιμων ημερών από την ειδοποίηση του δικαιούχου η οποία γίνεται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει ο υποψήφιος στο ΟΠΣΚΕ και στην ηλεκτρονική διεύθυνση του συμβούλου του.
 - 9.3. Τα εν λόγω στοιχεία υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Τα συμπληρωματικά στοιχεία αναρτώνται στο ΟΠΣΚΕ με ευθύνη των αξιολογητών.
 - 9.4. Σε περίπτωση μη προσκόμισης των ανωτέρω στοιχείων η αξιολόγηση συνεχίζεται κανονικά, αξιολογώντας αρνητικά στοιχεία και πεδία για τα οποία δεν μπορεί να εξαχθεί βέβαιο συμπέρασμα.
10. Η β' (τελική) αξιολόγηση της αίτησης μπορεί να ξεκινήσει αμέσως μετά την οριστικοποίηση της α' αξιολόγησής της.
11. Για τη β' αξιολόγηση, ο αξιολογητής λαμβάνει γνώση του πορίσματος του α' αξιολογητή. Σε περίπτωση διαφοροποίησης μεταξύ των δύο αξιολογήσεων συντάσσεται αιτιολογημένο πόρισμα του β' αξιολογητή και κατισχύει η αξιολόγησή του. Οι διαφοροποιήσεις των β' αξιολογητών σε σχέση με τις α' αξιολογήσεις καθώς και οι απορριπτικές γνώμες όλων των αξιολογητών, πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένες με αναφορά στους λόγους απόρριψης ή διαφοροποίησης, στα στοιχεία του φακέλου υποψηφιότητας από όπου προκύπτουν οι λόγοι απόρριψης ή διαφοροποίησης καθώς και στον αριθμό της απόφασης, τα άρθρα, τις παραγράφους, τα εδάφια κ.λπ. της ισχύουσας νομοθεσίας στα οποία στηρίζεται η απόρριψη ή η διαφοροποίηση από τον α' αξιολογητή.
12. Τα φύλλα αξιολόγησης συμπληρώνονται στο σύνολο τους (επιλεξιμότητα, βαθμολογία, οικονομική στήριξη) ανεξάρτητα από το αν πληρούνται ή όχι τα κριτήρια επιλεξιμότητας ώστε να είναι δυνατή η υποβολή ενδικοφανούς προσφυγής για το σύνολο των ενδεχόμενων προβλημάτων που παρουσιάζονται στο αίτημα στήριξης.
13. Για τις αιτήσεις που δεν επιλέγονται για στήριξη ή για τις αιτήσεις για τις οποίες υπάρχει διαφοροποίηση από το αρχικά αιτούμενο ποσό στήριξης, αναφέρονται οι λόγοι και η νομική βάση της απόρριψης ή διαφοροποίησης. Με την έννοια «νομική βάση» νοείται η αναλυτική παραπομπή στο θεσμικό πλαίσιο του μέτρου αναφέροντας αριθμό απόφασης, άρθρο, παράγραφο, εδάφιο κ.λπ.

14. Μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου (αξιολόγησης) των αιτήσεων στήριξης (α' και β' αξιολογήσεις) και με βάση το όριο των διαθέσιμων πιστώσεων, οι ΔΑΟΠ συντάσσουν Πίνακες Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου, σύμφωνα με τα φύλλα αξιολόγησης, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι παραδεκτές και οι μη παραδεκτές αιτήσεις. Οι παραδεκτές αιτήσεις κατατάσσονται με φθίνουσα βαθμολογική σειρά. Στους πίνακες επισημαίνεται το οικονομικό αντικείμενο των αιτήσεων, έτσι όπως διαμορφώθηκε από το διοικητικό έλεγχο. Οι πίνακες έχουν ως εξής:
- 14.1. Πίνακας δικαιούχων που επιλέγονται για στήριξη και για τους οποίους δεν απαιτείται προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών: Περιλαμβάνει τις επιλέξιμες αιτήσεις που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης της πρόσκλησης και για τις οποίες δεν απαιτείται η προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών. Για αυτές τις αιτήσεις εκδίδεται άμεσα απόφαση ένταξης σύμφωνα με το άρθρο 17.
- 14.2. Πίνακας εν δυνάμει δικαιούχων για τους οποίους απαιτείται η προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών: Περιλαμβάνει τις επιλέξιμες αιτήσεις που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης της πρόσκλησης και για τις οποίες απαιτείται η προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών, σύμφωνα με τις παρ. 4.1, 4.2 και 4.3 του άρθρου 14.
- 14.3. Πίνακας υποψηφίων που δεν επιλέγονται για στήριξη: Περιλαμβάνει i) τους δικαιούχους για τους οποίους από την αξιολόγηση δεν έχει προκύψει λόγος απόρριψης αλλά οι αιτήσεις τους δεν καλύπτονται από το όριο του προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης της πρόσκλησης και ii) τους δικαιούχους για τους οποίους έχει προκύψει λόγος απόρριψης.
15. Οι πίνακες αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου δημοσιεύονται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη ύστερα από εισήγηση της ΔΑΟ της Περιφέρειας σύμφωνα με το φύλλο αξιολόγησης που έχει συμπληρωθεί από τον β' αξιολογητή ή από την επιτροπή εξέτασης ενδικοφανών προσφυγών. Η απόφαση πρέπει να συνοδεύεται από σαφείς πληροφορίες σχετικά με:
- 15.1. Την πρόσβαση των αιτούντων στο αναλυτικό αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου όπως αυτό απεικονίζεται στο ΟΠΣΚΕ.
- 15.2. Την δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999, τον τρόπο, τον διαδικτυακό τόπο και τις προθεσμίες υποβολής της εν λόγω προσφυγής, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 18.
- 15.3. Τις αιτήσεις που επιλέγονται για στήριξη για τις οποίες απαιτείται η προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών νόμιμης κατοχής αγροτεμαχίων ή διακοπής εξωγεωργικής απασχόλησης με την επισήμανση ότι, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μήνα από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης των πινάκων πρέπει να προσκομίσουν τα προαναφερόμενα.
- 15.4. Τις αιτήσεις που επιλέγονται για στήριξη για τις οποίες απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικών εκπλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων με την επισήμανση ότι, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός τριμήνου από τη λήξη της προθεσμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων, πρέπει να προσκομίσουν τα προαναφερόμενα δικαιολογητικά. Οι στρατιωτικές υποχρεώσεις πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί έως και 31 Δεκεμβρίου του επομένου έτους από το έτος αναφοράς της πρόσκλησης.
16. Οι πίνακες αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο, για την ενημέρωση των αιτούντων, ως εξής:
- 16.1. Με ευθύνη των ΔΑΟΠ, η απόφαση:
- 16.1.1. Αναρτάται στο πρόγραμμα «Διαύγεια» και στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας.

- 16.1.2. Κοινοποιείται ηλεκτρονικά στις ΔΑΟΚ, στην Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας, στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και στην ΕΥΕ ΠΑΑ οι οποίες προβαίνουν σε ενέργειες δημοσιοποίησης της σχετικής απόφασης.
- 16.2. Με ευθύνη των οικείων ΔΑΟΚ, αποστέλλεται μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει ο υποψήφιος στο ΟΠΣΚΕ ή/και στην ηλεκτρονική διεύθυνση του συμβούλου του σχετικά με:
- 16.2.1. Την ανάρτηση των πινάκων και τον ΑΔΑ τους στο «Διαύγεια».
- 16.2.2. Το δικαίωμα όσων έχουν ενταχθεί στον πίνακα δικαιούχων ότι εντός 5 εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία έκδοσης των Πινάκων Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης μπορούν να υποβάλλουν αίτηση μη ένταξης στην παρέμβαση Π3-75.1.
- 16.2.3. Τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 18.
- 16.2.4. Την υποχρέωση προσκόμισης επιπλέον δικαιολογητικών από τους εν δυνάμει δικαιούχους εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μήνα για τη μη προσκόμιση των δικαιολογητικών των παρ. 4.1 και 4.2 του άρθρου 14.
- 16.2.5. Την υποχρέωση προσκόμισης επιπλέον δικαιολογητικών από τους εν δυνάμει δικαιούχους εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός τριμήνου από τη λήξη της προθεσμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της παρ. 4.3 του άρθρου 14.
17. Ο έλεγχος των επιπλέον δικαιολογητικών της παρ. 4 του άρθρου 14 ξεκινά άμεσα με την υποβολή τους και διενεργείται από τον β' αξιολογητή που είχε αξιολογήσει τον αρχικό φάκελο, σύμφωνα με τις παρ. 8 έως και 13 ανωτέρω.
- 17.1. Διαφοροποιήσεις με προκύπτουσα αύξηση της βαθμολογίας λόγω ιδιοκτησίας ή οκταετούς μίσθωσης δεν λαμβάνονται υπόψη και δεν οδηγούν σε αύξηση της βαθμολογίας. Αντιθέτως, διαφοροποιήσεις οι οποίες οδηγούν σε μείωση της σχετικής βαθμολογίας λαμβάνονται υπόψη οδηγώντας σε βαθμολογική επανακατάταξη της αίτησης στήριξης. Στην περίπτωση της επανακατάταξης λόγω μείωσης της βαθμολογίας, εάν η νέα βαθμολογία που προκύπτει είναι κατώτερη από το ελάχιστο όριο της βαθμολογίας ή κατώτερη από τη βαθμολογία του υποψήφιου που έχει συγκεντρώσει την υψηλότερη βαθμολογία στον πίνακα της παρ. 14.3.ι, η αίτηση απορρίπτεται.
- 17.2. Οι εν δυνάμει δικαιούχοι που δεν προσκομίζουν τα επιπλέον δικαιολογητικά για τη διακοπή της εξωγεωργικής απασχόλησης, απορρίπτονται.
- 17.3. Οι εν δυνάμει δικαιούχοι που δεν προσκομίζουν παραστατικά εκπλήρωσης των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων έως και την προθεσμία της παρ. 15.4, απορρίπτονται.
18. Ο έλεγχος των ενδικοφανών προσφυγών ξεκινά άμεσα με την υποβολή τους και ολοκληρώνεται εντός προθεσμίας ενός μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της αίτησης της ενδικοφανούς προσφυγής, σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 18.
19. Μετά την ολοκλήρωση της εκδίκασης της υποβολής των ενδικοφανών προσφυγών όπως και της εξέτασης των επιπλέον δικαιολογητικών, σύμφωνα με τα σχετικά αποτελέσματα που είναι διαθέσιμα στο ΟΠΣΚΕ, οι ΔΑΟΠ επικαιροποιούν τους πίνακες αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου όπου απεικονίζεται και η νέα βαθμολογική κατάταξη των υποψηφίων. Ο προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης των κατηγοριών 19.1 και 19.2 των κατωτέρω πινάκων αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου μετά την εξέταση των προσφυγών δύναται αθροιστικά να υπερβαίνει το 100% του προϋπολογισμού

της πρόσκλησης σε επίπεδο Περιφέρειας αλλά όχι το 110% αυτού. Οι πίνακες αποτελεσμάτων αξιολόγησης είναι οι εξής:

- 19.1. Πίνακας δικαιούχων που επιλέγονται για στήριξη και για τους οποίους δεν απαιτείται προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών. Για τους επιπλέον δικαιούχους εκδίδεται άμεσα απόφαση ένταξης σύμφωνα με το άρθρο 17.
 - 19.2. Πίνακας εν δυνάμει δικαιούχων που επιλέγονται για στήριξη για τους οποίους απαιτείται η προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών: Περιλαμβάνει τις επιλέξιμες αιτήσεις που προέκυψαν από την εκδίκαση των προσφυγών οι οποίες, αφενός συγκέντρωσαν βαθμολογία ανώτερη από εκείνη του τελευταίου εν δυνάμει δικαιούχου του πρώτου πίνακα και, αφετέρου, απαιτείται γ' αυτούς προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών.
 - 19.3. Πίνακας υποψηφίων που δεν επιλέγονται για στήριξη.
20. Η ανωτέρω διαδικασία των παρ. 17 έως 19 επαναλαμβάνεται μέχρι όλες οι αιτήσεις να έχουν καταταγεί σε μία από τις κατηγορίες «Αιτήσεις που επιλέγονται για στήριξη», «Αιτήσεις που δεν επιλέγονται για στήριξη» και παράλληλα όσοι είχαν δικαίωμα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής να έχουν ασκήσει το δικαίωμα αυτό εντός της σχετικής προθεσμίας και να έχει εκδοθεί οριστική κρίση επί αυτού, μέχρι εξαντλήσεως των σχετικών πόρων σύμφωνα με την παρ. 14.
 21. Για τους επικαιροποιημένους πίνακες αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου που προκύπτουν μέχρι εξάντλησης των πόρων της παρ. 14, ακολουθούνται οι διαδικασίες δημοσιότητας από τη ΔΑΟΠ σύμφωνα με τη παρ. 16.1 και οι διαδικασίες ενημέρωσης των δικαιούχων από τις ΔΑΟΚ σύμφωνα με τη παρ. 16.2.
 22. Κατά τον διοικητικό έλεγχο οι Πίνακες αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου οι οποίοι συντάσσονται στο ΟΠΣΚΕ, μεταφέρονται στο ΟΠΣ ΚΑΠ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣ ΚΑΠ. Μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας μεταφέρονται στο ΟΠΣ ΚΑΠ, οι Αιτήσεις Στήριξης και οι Διοικητικοί Έλεγχοι των Αιτήσεων με τα Φύλλα Αξιολόγησης όπου κάθε αίτηση λαμβάνει μοναδικό κωδικό.

Άρθρο 17

Αποφάσεις Ένταξης Πράξεων

1. Ο οικείος Περιφερειάρχης εκδίδει απόφαση ένταξης πράξεων για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη μετά από σχετική εισήγηση της ΔΑΟΠ. Η εν λόγω απόφαση περιλαμβάνει τις εντασσόμενες πράξεις (δικαιούχους) σε επίπεδο Περιφέρειας.
2. Η απόφαση ένταξης πράξεων συντάσσεται σύμφωνα με τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις σχετικές αιτήσεις και σύμφωνα με τα αποτελέσματα του διοικητικού ελέγχου που έχουν καταχωρηθεί ήδη στο ΟΠΣ ΚΑΠ.
3. Η απόφαση ένταξης υπογράφεται μετά τη δημοσιοποίηση των πινάκων αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου της παρ. 14 του άρθρου 16 και περιλαμβάνει τους δικαιούχους για τους οποίους δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικών. Η απόφαση ένταξης τροποποιείται μετά το πέρας των προσφυγών ή όποτε προκύπτουν νέοι δικαιούχοι κατά την εξέλιξη της διαδικασίας διοικητικού ελέγχου των εν δυνάμει δικαιούχων. Μετά το πέρας του διοικητικού ελέγχου και της εξέτασης προσφυγών η απόφαση τροποποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα (ενδεικτικά κάθε έξι μήνες) με σκοπό να καλύψει οποιεσδήποτε μεταβολές έχουν συμβεί.

4. Σκοπός της διαδικασίας είναι αφενός η ρητή και σαφής ενημέρωση των δικαιούχων για τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν και αφετέρου η οριστική δέσμευση, στο ΣΣ ΚΑΠ, των πόρων που απαιτούνται για τη στήριξή τους.
5. Η απόφαση ένταξης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τις εντασσόμενες πράξεις (δικαιούχους) και τα βασικά στοιχεία των αντίστοιχων πράξεων και ειδικά τα εξής:
 - 5.1. Κωδικό καταχώρησης ΟΠΣ ΚΑΠ.
 - 5.2. Τίτλο και Προϋπολογισμό (ποσό στήριξης) πράξης.
 - 5.3. Τόπο υλοποίησης πράξης.
 - 5.4. Στόχο του επιχειρηματικού σχεδίου και λοιπές υποχρεώσεις/δεσμεύσεις των δικαιούχων. Αναφορικά με τον στόχο του επιχειρηματικού σχεδίου και τις λοιπές υποχρεώσεις/δεσμεύσεις των δικαιούχων καθώς και τις ημερομηνίες επίτευξης αυτών η απόφαση παραπέμπει στην αίτηση στήριξης και το επιχειρηματικό σχέδιο, όπως αυτά έχουν υποβληθεί από το δικαιούχο στο ΟΠΣΚΕ και ενδεχομένως τροποποιηθεί/μεταβληθεί, υπό την επιφύλαξη των προβλεπόμενων διοικητικών ελέγχων.
 - 5.5. Διαδικασία χορήγησης της ενίσχυσης, διαδικασία ελέγχων και παρακολούθησης της υλοποίησης καθώς και σχετικές κυρώσεις με παραπομπή στο θεσμικό πλαίσιο της παρέμβασης.
6. Με ευθύνη της οικείας ΔΑΟΠ η απόφαση ένταξης και οι οριστικοί πίνακες αυτής αναρτώνται σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και στο πρόγραμμα «Διαύγεια» και κοινοποιούνται ηλεκτρονικά στις ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων καθώς και, στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, στην ΕΥΕ ΠΑΑ και στον ΟΠΕΚΕΠΕ, ενώ δύναται να δημοσιοποιούνται και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, όπως με ανάρτηση στις έδρες των ΔΑΟΠ και των ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων. Επίσης, η απόφαση αναρτάται και στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.
7. Με ευθύνη της οικείας ΔΑΟΠ τηρείται αρχείο δημοσιοποίησης.
8. Η οικεία ΔΑΟΠ καταχωρίζει στο ΟΠΣ ΚΑΠ την απόφαση ένταξης με τα στοιχεία της (αριθ. και ημερομηνία πρωτοκόλλου, ΑΔΑ) και τη συσχετίζει με τις πράξεις που περιλαμβάνονται σε αυτή. Με την καταχώριση της απόφασης, για κάθε μια από τις αιτήσεις που εντάσσονται παράγεται από το ΟΠΣ ΚΑΠ σχετικό Τεχνικό Δελτίο Πράξης.
9. Η απόφαση ένταξης μεταφέρεται στο ΟΠΣΚΕ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣ ΚΑΠ.
10. Με ευθύνη των οικείων ΔΑΟΚ, η απόφαση ένταξης κοινοποιείται ατομικά σε κάθε δικαιούχο με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αυτός έχει δηλώσει στο ΟΠΣΚΕ καθώς επίσης και στην ηλεκτρονική διεύθυνση του συμβούλου του.
11. Η απόφαση ένταξης πράξεων αποτελεί την πρόταση εγγραφής τους στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Η οριστική εγγραφή της πράξης στο ΠΔΕ γίνεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 18

Υποβολή Ενδικοφανούς Προσφυγής

1. Οι υποψήφιοι των οποίων οι αιτήσεις έχουν συμπεριληφθεί στους πίνακες αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου έχουν το δικαίωμα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής με την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999, κατά της σχετικής απόφασης των αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου.

2. Οι ενδικοφανείς προσφυγές ασκούνται μόνο μία φορά εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι ημερολογιακών ημερών από την έκδοση της απόφασης των αποτελεσμάτων του διοικητικού ελέγχου σύμφωνα με την παρ. 15 του άρθρου 16. Ενστάσεις που υποβάλλονται εκτός των προβλεπόμενων προθεσμιών δεν γίνονται παραδεκτές. Η ενδικοφανής προσφυγή υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣΚΕ συνοδευόμενη από τυχόν υποστηρικτικά της έγγραφα.
3. Το σύνολο των ενστάσεων από όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της οικείας Περιφέρειας εξετάζεται από τριμελείς επιτροπές ενστάσεων (μία ή περισσότερες) οι οποίες συντάσσουν αιτιολογημένο πόρισμα. Οι επιτροπές συστήνονται στην έδρα της κάθε Περιφέρειας με απόφαση του Περιφερειάρχη. Η απόφαση σύστασης αναρτάται στο ΔΙΑΥΓΕΙΑ, στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και κοινοποιείται ηλεκτρονικά στην ΕΥΕ ΠΑΑ. Συγκροτούνται από υπαλλήλους των κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ της ΔΑΟΠ. Σε περίπτωση έλλειψης ικανού αριθμού υπαλλήλων, ως μέλη των επιτροπών δύναται να οριστούν ΠΕ Γεωπόνου ή ΤΕ Γεωπονίας υπάλληλοι των ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων της Περιφέρειας. Όλοι οι ανωτέρω πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο της παρ. 30 του άρθρου 3.
4. Υπάλληλοι που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές αιτήσεων στήριξης δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης προσφυγής που αφορά υποψήφιο που έχουν αξιολογήσει οι ίδιοι. Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα άτομα που μετέχουν στην εξέταση των ενστάσεων τηρείται η εχεμύθεια και ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων. Για τον σκοπό αυτό υποβάλλεται κατάλληλη δήλωση.
5. Οι ενστάσεις εξετάζονται ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης και είτε απορρίπτονται είτε γίνονται δεκτές.
6. Η εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών ολοκληρώνεται εντός ενός μηνός από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής τους. Η προθεσμία δύναται να παρατείνεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της ΕΥΕ ΠΑΑ. Το πόρισμα αποφάσεων της επιτροπής επί των ενδικοφανών προσφυγών επικυρώνεται με την υπογραφή του από τα μέλη της επιτροπής. Με απόφαση του Περιφερειάρχη επικαιροποιούνται και δημοσιεύονται οι Πίνακες Αποτελεσμάτων σύμφωνα με τα πορίσματα των επιτροπών εξέτασης των ενδικοφανών προσφυγών. Με τη δημοσίευση των πινάκων η απόφαση επί της ενδικοφανούς προσφυγής καθίσταται οριστική και, σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), δεν γίνονται παραδεκτά αιτήματα θεραπείας και ιεραρχικές προσφυγές.
7. Με ευθύνη των ΔΑΟΠ, οι ενδικοφανείς προσφυγές και τα σχετικά πορίσματα μεταφέρονται από το ΟΠΣΚΕ στο ΟΠΣ ΚΑΠ, μέσω διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣ ΚΑΠ.
8. Με τη δημοσίευση των πινάκων το πόρισμα της εξέτασης της ενδικοφανούς προσφυγής καθίσταται προσβάσιμο στον ενιστάμενο στο ΟΠΣΚΕ.

Άρθρο 19

Υπερδέσμευση δημόσιας δαπάνης πρόσκλησης

1. Η αρμόδια Περιφέρεια δύναται να προβεί σε υπερδέσμευση του ποσού της Πρόσκλησης που της αναλογεί, με σκοπό, μετά την εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών, να καθίσταται δυνατή:
 - 1.1 Η προσαρμογή του προϋπολογισμού (οικονομικό αντικείμενο) των αιτήσεων που έχουν ήδη επιλεχθεί προς στήριξη.

- 1.2 Η ένταξη στο ΣΣ ΚΑΠ των αιτήσεων που μετά την εξέταση της σχετικής προσφυγής συγκεντρώνουν βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση της τελευταίας πρότασης που επιλέχθηκε προς στήριξη, σύμφωνα με τους Πίνακες αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου.
2. Το ποσό της υπερδέσμευσης μπορεί να ανέλθει έως το 110% της συνολικής δημόσιας ενίσχυσης που καθορίζεται στην πρόσκληση, δυνάμει της οποίας υποβλήθηκαν οι σχετικές αιτήσεις στήριξης. Στην περίπτωση όπου η συγκεκριμένη υπερδέσμευση δεν επαρκεί για την κάλυψη των ανωτέρω ενεργειών ή και σε άλλες πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις, δύναται να αυξηθεί περαιτέρω ύστερα από έγκριση της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.
 3. Στην περίπτωση όπου μετά τις ενέργειες της παρ. 1 δεν καλύπτεται το καθορισμένο επίπεδο υπερδέσμευσης, η αρμόδια Περιφέρεια δύναται να προβεί σε επιλογή επόμενων στη σειρά κατάταξης παραδεκτών αιτήσεων στήριξης του επικαιροποιημένου πίνακα αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου, εφόσον αυτές συγκεντρώνουν βαθμολογία μεγαλύτερη της ελάχιστης βαθμολογίας που ορίζει η πρόσκληση.
 4. Σε κάθε περίπτωση εξασφαλίζεται η ένταξη όλων των αιτήσεων που μετά την εξέταση της σχετικής προσφυγής συγκεντρώνουν βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση της τελευταίας πράξης που επιλέχθηκε προς στήριξη σύμφωνα με τους Πίνακες αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου.

Άρθρο 20

Ανάκληση - Απένταξη

1. Σε περίπτωση τεκμηριωμένης αδυναμίας εκτέλεσης ή τήρησης των όρων της απόφασης ένταξης της πράξης, προβλέπεται ανάκληση ένταξης πράξης - απένταξη και ειδικά στις εξής περιπτώσεις:
 - 1.1. Ανάκληση πράξης από τον δικαιούχο, οποιαδήποτε στιγμή πριν τη λήξη του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, μέσω υποβολής αιτήματός του στο οποίο αναλύονται οι λόγοι αδυναμίας εκτέλεσης της πράξης σύμφωνα με τους όρους ένταξής της. Το αίτημα ανάκλησης συνοδεύεται από σχετική υπεύθυνη δήλωση που εκδίδεται μέσω του <https://www.gov.gr>. Συνηγοβάλλονται τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά. Αντίστοιχο αίτημα υποβάλλεται και για τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καν. (ΕΕ) 2021/2116, συνοδευόμενο από τυχόν έγγραφα και δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν επαρκώς τους λόγους του αιτήματος.
 - 1.2. Απένταξη από τη ΔΑΟΚ:
 - 1.2.1. Ύστερα από διαπιστωμένη απάτη βάσει απόφασης πορίσματος αρμόδιας δικαστικής αρχής.
 - 1.2.2. Όταν κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης της πράξης διαπιστώνονται σοβαρές αποκλίσεις / εμπλοκές σε σχέση με την πραγματοποιηθείσα πρόοδο ή τους όρους ένταξής της, έτσι όπως αυτές ορίζονται σχετικά με την παρακολούθηση στο άρθρο 22. Ενδεικτικά, η διαδικασία δύναται να ενεργοποιείται εφόσον επιβάλλεται κατόπιν ελέγχων εθνικών ή ευρωπαϊκών ελεγκτικών οργάνων ή όταν διαπιστώνεται:
 - 1.2.2.1. Η παρέλευση του χρόνου υλοποίησης της πράξης.
 - 1.2.2.2. Σοβαρή εμπλοκή στην ανάληψη νομικών δεσμεύσεων.
 - 1.2.2.3. Μη αποδεκτή απόκλιση του φυσικού αντικειμένου.
 - 1.2.2.4. Αδυναμία στην καθολική πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου και της επιλεξιμότητάς του με βάση τα πρωτότυπα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά και στοιχεία τεκμηρίωσης.

- 1.2.2.5. Άλλη παράβαση του εθνικού ή κοινοτικού θεσμικού πλαισίου η οποία διενεργείται από τον δικαιούχο δόλια και δεν επιδέχεται θεραπεία.
- 1.2.3. Εφόσον έχει τεθεί η πράξη σε καθεστώς επιτήρησης με αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στον δικαιούχο της πράξης στην οποία προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης του δικαιούχου και ο δικαιούχος δεν έχει συμμορφωθεί εντός ορισμένης προθεσμίας με τις οδηγίες προειδοποιητικής επιστολής που του έχει αποσταλεί.
2. Οι παραπάνω περιπτώσεις ανάκλησης – απένταξης εξετάζονται από τις ΔΑΟΚ και τα σχετικά πορίσματα διαβιβάζονται στη ΔΑΟΠ.
 3. Η απόφαση ανάκλησης – απένταξης της πράξης εκδίδεται από τον οικείο Περιφερειάρχη, ύστερα από εισήγηση της ΔΑΟ της Περιφέρειας.
 4. Στην περίπτωση που για τη συγκεκριμένη πράξη έχει καταβληθεί πληρωμή, γίνεται ανάκτηση του ποσού σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις εκτός περιπτώσεων ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καν. (ΕΕ) 2021/2116 και το άρθρο 32 της παρούσας.
 5. Με ευθύνη της ΔΑΟΠ η εν λόγω απόφαση ανάκλησης αναρτάται σε ηλεκτρονική μορφή στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».
 6. Το αίτημα ανάκλησης καταχωρίζεται στο ΟΠΣΚΕ είτε από τον δικαιούχο είτε από τις ΔΑΟΚ. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ ο διοικητικός έλεγχος αυτών καταχωρίζεται στο ΟΠΣΚΕ.
 7. Οι αποφάσεις ανάκλησης καταχωρίζονται στο ΟΠΣ ΚΑΠ από τις ΔΑΟΠ και ενημερώνεται το ΟΠΣΚΕ με ευθύνη των ΔΑΟΚ.
 8. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ η απόφαση ανάκλησης κοινοποιείται ατομικά στον ενδιαφερόμενο μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΟΠΣΚΕ.

Άρθρο 21

Τροποποίηση – Μεταβολή Πράξης

1. Η πράξη του επιχειρηματικού σχεδίου των γεωργών νεαρής ηλικίας δύναται να τροποποιηθεί ή να μεταβληθεί κατά τη διάρκεια υλοποίησής της είτε με αίτηση του δικαιούχου είτε από τη ΔΑΟΚ με σχετική ενημέρωση του δικαιούχου. Συγκεκριμένα:
 - 1.1. Από τον δικαιούχο ύστερα από υποβολή αιτήματος οποιαδήποτε στιγμή πριν τη λήξη του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης. Στο αίτημα αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης/μεταβολής και τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι τροποποίησης/μεταβολής των στοιχείων της πράξης με επισύναψη όλων των δικαιολογητικών τεκμηρίωσης. Το αίτημα καταχωρείται ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ. Στο αίτημα πρέπει:
 - 1.1.1. Να αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης / μεταβολής.
 - 1.1.2. Να τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι τροποποίησης/μεταβολής των στοιχείων της πράξης.
 - 1.1.3. Να υποβάλλεται συμπληρωματικό επιχειρηματικό σχέδιο εφόσον απαιτείται από τη φύση του αιτήματος τροποποίησης ή μεταβολής.
 - 1.2. Από την ΔΑΟΚ όταν κατά τη διαδικασία ελέγχου της πράξης (μετά από οριστικοποιημένο πόρισμα επιτόπιου ή διοικητικού ελέγχου) ή κατά τη διαδικασία παρακολούθησης της πορείας υλοποίησής της, διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της πράξης όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης ή αποκλίσεις κατά την υλοποίησή της σύμφωνα με τα οριζόμενα σχετικά με την παρακολούθηση στο άρθρο 22.

2. Υποβολή αιτήματος τροποποίησης απαιτείται στις εξής περιπτώσεις:
 - 2.1. Αλλαγή της παραγωγικής κατεύθυνσης της εκμετάλλευσης.
 - 2.2. Αλλαγή στα στοιχεία του δικαιούχου που αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης, όπως η νομική μορφή, η επωνυμία της επιχείρησης, κ.λπ. (εκτός της βαθμολογίας).
 - 2.3. Αλλαγή του τόπου της μόνιμης κατοικίας του αρχηγού της εκμετάλλευσης ή της έδρας του νομικού προσώπου εφόσον επηρεάζεται το ποσό στήριξης ή η βαθμολογία.
 - 2.4. Αλλαγή της νομικής μορφής της εκμετάλλευσης από φυσικό σε νομικό πρόσωπο.
3. Αίτημα μεταβολής υποβάλλεται στις εξής περιπτώσεις:
 - 3.1. Αλλαγές στα στοιχεία που επηρεάζουν τα βαθμολογικά κριτήρια με την προϋπόθεση ότι είναι παραδεκτές σύμφωνα με την παρ. 4.
 - 3.2. Αλλαγή στον τόπο μόνιμης κατοικίας του φυσικού προσώπου ή στην έδρα του νομικού προσώπου που δεν εμπίπτει στην ανωτέρω περ. 2.3 της παρ. 2.
 - 3.3. Διόρθωση προφανών σφαλμάτων.
 - 3.4. Αλλαγές στα λοιπά στοιχεία του επιχειρηματικού σχεδίου δεν θεωρούνται μεταβολές και αυτές κοινοποιούνται απολογιστικά με την υποβολή της αίτησης πληρωμής β' δόσης.
4. Δεν γίνονται αποδεκτά αιτήματα για τροποποιήσεις και μεταβολές στις περιπτώσεις όπου:
 - 4.1. Δεν τηρούνται οι όροι της σχετικής πρόσκλησης ειδικά όσον αφορά στους όρους και προϋποθέσεις ένταξης και τα κριτήρια επιλεξιμότητας.
 - 4.2. Έχουν ως αποτέλεσμα να διατηρείται απλά η αρχική κατάσταση χωρίς ανάπτυξη των γεωργικών δραστηριοτήτων και επίτευξη του στόχου.
 - 4.3. Δεν συμμορφώνονται με τα χρονικά όρια σχετικά με την ελάχιστη και μέγιστη διάρκεια του επιχειρηματικού σχεδίου (3 και 4 έτη αντίστοιχα).
 - 4.4. Έχουν ως αποτέλεσμα μείωση στη βαθμολογία του δικαιούχου, με την νέα βαθμολογία να μειώνεται πάνω από 15 βαθμούς σε σχέση με την βαθμολογία η οποία επιτεύχθηκε μετά την αξιολόγηση του δικαιούχου και την ολοκλήρωση της εξέτασης των ενδικοφανών προσφυγών και πριν την προσκόμιση των επιπλέον δικαιολογητικών από τους εν δυνάμει δικαιούχους.
 - 4.5. Έχουν ως αποτέλεσμα αλλαγή στη βαθμολογία του δικαιούχου, με την νέα βαθμολογία να πέφτει κάτω από το ελάχιστο όριο βαθμολογίας ή κάτω από τη βαθμολογία του υποψηφίου που συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία από τους υποψήφιους οι οποίοι δεν καλύφθηκαν από το όριο πιστώσεων.
 - 4.6. Αφορούν την αλλαγή της μόνιμης κατοικίας του αρχηγού της εκμετάλλευσης και της έδρας του νομικού προσώπου σε άλλη Περιφέρεια.
 - 4.7. Δεν υπάρχει αιτιολόγηση του αιτήματος τροποποίησης ή μεταβολής.
5. Η αποδοχή του αιτήματος τροποποίησης ή μεταβολής δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του ποσού ενίσχυσης.
6. Η εξέταση του αιτήματος γίνεται μέσω του ΟΠΣΚΕ από την οικεία ΔΑΟΚ και μπορεί να οδηγήσει:
 - 6.1. Σε αποδοχή του αιτήματος με αλλαγή των σχετικών στοιχείων της πράξης και ενδεχόμενη τροποποίηση της απόφασης ένταξης. Η αποδοχή της τροποποίησης είναι δυνατό να οδηγήσει σε μείωση του ποσού της τελευταίας δόσης ή/και σε ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
 - 6.2. Σε απόρριψη του αιτήματος εφόσον αυτή είναι μη αποδεκτή σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4. Η μη αποδοχή του αιτήματος τροποποίησης της πράξης, δύναται να οδηγήσει σε

ανάκληση της απόφασης έγκρισης και σε διαδικασία ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, σύμφωνα με τις αντίστοιχες διαδικασίες για την επιβολή κυρώσεων που ορίζονται στο άρθρο 31.

7. Η απόφαση αποδοχής ή απόρριψης του αιτήματος τροποποίησης της πράξης λαμβάνεται από την οικεία ΔΑΟΚ και κοινοποιείται στη ΔΑΟ της Περιφέρειας.
8. Εφόσον κατά την αποδοχή ή απόρριψη του αιτήματος τροποποίησης / μεταβολής δεν επηρεάζονται τα στοιχεία της ισχύουσας απόφασης ένταξης δεν απαιτείται η τροποποίησή της.
9. Η τροποποίηση της πράξης, ατομική ή συλλογική, υπογράφεται από τον οικείο Περιφερειάρχη, ύστερα από εισήγηση της ΔΑΟ της Περιφέρειας σύμφωνα με την εξέταση και την απόφαση αποδοχής ή απόρριψης της τροποποίησης σε επίπεδο ΔΑΟΚ. Η τροποποίηση εκδίδεται σύμφωνα με τις διαδικασίες και τα λοιπά οριζόμενα για την ένταξη πράξεων στο άρθρο 17.
10. Η εξέταση της τροποποίησης και η λήψη της απόφασης περί αποδοχής ή απόρριψής της, ολοκληρώνεται το αργότερο εντός ενός μήνα από την ηλεκτρονική υποβολή του σχετικού αιτήματος.
11. Το αίτημα τροποποίησης ή μεταβολής δεν μπορεί να υποβληθεί κατά τον τελευταίο μήνα πριν την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής αιτήματος για την πληρωμή της β' δόσης.
12. Το αίτημα τροποποίησης καταχωρίζεται στο ΟΠΣΚΕ είτε από τον δικαιούχο είτε από την οικεία ΔΑΟΚ. Με ευθύνη της ΔΑΟΚ ο διοικητικός έλεγχος και το αποτέλεσμα εξέτασης της τροποποίησης (αποδοχή, απόρριψη, ανάγκη έκδοσης τυχόν νέας απόφασης ένταξης) καταχωρίζεται στο ΟΠΣΚΕ και μεταφέρεται στο ΟΠΣ ΚΑΠ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας του ΟΠΣ ΚΑΠ.
13. Με ευθύνη της οικείας ΔΑΟΚ το αποτέλεσμα εξέτασης της τροποποίησης κοινοποιείται ατομικά στον δικαιούχο και στον σύμβουλό του μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στις διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχουν δηλώσει στο ΟΠΣΚΕ.

Άρθρο 22

Παρακολούθηση και Επίβλεψη

1. Οι ΔΑΟΚ είναι υπεύθυνες για την παρακολούθηση και την επίβλεψη της υλοποίησης της πράξης και του επιχειρηματικού σχεδίου των δικαιούχων. Με στόχο την αποτελεσματική, ορθή και έγκαιρη ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου, όταν διαπιστώνονται θεραπεύσιμες αποκλίσεις και αλλαγές, αποστέλλουν σχετικές συστάσεις και υποδείξεις στους δικαιούχους. Η παρακολούθηση και επίβλεψη της πορείας υλοποίησης συνίσταται στην πιστοποίηση της ορθής, και σύμφωνα με την απόφαση ένταξης και το επιχειρηματικό σχέδιο, προόδου υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου, ιδιαίτερα στα εξής:
 - 1.1. Στον έλεγχο της τήρησης των δεσμεύσεων της παρ. 1 του άρθρου 10. Ειδικότερα, ο έλεγχος της υποχρέωσης που περιγράφεται στην περ. 1.3.β του άρθρου 10, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των φορολογικών στοιχείων κατά την υποβολή του αιτήματος της τελικής δόσης, ελέγχεται στο πλαίσιο πιστοποίησης της ολοκλήρωσης του επιχειρηματικού σχεδίου.
 - 1.2. Στον έλεγχο ότι ο δικαιούχος κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου δεν εμπίπτει σε κάποιες από τις αποκλειόμενες κατηγορίες του άρθρου 7 και πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας των άρθρων 5 και 6 που έχουν εφαρμογή κατά την υλοποίηση και ορθή εκτέλεση του επιχειρηματικού σχεδίου λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω:
 - 1.2.1. Δεν έχει εφαρμογή η παρ. 6 του άρθρου 6 κατά την υλοποίηση και ορθή εκτέλεση του επιχειρηματικού σχεδίου.
 - 1.2.2. Μετά την ένταξη των δικαιούχων, κατά τη διάρκεια υλοποίησης και μέχρι την ορθή εκτέλεση του επιχειρηματικού σχεδίου, επιτρέπεται η απασχόληση σε δραστηριότητες

που αφορούν διακίνηση, μεταφορά, τυποποίηση, συσκευασία, αποθήκευση, μεταποίηση, χονδρική και λιανική πώληση αποκλειστικά προϊόντων που παράγει η εκμετάλλευση καθώς και η παροχή γεωργικών υπηρεσιών μίσθωσης αγροτικών μηχανημάτων σε άλλους παραγωγούς, εφόσον πληρούνται οι δεσμεύσεις της περ. 1.7 του άρθρου 10.

- 1.2.3. Οι περιορισμοί της περ. 1.5 του άρθρου 7 ελέγχονται με την κατ' έτος διασταύρωση των στοιχείων του ΜΑΑΕ. Κατά την υλοποίηση και ορθή εκτέλεση του επιχειρηματικού σχεδίου δεν ελέγχονται οι περ. 1.4 και 1.8 του άρθρου 7.
 - 1.3. Στον έλεγχο ότι η βαθμολογία του δικαιούχου κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου:
 - 1.3.1. Δεν μειώνεται πάνω από 15 βαθμούς σε σχέση με την βαθμολογία που υπολογίστηκε μετά την αξιολόγηση του δικαιούχου και την ολοκλήρωση της εξέτασης των ενδικοφανών προσφυγών και πριν την προσκόμιση των επιπλέον δικαιολογητικών της παρ. 4 του άρθρου 14 από τους εν δυνάμει δικαιούχους.
 - 1.3.2. Δεν πέφτει κάτω από το ελάχιστο όριο βαθμολογίας ή κάτω από τη βαθμολογία του υποψηφίου που κατατάχθηκε πρώτος στον πίνακα της περ. 14.3.ι) του άρθρου 16.
 - 1.4. Στον έλεγχο της πορείας υλοποίησης και των τυχών αποκλίσεων από την επίτευξη του στόχου σύμφωνα με τις χρονικές προθεσμίες του επιχειρηματικού σχεδίου.
 - 1.5. Στην κατ' έτος διασταύρωση των στοιχείων του ΜΑΑΕ για το σύνολο των δικαιούχων και μέχρι την ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού τους σχεδίου.
 - 1.6. Στην κατ' έτος διασταύρωση των στοιχείων της ενιαίας αίτησης στήριξης ώστε να εξακριβώνεται ότι, κατά την υλοποίηση και μέχρι την ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου, η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης, ανάλογα με το έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου:
 - 5.1.1. Δεν μειώνεται κάτω από τα ελάχιστα όρια της παρ. 2 του άρθρου 6.
 - 5.1.2. Το αργότερο ένα έτος πριν το έτος ολοκλήρωσης του επιχειρηματικού σχεδίου αυξάνεται κατά τουλάχιστον 10% ως προς την τυπική απόδοση εισόδου στο μέτρο, σύμφωνα με την περ. 1.9.1 του άρθρου 10.
 - 5.1.3. Κατά το έτος ολοκλήρωσης του επιχειρηματικού σχεδίου επιτυγχάνεται ο ελάχιστος αποδεκτός στόχος της παρ. 3 του άρθρου 9.
 - 1.7. Στη διαβίβαση τυχόν καταγγελιών για τη διενέργεια έκτακτων ελέγχων στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.
 - 1.8. Στη διασταύρωση των στοιχείων του δικαιούχου και του επιχειρηματικού σχεδίου του με λοιπά διαθέσιμα στοιχεία όπως και τα πορίσματα ελέγχων εθνικών ή ευρωπαϊκών οργάνων και ειδικά των επιτόπιων ελέγχων της παρέμβασης.
 - 1.9. Ειδικά στην περίπτωση μη τήρησης της δέσμευσης των περ. 1.17 και 1.18 του άρθρου 10, η ΔΑΟΚ της οικείας Περιφερειακής Ενότητας απευθύνει σύσταση στον δικαιούχο να συμμορφωθεί εντός δύο μηνών από την ημερομηνία του εγγράφου της σύστασης. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης εφαρμόζονται οι κυρώσεις του άρθρου 31.
 - 1.10. Εφόσον για τους ανωτέρω ελέγχους απαιτούνται δικαιολογητικά, οι ΔΑΟΚ προβαίνουν στην ενημέρωση των δικαιούχων και των συμβούλων τους μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στις διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχουν δηλώσει στο ΟΠΣΚΕ, για την προσκόμιση των σχετικών δικαιολογητικών, ορίζοντας προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα ημερών και μεγαλύτερη των δύο μηνών από την ενημέρωσή τους.
2. Με βάση τα παραπάνω και εφόσον κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και επίβλεψης της υλοποίησης της πράξης παρατηρούνται σοβαρές αποκλίσεις/εμπλοκές σε σχέση με την προγραμματισθείσα πρόοδο ή τους όρους ένταξης, η ΔΑΟΚ λαμβάνει μέτρα όπως περιγράφονται στο παρόν άρθρο και στα άρθρα 10 και 31..

3. Στις περιπτώσεις που απαιτείται, η ΔΑΟΚ, θέτει την πράξη σε καθεστώς επιτήρησης με αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στον δικαιούχο. Στην επιστολή προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης του δικαιούχου. Επίσης τίθεται προθεσμία υποβολής αντιρρήσεων οι οποίες εξετάζονται από την οικεία ΔΑΟΠ.
4. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του δικαιούχου στα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα της παρ. 3 ανωτέρω ή σε κάθε άλλη περίπτωση όπου προκύπτει λόγος απένταξης, η οικεία ΔΑΟΠ προβαίνει σε έκδοση σχετικής απόφασης με την οποία είτε ανακαλείται η ένταξη της εν λόγω πράξης είτε τροποποιείται η απόφαση ένταξης πράξης στην οποία περιλαμβανόταν ο δικαιούχος. Το σχέδιο της απόφασης δύναται να παράγεται από το ΟΠΣ ΚΑΠ. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται ατομικά (μέσω ηλεκτρονικού ή απλού ταχυδρομείου) στον δικαιούχο. Πριν την έκδοση της ανωτέρω απόφασης προηγείται η διαδικασία ανάκτησης του ποσού σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, εκτός περιπτώσεων ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καν. (ΕΕ) 2021/2116.
5. Για την παρακολούθηση της υλοποίησης και τη λήψη των σχετικών ενεργειών οι ΔΑΟΚ έχουν πρόσβαση στα σχετικά στοιχεία, βάσεις δεδομένων και πορίσματα.
6. Για την επαλήθευση των καλλιεργειών / εκτροφών που δηλώνονται στην ΕΑΕ κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου, δύνανται να χρησιμοποιείται κάθε πρόσφορο μέσο όπως, ο έλεγχος με τεχνικές παρακολούθησης γης, το σύστημα παρακολούθησης εκτάσεων, κ.λπ. Οι έλεγχοι δύναται να αφορούν το σύνολο των καλλιεργειών / εκτροφών ή κατηγορίες καλλιεργειών (π.χ. κηπευτικά) ή συστημάτων καλλιεργειών (π.χ. θερμοκηπιακές καλλιέργειες) ή καλλιέργειών που υπερβαίνουν ένα κατώφλι τυπικής απόδοσης που θα επιλέγεται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες ή ακόμα και μεμονωμένες καλλιέργειες. Οι συγκεκριμένοι έλεγχοι μπορεί να γίνονται επιπλέον των ελέγχων που πραγματοποιεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ. Τα αποτελέσματα των προαναφερόμενων ελέγχων λαμβάνονται υπόψη κατά τον διοικητικό έλεγχο.
7. Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και πριν την καταβολή της τελικής πληρωμής, οι ΔΑΟΚ διενεργούν τις επιτόπιες επισκέψεις του άρθρου 24.
8. Για τον προγραμματισμό και την έγκαιρη υλοποίηση της κατάρτισης των δικαιούχων που δεν διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα μέσω της Παρέμβασης Π3-78.1 «Εκπαίδευση-Κατάρτιση γεωργών-δασοκόμων»:
 - 8.1. Οι ΔΑΟ των Περιφερειών, με βάση σχετική εισήγηση των κατά τόπους ΔΑΟΚ, ή η ΕΥΕ ΠΑΑ διαβιβάζουν στον ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ το αργότερο εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τους δικαιούχους του προγράμματος γεωργών νεαρής ηλικίας που δεν διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα (ονοματεπώνυμο, αριθμός και λοιπά στοιχεία όπως ενδεικτικά τόπος κατοικίας, παραγωγική κατεύθυνση και τεchnοοικονομικός προσανατολισμός / ΤΟΠ της εκμετάλλευσης, ημερομηνία απόφασης ένταξης).
 - 8.2. Ο ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, το αργότερο εντός τριών μηνών από τη διαβίβαση των παραπάνω στοιχείων αποστέλλει στις κατά τόπους ΔΑΟΠ τον προγραμματισμό του σχετικά με την υλοποίηση της κατάρτισης. Ο ΕΛΓΟ προγραμματίζει την έναρξη των εκπαιδεύσεων το αργότερο εντός ενός έτους από την αρχική απόφαση ένταξης προκειμένου αφενός να τηρηθεί η απαίτηση για ολοκλήρωση αυτής εντός 36 μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης και αφετέρου να υπάρχει η δυνατότητα χορήγησης δεύτερης ευκαιρίας κατάρτισης σε δικαιούχους που για λόγους ανώτερης βίας δεν καταφέρουν να ανταποκριθούν στην αρχική κλήση. Μετά την ολοκλήρωση των σχετικών καταρτίσεων εντός ενός μηνός, ο ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ αποστέλλει σχετική πληροφόρηση στις κατά τόπους ΔΑΟΠ με κοινοποίηση στην ΕΥΕ ΠΑΑ και την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.

9. Επιπλέον, οι ΔΑΟΚ είναι υπεύθυνες για την παρακολούθηση και την επίβλεψη της τήρησης των επιπρόσθετων δεσμεύσεων της παρ. 2 του άρθρου 10 κατά τα επόμενα τέσσερα ημερολογιακά έτη μετά το ημερολογιακό έτος επίτευξης των στόχων του επιχειρηματικού του σχεδίου. Ειδικά η παρακολούθηση και επίβλεψη της τήρησης των επιπρόσθετων δεσμεύσεων συνίσταται στα εξής:
- 9.1. Στον έλεγχο της τήρησης των δεσμεύσεων της παρ. 2 του άρθρου 10.
 - 9.2. Στην κατ' έτος διασταύρωση των στοιχείων του ΜΑΑΕ για το σύνολο των δικαιούχων.
 - 9.3. Στην κατ' έτος διασταύρωση των στοιχείων της ενιαίας αίτησης στήριξης ώστε να εξακριβώνεται ότι αφενός αυτή υποβάλλεται κατ' έτος και αφετέρου ότι τηρούνται τα όρια της περ. 2.11 του άρθρου 10.
 - 9.4. Στην κατ' έτος διασταύρωση των φορολογικών στοιχείων για την εξακρίβωση της παραμονής στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ και της διατήρησης ΚΑΔ στη ΔΟΥ σχετικά με την άσκηση γεωργικής δραστηριότητας.
 - 9.5. Για την επαλήθευση των καλλιεργειών / εκτροφών που δηλώνονται κατά τα έτη των επιπρόσθετων δεσμεύσεων, δύνανται να χρησιμοποιείται κάθε πρόσφορο μέσο όπως, ο έλεγχος με τεχνικές παρακολούθησης γης ή μέσω συστήματος παρακολούθησης εκτάσεων, κ.λπ. Οι έλεγχοι δύνανται να αφορούν το σύνολο των καλλιεργειών / εκτροφών ή κατηγορίες καλλιεργειών (π.χ. κηπευτικά) ή συστημάτων καλλιεργειών (π.χ. θερμοκηπιακές καλλιέργειες) ή καλλιέργειών που υπερβαίνουν ένα κατώφλι τυπικής απόδοσης που θα επιλέγεται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες ή ακόμα και μεμονωμένες καλλιέργειες. Οι έλεγχοι αυτοί μπορεί να γίνονται επιπλέον των ελέγχων που πραγματοποιεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ. Τα αποτελέσματα των προαναφερόμενων ελέγχων λαμβάνονται υπόψη κατά το διοικητικό έλεγχο.
 - 9.6. Οι ΔΑΟΚ προβαίνουν στην ενημέρωση των δικαιούχων μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΟΠΣΚΕ, για την προσκόμιση των σχετικών δικαιολογητικών εντός δύο μηνών από την ενημέρωσή τους.
10. Εφόσον κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και επίβλεψης της τήρησης των επιπρόσθετων δεσμεύσεων παρατηρούνται σοβαρές αποκλίσεις, η ΔΑΟΚ λαμβάνει μέτρα που περιγράφονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 31.
11. Στην περίπτωση αποκλίσεων από τις επιπρόσθετες δεσμεύσεις της παρ. 9, η πράξη δύνανται να τεθεί σε καθεστώς επιτήρησης, από τη ΔΑΟΚ. Στα έργα που τίθενται σε καθεστώς επιτήρησης ακολουθείται η διαδικασία της παρ. 3.
12. Για την παρακολούθηση της τήρησης των επιπρόσθετων δεσμεύσεων και λήψη των σχετικών ενεργειών οι ΔΑΟΚ θα έχουν πρόσβαση στα σχετικά στοιχεία, βάσεις δεδομένων και πορίσματα.

Άρθρο 23

Αίτηση Πληρωμής - Επαλήθευση – Πιστοποίηση και Ολοκλήρωση της Πράξης

1. Για την καταβολή των οικονομικών ενισχύσεων του προγράμματος γεωργών νεαρής ηλικίας υποβάλλεται αίτηση πληρωμής στον ΟΠΕΚΕΠΕ ή στον φορέα που εκχωρείται η αρμοδιότητα. Ειδικότερα:
 - 1.1. Η αίτηση πληρωμής για την καταβολή της α' δόσης (70% του ποσού στήριξης) συνυποβάλλεται με την αίτηση στήριξης. Εφόσον ο υποψήφιος κριθεί δικαιούχος έχει το δικαίωμα, εντός πέντε εργάσιμων ημερών από τη συμπερίληψή του στον πίνακα δικαιούχων, να υποβάλει δήλωση υπαναχώρησης, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 16.
 - 1.2. Η αίτηση καταβολής της τελικής πληρωμής (β' δόση) υποβάλλεται μεταξύ της τρίτης και τέταρτης επετείου από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων στήριξης. Με την υποβολή της αίτησης τελικής πληρωμής ξεκινά η διαδικασία πιστοποίησης της ορθής εφαρμογής του

επιχειρηματικού σχεδίου και ολοκλήρωσης της πράξης. Εφόσον κατά την αξιολόγηση του αιτήματος πληρωμής κριθεί αναγκαίο, ο δικαιούχος υποβάλλει συμπληρωματικά στοιχεία προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς τα στοιχεία που πρέπει να επιβεβαιωθούν εντός προθεσμίας που τίθεται από τον αξιολογητή του αιτήματος πληρωμής η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα. Σε κάθε περίπτωση τα συμπληρωματικά δικαιολογητικά πρέπει να έχουν υποβληθεί το αργότερο έναν μήνα πριν τη συμπλήρωση πέντε ετών από την έναρξη του επιχειρηματικού σχεδίου.

2. Η υποβολή αιτήματος τελικής πληρωμής μετά την προθεσμία της περ. 1.2 της παρ. 1 θεωρείται αθέτηση των όρων και προϋποθέσεων και επιβάλλονται όσα προβλέπονται σχετικά με την παρακολούθηση της εφαρμογής και την εφαρμογή κυρώσεων στα άρθρα 22 και 31. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις μη υποβολής για λόγους ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων και μόνον εφόσον ο δικαιούχος έχει προβεί σε έγγραφη ή ηλεκτρονική υποβολή αιτήματος προς την οικεία ΔΑΟΚ.
3. Η ορθή καταχώρηση και η εμπρόθεσμη υποβολή πλήρους αίτησης τελικής πληρωμής είναι στην αποκλειστική ευθύνη του αιτούντα. Αιτήσεις τελικής πληρωμής στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά πεδία του ΟΠΣΚΕ ενδέχεται να μην είναι δυνατό να υποβληθούν καθώς δεν κρίνονται πλήρεις.
4. Κατά την ηλεκτρονική οριστικοποίηση της αίτησης τελικής πληρωμής καταγράφεται στο ΟΠΣΚΕ η ακριβής ημερομηνία και ώρα ώστε να αποδεικνύεται το εμπρόθεσμο της υποβολής. Αιτήματα εμπρόθεσμης ανάκλησης γίνονται δεκτά σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 26 και 27.
5. Με την υποβολή της τελικής αίτησης πληρωμής, οι αιτούντες αποδέχονται την περαιτέρω επεξεργασία από τις υπηρεσίες του άρθρου 4 των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων.
6. Η υποβολή της τελικής αίτησης πληρωμής, μαζί με την υποβαλλόμενη έκθεση ολοκλήρωσης επιχειρηματικού σχεδίου εκκινεί άμεσα τη διαδικασία του διοικητικού της ελέγχου και της επιβεβαίωσης της ολοκλήρωσης της πράξης σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 24 και 25.
7. Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα που εκχωρείται η αρμοδιότητα η αίτηση τελικής πληρωμής που υποβλήθηκε μέσω του ΟΠΣΚΕ μεταφέρεται στο ΟΠΣ ΚΑΠ μέσω κατάλληλης υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣ ΚΑΠ.
8. Ο χρόνος έκδοσης – αναφοράς των δικαιολογητικών πρέπει να αφορά τη χρονική περίοδο κατά τη διάρκεια υλοποίησης και την τελική κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.
9. Υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι περ. 4.1 έως και 4.7 της παρ. 4 του άρθρου 21, κατά τη συμπλήρωση των πινάκων του τελικού αιτήματος πληρωμής παρέχεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης της πράξης με μικρότερο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο στις περιπτώσεις όπου υπάρχει:
 - 9.1. Μείωση της τιμής του στόχου του επιχειρηματικού σχεδίου.
 - 9.2. Αλλαγή στη συνολική βαθμολογία.
 - 9.3. Αλλαγή της μόνιμης κατοικίας του αρχηγού της εκμετάλλευσης.
 - 9.4. Αλλαγή της τελικής παραγωγικής κατεύθυνσης.
 - 9.5. Αλλαγή στα στοιχεία του δικαιούχου που αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης.
10. Για δικαιούχο φυσικό πρόσωπο, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την τελική αίτηση πληρωμής και την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης είναι τα εξής:
 - 10.1. Έκθεση Ολοκλήρωσης Επιχειρηματικού Σχεδίου:

- 10.1.1. Η έκθεση ολοκλήρωσης επιχειρηματικού σχεδίου συμπληρώνεται σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα στο ΟΠΣΚΕ. Συντάσσεται από γεωτεχνικό ή τεχνολόγο γεωπονίας.
- 10.1.2. Η έκθεση αφορά την κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης του έτους υποβολής της αίτησης πληρωμής ή του προηγούμενου έτους. Στην έκθεση αναλύονται παράμετροι σχετικά με την τελική κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης, τις δράσεις και ενέργειες που έγιναν συμπεριλαμβανομένης και της επίτευξης των ενδιάμεσων οροσήμων του επιχειρηματικού σχεδίου. Με την έκθεση αποδεικνύεται η ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου και η επίτευξη των σχετικών στόχων και δεσμεύσεων. Τα παραπάνω αναλύονται σε σχέση με την αρχική κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης και με βάση το ισχύον (αρχικό ή τροποποιημένο) επιχειρηματικό σχέδιο. Επίσης πρέπει υποχρεωτικά να περιέχονται στοιχεία σχετικά με την πορεία ολοκλήρωσης, όπως συμμόρφωση σε τυχόν συστάσεις ελέγχων, τροποποιήσεις επιχειρηματικού σχεδίου και ποσού στήριξης που ενδεχομένως έλαβαν χώρα, καθώς και όλα τα απαιτούμενα δεδομένα που είναι απαραίτητα για τον καθορισμό δεικτών και την αξιολόγηση του παρέμβασης σύμφωνα με το πλαίσιο αξιολόγησης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027.
- 10.2. Βεβαίωση μόνιμου κατοικίας η οποία εκδίδεται ηλεκτρονικά, μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης της Δημόσιας Διοίκησης ή βεβαίωση του οικείου Δήμου για το μόνιμο της κατοικίας με αριθμό πρωτοκόλλου και ημερομηνία έκδοσης για κάθε έτος από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μετά. Η πιο πρόσφατη δεν μπορεί να είναι προγενέστερη του ενός εξαμήνου.
- 10.3. Προσωποποιημένη πληροφόρηση μέσω της ψηφιακής πύλης my AADE ή βεβαίωση έναρξης/μεταβολής εργασιών φυσικού προσώπου στην αρμόδια ΔΟΥ συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης (ΚΑΔ) για όλα τα έτη από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου έτος έναρξης και μετά.
- 10.4. Φορολογικά στοιχεία:
- 10.4.1. Τα διαθέσιμα έντυπα Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος Ε1 που έχουν υποβληθεί και τα σχετικά εκκαθαριστικά από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου μέχρι και το έτος υποβολής της τελικής αίτησης πληρωμής.
- 10.4.2. Τα διαθέσιμα αντίγραφα της κατάστασης οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα (έντυπο Ε3) που έχουν υποβληθεί από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου μέχρι και το έτος υποβολής της τελικής αίτησης πληρωμής.
- 10.5. Βεβαιώσεις εγγραφής στο ΜΑΕΕ ως επαγγελματία αγρότη για κάθε έτος από το έτος απόκτησης της ιδιότητας και μετά.
- 10.6. Βεβαίωση επαρκούς επαγγελματικής ικανότητας κατόπιν παρακολούθησης μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης ελάχιστης διάρκειας 250 ωρών από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ». Η βεβαίωση δεν αφορά δικαιούχους που διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 3.
- 10.7. Αντίγραφα της ΕΑΕ από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μετά.
- 10.8. Για τις μισθώσεις διάρκειας τουλάχιστον 8 ετών, απόδειξη Υποβολής Δήλωσης Πληροφοριακών Στοιχείων Μίσθωσης Ακίνητης Περιουσίας (ηλεκτρονικό μισθωτήριο) από την ΑΑΔΕ, σε ισχύ.
- 10.9. Εφόσον πρόκειται για πτηνοκτηνοτροφική εκμετάλλευση, έγγραφα αδειοδότησης της πτηνοκτηνοτροφικής εγκατάστασης που να καλύπτουν τη δυναμικότητά της.
- 10.10. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί θάλαμο καλλιέργειας μανιταριών προσκομίζεται η σχετική έγκριση τύπου

- 10.11. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί κυψέλες, η σχετική βεβαίωση κατεχόμενων κυψελών από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μετά.
- 10.12. Ενημερωμένο αμπελουργικό μητρώο για τα αγροτεμάχια που είναι φυτευμένα με οινοποιήσιμες ποικιλίες αμπέλου.
- 10.13. Αντίγραφο συμφωνητικού παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών μεταξύ πιστοποιημένου παρόχου γεωργικών συμβουλών (Φυσικό πρόσωπο ή Νομικό Πρόσωπο ή Ατομική Επιχείρηση πιστοποιημένο από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ) και του αρχηγού της εκμετάλλευσης και σχετική τεχνική έκθεση. Το συμφωνητικό παροχής συμβουλών καθώς και η τελική τεχνική έκθεση, δύνανται να έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο του μέτρου 2.1 «Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών στο γεωργικό τομέα – Στήριξη για αποκόμιση οφέλους από τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών» του ΠΑΑ 2014-2020.
- 10.14. Καταστατικό ή άλλο εταιρικό έγγραφο Ομάδας ή Οργάνωσης Παραγωγών ή βεβαίωση συμμετοχής του δικαιούχου σε συνεταιριστικό σχήμα από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου μέχρι και το έτος υποβολής της τελικής αίτησης πληρωμής.
- 10.15. Ηλεκτρονικό αποδεικτικό έγγραφο τράπεζας από το οποίο να προκύπτει ο αριθμός IBAN.
- 10.16. Δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει συμμόρφωση με τυχόν συστάσεις που έχουν απευθυνθεί στον δικαιούχο κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού του σχεδίου.
- 10.17. Παραστατικά υλοποίησης επενδύσεων με ελάχιστη αξία προ ΦΠΑ τα 7.500€.
- 10.18. Έγγραφα πιστοποιητικού οργανισμού για ολοκληρωμένη διαχείριση ή παραγωγή βιολογικών προϊόντων της τελικής (μελλοντικής) κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης για τη στοιχειοθέτηση της τιμής του κριτηρίου επιλογής που αφορά παραγωγή ποιοτικών προϊόντων. Η σύμβαση για την παραγωγή των βιολογικών προϊόντων πρέπει να έχει συναφθεί το αργότερο κατά τη διάρκεια του δεύτερου έτους υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου.
- 10.19. Υπεύθυνη δήλωση ν. 1599/86 θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής ή έκδοσης μέσω του <https://www.gov.gr> με την οποία ο δικαιούχος δηλώνει ότι:
- 10.19.1. Αιτείται την τελική πληρωμή από την παρέμβαση Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας» του ΣΣ ΚΑΠ 2023 – 2027 και υποβάλλει όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά.
- 10.19.2. Δεν υπάρχει εκκρεμής διαδικασία περί ανάκτησης ή άλλης επιβολής κυρώσεων σχετικά με προηγούμενη καταβολή πληρωμής ή περί αθέτησης όρων της πράξης.
- 10.19.3. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου έχουν τηρηθεί οι όροι επιλεξιμότητας των άρθρων 5, 6 και 7 της ΥΑ που έχουν εφαρμογή εξαιρουμένων της παρ. 6 του άρθρου 6 και του εδαφίου 1.4.3 του άρθρου 7.
- 10.19.4. Δεν έχει εκτίσει ποινή με την οποία έχει τύχει στέρησης της ελευθερίας του/της για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 6 μηνών κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού του σχεδίου.
- 10.20. Άδεια άσκησης επαγγέλματος, σε ισχύ, από το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. για τον σύμβουλο γεωτεχνικό ή πτυχίο τεχνολόγου γεωπονίας.
- 10.21. Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής ή έκδοσης μέσω του <https://www.gov.gr> με την οποία ο σύμβουλος δηλώνει ότι έχει συντάξει για τον δικαιούχο στο ΠΣΚΕ την αίτηση τελικής πληρωμής στην παρέμβαση Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας» του ΣΣ ΚΑΠ 2023 – 2027.
11. Εφόσον ο δικαιούχος είναι νομικό πρόσωπο, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την τελική αίτηση πληρωμής και την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης είναι τα εξής:

- 11.1. Σε ισχύ δικαιολογητικά σύστασης του νομικού προσώπου, εταιρικής σύνθεσης και νόμιμης έδρας αυτού που προβλέπονται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, μαζί με τυχόν τροποποιήσεις-μεταβολές, όπως τα ακόλουθα:
- 11.1.1. Καταστατικό σύστασης (ΕΠΕ, ΑΕ,), ιδιωτικό συμφωνητικό (για ΟΕ, ΙΚΕ, ΕΕ) και τυχόν τροποποιήσεις αυτών μαζί με καταχώρηση αυτών στη μερίδα της εταιρίας στο ΓΕΜΗ (ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ, ΕΕ, ΑΕ).
- 11.1.2. Για τις Α.Ε., ΦΕΚ σύστασης με το τελευταίο κωδικοποιημένο και δημοσιευμένο καταστατικό.
- Από τα ανωτέρω δικαιολογητικά πρέπει να προκύπτει ότι ο αρχηγός διαχειριστής – νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου κατέχει τουλάχιστον 51% του εταιρικού κεφαλαίου.
- 11.2. Απόφαση των αρμοδίων οργάνων του νομικού προσώπου (όπως ενδεικτικά Απόφαση Μετόχων ή Διοικητικού Συμβουλίου), α) σχετικά με τον ορισμό του νόμιμου εκπροσώπου και διαχειριστή στο φυσικό πρόσωπο του νέου γεωργού και β) σχετικά με την υποβολή αιτήματος τελικής πληρωμής.
- 11.3. Έκθεση Ολοκλήρωσης Επιχειρηματικού Σχεδίου:
- 11.3.1. Η έκθεση ολοκλήρωσης επιχειρηματικού σχεδίου συμπληρώνεται σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα. Συντάσσεται από γεωτεχνικό ή τεχνολόγο γεωπονίας.
- 11.3.2. Η έκθεση αφορά την κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης του έτους υποβολής της αίτησης πληρωμής ή του προηγούμενου έτους. Στην έκθεση πρέπει να αναλύονται παράμετροι σχετικά με την τελική κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης, τις δράσεις και ενέργειες που έγιναν συμπεριλαμβανομένης και της επίτευξης των ενδιάμεσων οροσήμων του επιχειρηματικού σχεδίου. Με την έκθεση αποδεικνύεται η ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου και η επίτευξη των σχετικών στόχων και δεσμεύσεων. Τα παραπάνω αναλύονται σε σχέση με την αρχική κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης και με βάση το ισχύον (αρχικό ή τροποποιημένο) επιχειρηματικό σχέδιο. Επίσης πρέπει υποχρεωτικά να περιέχονται στοιχεία σχετικά με την πορεία ολοκλήρωσης (όπως ενδεικτικά συμμόρφωση σε τυχόν συστάσεις ελέγχων, τροποποιήσεις επιχειρηματικού σχεδίου και ποσού στήριξης που ενδεχομένως έλαβαν χώρα) καθώς και όλα τα απαιτούμενα δεδομένα που είναι απαραίτητα για τον καθορισμό δεικτών και την αξιολόγηση του παρέμβασης σύμφωνα με το πλαίσιο αξιολόγησης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027.
- 11.4. Βεβαίωση μόνιμου κατοικίας του νόμιμου εκπροσώπου η οποία εκδίδεται ηλεκτρονικά, μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης της δημόσιας διοίκησης ή βεβαίωση του οικείου Δήμου για το μόνιμο της κατοικίας του νόμιμου εκπροσώπου με αριθμό πρωτοκόλλου και ημερομηνία έκδοσης για κάθε έτος από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μετά. Η πιο πρόσφατη δεν μπορεί να είναι προγενέστερη του ενός εξαμήνου.
- 11.5. Για το νομικό πρόσωπο, βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και βεβαίωση μεταβολών εργασιών, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης (ΚΑΔ) για όλα τα έτη από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μετά.
- 11.6. Για τον νόμιμο εκπρόσωπο, προσωποποιημένη πληροφόρηση μέσω της ψηφιακής πύλης my AADE ή βεβαίωση έναρξης/μεταβολής εργασιών στην αρμόδια ΔΟΥ συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης (ΚΑΔ) για όλα τα έτη από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μετά.
- 11.7. Φορολογικά στοιχεία:

- 11.7.1. Για τον νόμιμο εκπρόσωπο, αντίγραφα δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος Ε1 και σχετικά εκκαθαριστικά δήλωσης και αντίγραφο της Κατάστασης Οικονομικών Στοιχείων από Επιχειρηματική Δραστηριότητα (έντυπο Ε3) που έχουν υποβληθεί από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου μέχρι και το έτος υποβολής της τελικής αίτησης πληρωμής.
- 11.7.2. Για το νομικό πρόσωπο, αντίγραφο των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος (έντυπο Ε5) καθώς αντίγραφα της κατάστασης οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα (έντυπο Ε3) από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου μέχρι και το έτος υποβολής της τελικής αίτησης πληρωμής.
- 11.8. Για τον νόμιμο εκπρόσωπο, βεβαίωση εγγραφής στον ΕΦΚΑ σχετικά με την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με κύρια δραστηριότητα τη γεωργική από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μετά.
- 11.9. Βεβαίωση εγγραφής στο ΜΑΑΕ για το δικαιούχο νομικό πρόσωπο ως κάτοχο γεωργικής εκμετάλλευσης από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μετά.
- 11.10. Βεβαίωση ότι ο αρχηγός της εκμετάλλευσης έχει αποκτήσει επαρκή επαγγελματική ικανότητα κατόπιν παρακολούθησης μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης ελάχιστης διάρκειας 250 ωρών από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ». Η βεβαίωση δεν αφορά σε δικαιούχους που διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 3.
- 11.11. Αντίγραφο της ΕΑΕ από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μετά.
- 11.12. Για τις μισθώσεις διάρκειας τουλάχιστον 8 ετών, απόδειξη Υποβολής Δήλωσης Πληροφοριακών Στοιχείων Μίσθωσης Ακίνητης Περιουσίας (ηλεκτρονικό μισθωτήριο) από την ΑΑΔΕ σε ισχύ.
- 11.13. Εφόσον πρόκειται για πτηνοκτηνοτροφική εκμετάλλευση, έγγραφα αδειοδότησης της πτηνοκτηνοτροφικής εγκατάστασης που να καλύπτουν τη δυναμικότητά της.
- 11.14. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί θάλαμο καλλιέργειας μανιταριών προσκομίζεται η σχετική έγκριση τύπου.
- 11.15. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί κυψέλες, προσκομίζεται η βεβαίωση κατεχόμενων κυψελών από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μετά.
- 11.16. Ενημερωμένο αμπελουργικό μητρώο για τα αγροτεμάχια που είναι φυτευμένα με οινοποιήσιμες ποικιλίες αμπέλου.
- 11.17. Αντίγραφο συμφωνητικού παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών μεταξύ πιστοποιημένου παρόχου γεωργικών συμβουλών (Φυσικό πρόσωπο ή Νομικό Πρόσωπο ή Ατομική Επιχείρηση πιστοποιημένο από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ) και του αρχηγού της εκμετάλλευσης και σχετική τεχνική έκθεση. Το συμφωνητικό παροχής συμβουλών καθώς και η τελική τεχνική έκθεση, δύνανται να έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο του μέτρου 2.1 «Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών στο γεωργικό τομέα – Στήριξη για αποκόμιση οφέλους από τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών» του ΠΑΑ 2014-2020.
- 11.18. Καταστατικό ή άλλο εταιρικό έγγραφο Ομάδας ή Οργάνωσης Παραγωγών ή βεβαίωση συμμετοχής του δικαιούχου σε συνεταιριστικό σχήμα από το πρώτο έτος υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου μέχρι και το έτος υποβολής της τελικής αίτησης πληρωμής.
- 11.19. Ηλεκτρονικό αποδεικτικό έγγραφο τράπεζας από το οποίο να προκύπτει ο αριθμός IBAN.
- 11.20. Δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει συμμόρφωση με τυχόν συστάσεις που έχουν απευθυνθεί στο δικαιούχο κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού του σχεδίου.
- 11.21. Παραστατικά υλοποίησης επενδύσεων με ελάχιστη αξία προ ΦΠΑ τα 7.500€.
- 11.22. Έγγραφα πιστοποιητικού οργανισμού για ολοκληρωμένη διαχείριση ή παραγωγή βιολογικών προϊόντων της τελικής (μελλοντικής) κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης για τη

στοιχειοθέτηση της τιμής του κριτηρίου επιλογής που αφορά παραγωγή ποιοτικών προϊόντων. Η σύμβαση για την παραγωγή των βιολογικών προϊόντων πρέπει να έχει συναφθεί το αργότερο κατά τη διάρκεια του δεύτερου έτους υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου.

- 11.23. Υπεύθυνη δήλωση ν. 1599/86 θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής ή έκδοσης μέσω του <https://www.gov.gr> με την οποία ο νόμιμος εκπρόσωπος δηλώνει ότι:
- 11.23.1. Το νομικό πρόσωπο αιτείται την τελική πληρωμή από την παρέμβαση Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας» του ΣΣ ΚΑΠ 2023 – 2027 και υποβάλλει όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά.
- 11.23.2. Δεν υπάρχει εκκρεμής διαδικασία περί ανάκτησης ή άλλης επιβολής κυρώσεων σχετικά με προηγούμενη καταβολή πληρωμής ή περί αθέτησης όρων της πράξης.
- 11.23.3. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου έχουν τηρηθεί οι όροι επιλεξιμότητας των άρθρων 5, 6 και 7 της ΥΑ που έχουν εφαρμογή.
- 11.23.4. Ο νόμιμος εκπρόσωπος δεν έχει εκτίσει ποινή με την οποία έχει τύχει στέρησης της ελευθερίας του/της για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 6 μηνών κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού του σχεδίου.
- 11.24. Άδεια άσκησης επαγγέλματος, σε ισχύ, από το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. για τον σύμβουλο γεωτεχνικό ή πτυχίο τεχνολόγου γεωπονίας.
- 11.25. Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής ή έκδοσης μέσω του <https://www.gov.gr> με την οποία ο σύμβουλος δηλώνει ότι έχει συντάξει για τον δικαιούχο στο ΠΣΚΕ την αίτηση τελικής πληρωμής στην παρέμβαση Π3-75.1 «Εγκατάσταση Γεωργών Νεαρής Ηλικίας» του ΣΣ ΚΑΠ 2023 – 2027.

Άρθρο 24

Διοικητικός Έλεγχος της Αίτησης Πληρωμής και Ολοκλήρωση της Πράξης

1. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή στον φορέα που εκχωρείται η αρμοδιότητα διενεργούν τον διοικητικό έλεγχο των αιτημάτων πληρωμής μέσω του ΟΠΣΚΕ.
2. Οι ελεγκτές έχουν πρόσβαση στο ΟΠΣΚΕ όπως και στα στοιχεία των δικαιούχων.
3. Πριν τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου γίνεται έλεγχος για το εμπρόθεσμο της υποβολής και την πληρότητα του φακέλου υποψηφιότητας. Σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείψεων, ενημερώνεται ο δικαιούχος μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΟΠΣΚΕ, προκειμένου να προβεί τις απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες.
4. Για τις αιτήσεις που κρίνονται πλήρεις διενεργείται διοικητικός έλεγχος στο ΟΠΣΚΕ, ο οποίος αφορά, α) τη διενέργεια διασταυρωτικών ελέγχων με διαθέσιμες βάσεις δεδομένων (ΟΣΔΕ, ΜΑΑΕ, ΕΦΚΑ κ.λπ.), β) την εξέταση της συμφωνίας των υποβληθέντων με τα σχετικά υποδείγματα και γ) την εξακρίβωση της νομιμότητας και πληρότητας των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών του αιτήματος ώστε τελικά να επαληθευτεί η ολοκληρωμένη ενέργεια σε σχέση με την αντίστοιχη αίτηση στήριξης, όπως αυτή έχει εγκριθεί (επιλεξιμότητα, επίτευξη στόχων κ.λπ.).
5. Η δόμηση του πορίσματος ελέγχου είναι τέτοια ώστε εφόσον αυτό συμπληρωθεί χωρίς ευρήματα, το αίτημα πληρωμής θεωρείται επιλέξιμο καθώς πληρούνται οι όροι που περιγράφονται στα άρθρα 6, 7, 8, 9, 10 και 12 και ως προς τις διατάξεις που έχουν εφαρμογή κατά την υποβολή του αιτήματος τελικής πληρωμής.
6. Στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου των αιτημάτων πληρωμής τελικής δόσης, ο αρμόδιος υπάλληλος για τον έλεγχο της αίτησης δύναται να ζητήσει επιπλέον στοιχεία προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς τα σημεία που πρέπει να επιβεβαιωθούν,

μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που ο δικαιούχος έχει δηλώσει στο ΟΠΣΚΕ, να προτείνει αιτιολογημένα διαγραφή μέρους ή του συνόλου της στήριξης ή και την απένταξη του δικαιούχου από το καθεστώς ενισχύσεων.

7. Για την επαλήθευση των καλλιεργειών / εκτροφών που δηλώνονται στο αίτημα πληρωμής, δύναται να χρησιμοποιείται κάθε πρόσφορο μέσο όπως, ο έλεγχος με τεχνικές παρακολούθησης γης, το σύστημα παρακολούθησης εκτάσεων, κ.λπ. Οι έλεγχοι δύναται να αφορούν το σύνολο των καλλιεργειών / εκτροφών ή κατηγορίες καλλιεργειών (π.χ. κηπευτικά) ή συστημάτων καλλιεργειών (π.χ. θερμοκηπιακές καλλιέργειες) ή καλλιεργειών που υπερβαίνουν ένα κατώφλι τυπικής απόδοσης που θα επιλέγεται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες ή ακόμα και μεμονωμένες καλλιέργειες. Οι έλεγχοι αυτοί μπορεί να γίνονται επιπλέον των ελέγχων που πραγματοποιεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ. Τα αποτελέσματα των προαναφερόμενων ελέγχων λαμβάνονται υπόψη κατά το διοικητικό έλεγχο.
8. Ο διοικητικός έλεγχος περιλαμβάνει μία (1) επιτόπια επίσκεψη στη γεωργική εκμετάλλευση με σκοπό την επιβεβαίωση της ορθής υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου σύμφωνα με τους στόχους και τις δεσμεύσεις που τίθενται, ειδικά ως προς τις γεωργικές εκτάσεις και το ζωικό κεφάλαιο. Για την υλοποίηση των επιτόπιων επισκέψεων ισχύουν τα εξής:
 - 8.1. Η επιτόπια επίσκεψη διενεργείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή τον φορέα που εκχωρείται η αρμοδιότητα σε εύκαιρο χρόνο καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μέχρι την ολοκλήρωσή του.
 - 8.2. Τα πορίσματα / αποτελέσματα των ανωτέρω επιτόπιων επισκέψεων λαμβάνονται υπόψη κατά το διοικητικό έλεγχο. Σε περίπτωση που η επιτόπια επίσκεψη δεν επιβεβαιώνει τα δικαιολογητικά σχετικά με την υλοποίησή του επιχειρηματικού σχεδίου γίνονται οι σχετικές αλλαγές στα αποτελέσματα του διοικητικού ελέγχου.
9. Με δεδομένο ότι η τελική πληρωμή καταβάλλεται το αργότερο εντός 5 ετών από την ημερομηνία έναρξης υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου, ο διοικητικός έλεγχος των αιτημάτων πληρωμής πρέπει να έχει ολοκληρωθεί σε χρονικό διάστημα τέτοιο που να μην παραβιάζεται η ανωτέρω προθεσμία.
10. Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα που εκχωρείται η αρμοδιότητα οι διοικητικοί έλεγχοι των αιτημάτων πληρωμής καταχωρίζονται στο ΟΠΣΚΕ και μεταφέρονται στο ΟΠΣ ΚΑΠ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣ ΚΑΠ.
11. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας που εκχωρείται η αρμοδιότητα εκδίδει απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης στην οποία αναγράφονται ιδίως το συνολικό ποσό που πρέπει να καταβληθεί στους δικαιούχους, όπως διαμορφώθηκε από τους αντίστοιχους διοικητικούς ελέγχους, η συλλογική απόφαση (Σ.Α.Ε.), ο ενάρθρος (Κ.Α.Ε.) και ο τίτλος του έργου στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων από το οποίο θα πραγματοποιηθεί η διάθεση της πίστωσης. Η απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης καταχωρίζεται στο ΟΠΣ ΚΑΠ και αποστέλλεται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ.
12. Στη συνέχεια, η Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ εκδίδει εντολή κατανομής πίστωσης με την οποία μεταφέρονται οι πιστώσεις στον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ). Την εντολή αυτή διαβιβάζει στην Τράπεζα της Ελλάδος, την αναρτά στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και την καταχωρίζει στο ΟΠΣ ΚΑΠ.
13. Ο δικαιούχος ενημερώνεται για την πορεία των αιτημάτων πληρωμής μέσω της ατομικής του καρτέλας στο ΟΠΣΚΕ. Σε περίπτωση επιβολής κυρώσεων ή μειώσεων, ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας που εκχωρείται η αρμοδιότητα ενημερώνει τον δικαιούχο με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος προς τον ίδιο και προς τον σύμβουλό του για τους λόγους μειώσεων ή κυρώσεων. Σε αυτήν την περίπτωση

ο δικαιούχος μπορεί να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα που εκχωρείται η αρμοδιότητα εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός από την ειδοποίησή του. Στην εξέταση της προσφυγής δεν δύναται να συμμετέχουν άτομα τα οποία διενήργησαν προγενέστερο έλεγχο του αιτήματος πληρωμής για τον συγκεκριμένο δικαιούχο. Η προσφυγή εξετάζεται από την επιτροπή του άρθρου 18 σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο.

14. Ύστερα από την ολοκλήρωση των διαδικασιών για την τελική πληρωμή και εφόσον διαπιστωθεί ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου και το αίτημα πληρωμής κριθεί ως επιτυχές, η πράξη θεωρείται ολοκληρωμένη, οπότε:
- 14.1. Με ευθύνη της οικείας ΔΑΟ εκδίδεται Απόφαση Ολοκλήρωσης της Πράξης. Η ΔΑΟ καταχωρίζει στο ΟΠΣ ΚΑΠ τα στοιχεία της Απόφασης Ολοκλήρωσης, συμπληρώνοντας το Φύλλο Ολοκλήρωσης Πράξης.
 - 14.2. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ ο δικαιούχος ενημερώνεται για την Ολοκλήρωση της Πράξης μαζί με το αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου μέσω αποστολής μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΟΠΣΚΕ, σύμφωνα με την παρ. 15. Στην εν λόγω απόφαση αναφέρεται η ημερομηνία έναρξης και λήξης των επιπρόσθετων δεσμεύσεων.

Άρθρο 25

Πληρωμή Πράξεων

1. Η οικονομική στήριξη καταβάλλεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου σε 2 δόσεις σε συνάρτηση με την πρόοδο του επιχειρηματικού σχεδίου. Ειδικότερα:
 - 1.1. Η εκτέλεση της πληρωμής πραγματοποιείται με την έκδοση εντολής πληρωμής από την αρμόδια διεύθυνση του ΟΠΕΚΕΠΕ, μετά τη διενέργεια των απαραίτητων λογιστικών ελέγχων.
 - 1.2. Μετά την έκδοση της Εντολής Πληρωμής ο ΟΠΕΚΕΠΕ αποστέλλει στο Τραπεζικό Ίδρυμα, με το οποίο συνεργάζεται, ηλεκτρονικό αρχείο (όπου απαιτείται) για την πίστωση του ποσού της πληρωμής στον τραπεζικό λογαριασμό που δηλώνει ο δικαιούχος με την αίτηση πληρωμής. Σε περίπτωση απόρριψης πληρωμών κατά την διαδικασία πίστωσης στο Τραπεζικό Ίδρυμα, ο ΟΠΕΚΕΠΕ σε συνεργασία με τυχόν φορέα στον οποίο έχουν ανατεθεί καθήκοντα υποδοχής και διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων πληρωμής, μεριμνούν για την πραγματοποίηση των απαραίτητων διορθώσεων προκειμένου να διεκπεραιωθούν οι πληρωμές.
2. Η δεύτερη (τελική) πληρωμή καταβάλλεται μετά την ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου και σε κάθε περίπτωση το αργότερο εντός πέντε (5) ετών από την ημερομηνία έναρξης υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου.
3. Σε περίπτωση επιβολής μειώσεων ή λοιπών κυρώσεων ενημερώνονται οι δικαιούχοι από τον επιβάλλοντα την ποινή όπως και για τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής σύμφωνα με την παρ. 15 του άρθρου 24.

Άρθρο 26

Ανάκληση της αίτησης πληρωμής

1. Οι δικαιούχοι μπορούν να ανακαλέσουν την αίτηση πληρωμής οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή της και μέχρι την ολοκλήρωση της πράξης. Δεν μπορεί να υποβληθεί αίτημα ανάκλησης

ως προς τα μέρη που έχουν ελεγχθεί και για τα οποία έχουν διαπιστωθεί ευρήματα ή εφόσον έχει αναγγελθεί επιτόπια επίσκεψη στο δικαιούχο.

2. Το αίτημα ανάκλησης της αίτησης πληρωμής υποβάλλεται από τον δικαιούχο ή τον νόμιμο εκπρόσωπό του συνοδευόμενο από όλα τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά.
3. Αν το αίτημα ανάκλησης υποβληθεί μετά την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος πληρωμής, εφόσον δεν έχει υπάρξει εύρημα, ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας που εκχωρείται η αρμοδιότητα, προκειμένου να αποδεσμευτεί το αίτημα πληρωμής, σημαίνει τον έλεγχο ως περαιωμένο στο ΟΠΣΚΕ και ο επενδυτής μπορεί να υποβάλει νέο αίτημα πληρωμής.
4. Αν το αίτημα ανάκλησης υποβληθεί μετά την ηλεκτρονική οριστικοποίηση του διοικητικού ελέγχου από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή τον φορέα που εκχωρείται η αρμοδιότητα και πριν την έκδοση της εντολής πληρωμής προς το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα τότε, εφόσον δεν έχει υπάρξει εύρημα, η διαδικασία επιστρέφει στο αμέσως προηγούμενο στάδιο του διοικητικού ελέγχου.
5. Αν το αίτημα ανάκλησης υποβληθεί μετά την καταβολή της αναλογούσας ενίσχυσης, τότε, προκαλείται υποχρέωση επιστροφής της ενίσχυσης, και ακολουθείται η διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτων ποσών.
6. Με την επιφύλαξη ειδικών προθεσμιών, η ανάκληση επαναφέρει το δικαιούχο στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλει την εν λόγω ανακαλούμενη αίτηση πληρωμής.

Άρθρο 27

Διόρθωση προφανών σφαλμάτων

1. Σκοπός της διαδικασίας είναι η διασφάλιση του δικαιώματος των δικαιούχων να διορθώνουν προφανή σφάλματα που περιέχονται στις αιτήσεις πληρωμής ή/και στα συνοδευτικά δικαιολογητικά, χωρίς να παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων.
2. Η διαδικασία διόρθωσης προφανών σφαλμάτων εφαρμόζεται οριζόντια από τη στιγμή που υποβάλλεται η αίτηση στήριξης ή η αίτηση πληρωμής και μέχρι την ολοκλήρωση της αντίστοιχης διαδικασίας. Ως προφανή σφάλματα μπορεί να αναγνωρίζονται αναριθμητισμοί ή αναγραμματισμοί, λάθη στα δεκαδικά ψηφία, λάθος στο ΑΦΜ ή στο όνομα του δικαιούχου, κ.λπ.
3. Οι δικαιούχοι μπορούν, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων, να διορθώσουν και να προσαρμόσουν τις αιτήσεις τους ή/και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά, οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή τους.
4. Για το σκοπό αυτό υποβάλλεται, ελέγχεται και εγκρίνεται κατά περίπτωση, τροποποιημένο ή νέο συμπληρωματικό αίτημα, συνοδευόμενο από τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά, περιγράφοντας το προφανές σφάλμα.
5. Εφόσον αναγνωρισθεί ότι πρόκειται για προφανές σφάλμα διενεργούνται οι απαραίτητες διορθώσεις. Η αποδοχή προφανούς σφάλματος επί αιτήματος πληρωμής μπορεί να επιφέρει τα εξής:
 - 5.1. Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί αλλά η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα δεν έχει περιληφθεί σε παρτίδα, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση.
 - 5.2. Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί και η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα έχει περιληφθεί σε παρτίδα αλλά δεν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση, αφού αυτή εξαιρεθεί από την παρτίδα με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ.
 - 5.3. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή/και ο ΕΦ στον οποίο ανατίθενται καθήκοντα δύναται να αναγνωρίζει προφανή σφάλματα μόνον εφόσον μπορούν να διαπιστωθούν απευθείας στο πλαίσιο τυπικού ελέγχου των στοιχείων που περιλαμβάνονται στα έγγραφα τα οποία αναφέρονται στην αίτηση πληρωμής.

6. Στην περίπτωση προφανών σφαλμάτων τα οποία εντοπίζονται μέσω της απομακρυσμένης παρακολούθησης (monitoring) ή με τεχνικές παρακολούθησης γης ή με άλλο πρόσφορο μέσο, αυτά διορθώνονται σε όσες περιπτώσεις είναι εφικτό μηχανογραφικά με ενημέρωση του δικαιούχου.
7. Με ευθύνη της οικείας ΔΑΟΚ ή του ΟΠΕΚΕΠΕ ή τον φορέα που εκχωρείται η αρμοδιότητα, για τη διόρθωση των προφανών σφαλμάτων ενημερώνονται και οι σχετικές καταχωρήσεις στο ΟΠΣ ΚΑΠ και στο ΟΠΣΚΕ.

Άρθρο 28

Επιτόπιοι Έλεγχοι

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι υπεύθυνος για την οργάνωση και τον καθορισμό όλων των διαδικασιών που σχετίζονται με τους επιτόπιους ελέγχους. Η διεξαγωγή των επιτόπιων ελέγχων είναι αρμοδιότητα του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα.

Άρθρο 29

Έκτακτοι Έλεγχοι

1. Η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ εφόσον υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις για την ύπαρξη παραβάσεων εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, και ειδικά κατόπιν καταγγελιών ή εισαγγελικών παραγγελιών, προβαίνει στη διενέργεια έκτακτου επιτόπιου ελέγχου και όπου απαιτείται ζητείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ η αναστολή της χρηματοδότησης της πράξης
2. Επιπλέον, για την ορθότερη και αποτελεσματικότερη εξέταση των καταγγελιών, αλλά και του συνόλου των ελέγχων, η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, ο Οργανισμός Πληρωμών ΟΠΕΚΕΠΕ και οι Φορείς στους οποίους έχουν ανατεθεί καθήκοντα ελέγχου (ΔΑΟ, ΔΑΟΚ) συνεργάζονται με τα εθνικά ελεγκτικά όργανα όπως το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος και το Σώμα Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης.
3. Ειδικότερα, οποιαδήποτε βάσιμη καταγγελία ή υπόνοια διάπραξης παρατυπίας που προκύπτει μετά από έλεγχο διοικητικό ή επιτόπιο (εικονικές συναλλαγές, υπερτιμολογήσεις, πλαστά τιμολόγια κ.λπ.) και δεν καλύπτεται θεσμικά από τις αρμοδιότητες της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, αποστέλλεται στις αρμόδιες κατά νόμο υπηρεσίες (ΣΔΟΕ, ΣΕΕΔΔ, ΓΕΔΔ, Εισαγγελικές Αρχές) που αναλαμβάνουν τον περαιτέρω έλεγχο λόγω αρμοδιότητας.
4. Το σύνολο των απαραίτητων πληροφοριών σχετικών με την εξέταση της καταγγελίας και του πορίσματος του ελέγχου εισάγονται από την αρμόδια αρχή που διενήργησε τον έλεγχο στο ΟΠΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 30

Έλεγχοι Εποπτείας

1. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, σύμφωνα και με το άρθρο 12 παρ.2 του ν. 4914/2022, είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και υλοποίηση του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 και αποτελεί την αρμόδια αρχή για την εποπτεία της ορθής εφαρμογής του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Ακόμα και στις περιπτώσεις όπου ανατίθενται καθήκοντα σε Ενδιάμεσους Φορείς (ΕΦ) η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 διατηρεί την πλήρη ευθύνη για την αποδοτικότητα και αρτιότητα της διαχείρισης και εκτέλεσης των καθηκόντων αυτών (ΤΙΤΛΟΣ Ι του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV: Εποπτεία

εφαρμογής Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου), όπως αυτά περιγράφονται στις αποφάσεις εκχώρησης.

2. Ο Οργανισμός Πληρωμών & Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού & Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), σύμφωνα και με το άρθρο 16 παρ. 2 του ν. 4914/2022, είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο υλοποίησης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027. Ο Οργανισμός Πληρωμών μπορεί να αναθέσει σε άλλους φορείς, την εκτέλεση των καθηκόντων που αφορούν στη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ, με εξαίρεση την εκτέλεση πληρωμών. Σε κάθε περίπτωση, ο Οργανισμός Πληρωμών παραμένει υπεύθυνος για την αποτελεσματική διαχείριση του ταμείου.

Άρθρο 31

Κυρώσεις από την αθέτηση των όρων και προϋποθέσεων

1. Εφόσον κατά την διάρκεια των ελέγχων των αιτημάτων στήριξης και πληρωμών και εν γένει κατά τη διάρκεια παρακολούθησης της υλοποίησης των πράξεων, διαπιστωθούν σοβαρές παρατυπίες επιβάλλονται οι κατά περίπτωση κυρώσεις του παρόντος άρθρου σύμφωνα με το άρθρο 59 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116, και τις σχετικές εθνικές διατάξεις περί επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027.
2. Για τους δικαιούχους οι οποίοι, κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού τους σχεδίου, χωρίς να συντρέχει περίπτωση ανώτερης βίας ή εξαιρετικής περίπτωσης:
 - 2.1. Αθετούν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις
 - 2.2. Δεν συμμορφώνονται με ενδεχόμενες συστάσεις
 - 2.3. Αθετούν τους όρους επιλεξιμότητας και τις δεσμεύσεις του θεσμικού πλαισίου
 - 2.4. Δεν υλοποιούν ορθά το επιχειρηματικό τους σχέδιο
 - 2.5. Δηλώνουν ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβουν τις ενισχύσεις της παρέμβασης Π3-75.1 ή δεν δηλώνουν τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμέλειας
 - 2.6. Επιθυμούν να αποδεσμευτούν από το πρόγραμμα, επιστρέφοντας οικειοθελώς την καταβληθείσα στήριξη,
 εφαρμόζονται οι ακόλουθες κυρώσεις:
 - α) Απεντάσσονται από το πρόγραμμα.
 - β) Τυχόν ενισχύσεις που τους έχουν χορηγηθεί επιστρέφονται στο σύνολό τους εντόκως ως αχρεωστήτως καταβληθείσες.
 - γ) Αίρονται ενδεχόμενες ευνοϊκές μεταχειρίσεις που είχαν στα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και στις οικονομικές ενισχύσεις του γεωργικού τομέα εφόσον απέρρεαν αποκλειστικά από την ένταξή τους στο πρόγραμμα ενισχύσεων γεωργών νεαρής ηλικίας.
 - δ) Επιπλέον των ανωτέρω, δικαιούχοι που δηλώνουν ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβουν τις ενισχύσεις της παρέμβασης ή δεν δηλώνουν τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμέλειας, αποκλείονται από την παροχή στήριξης στο πλαίσιο του ίδιου μέτρου για το ημερολογιακό έτος της διαπίστωσης καθώς και για το επόμενο έτος.
3. Σε περίπτωση μη προσέλευσης του δικαιούχου στην επιτόπια επίσκεψη της παρ. 9 του άρθρου 24, μετά από ειδοποίηση, άρνησης ελέγχου, μη συγκέντρωσης ή συγκράτησης των ζώων, απειλής ή χρήσης βίας κατά των ελεγκτών, μη επίδειξης μητρώων ή αρχείων και παραστατικών ή εγγράφων της εκμετάλλευσης, παρεμπόδισης ή μη διευκόλυνσης της μετάβασης και επιθεώρησης στο σύνολο των

αγροτεμαχίων, των σταυλικών εγκαταστάσεων και των βοηθητικών χώρων της εκμετάλλευσης, ο δικαιούχος απεντάσσεται από την παρέμβαση και αποκλείεται από το σύνολο των ενισχύσεων που θα ελάμβανε για το έτος κατά το οποίο διεξάγεται ο έλεγχος.

4. Εφόσον κατά τον διοικητικό έλεγχο των αιτήσεων πληρωμής, υπάρχει διαφορά κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 10%, μεταξύ του ποσού (x) που πρέπει να καταβληθεί στο δικαιούχο με βάση την αίτηση πληρωμής και του ποσού (y) που είναι επιλέξιμο και πρέπει να καταβληθεί στο δικαιούχο μετά το διοικητικό έλεγχο αυτής, επιβάλλεται διοικητική κύρωση και συγκεκριμένα μείωση στο ποσό (y). Το ποσό της μείωσης θα ισούται με τη διαφορά μεταξύ των δύο ποσών και θα είναι (x - y). Άρα ο δικαιούχος θα λαμβάνει το ποσό (z) = y - (x-y). Το εν λόγω ποσό δεν μπορεί να υπερβαίνει την πλήρη ανάκτηση της στήριξης. Η προαναφερόμενη διοικητική κύρωση επιβάλλεται κατ' αναλογία για μη επιλέξιμο τίμημα της πράξης που εντοπίζεται κατά τη διάρκεια της πράξης μέσω σχετικών ελέγχων. Συνεπώς αν από αποτέλεσμα ελέγχου που διενεργείται χρονικά μεταξύ της απόφασης ένταξης και του τελικού αιτήματος πληρωμής προκύψει μείωση του αρχικού ποσού στήριξης, τότε εκτός από τη μείωση θα επιβάλλεται και η σχετική ποινή. Σημειώνεται ότι δεν επιβάλλονται κυρώσεις αν ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει έναντι της αρμόδιας αρχής ότι δεν ευθύνεται για την ένταξη του μη επιλέξιμου ποσού ή εάν η αρμόδια αρχή κρίνει με αιτιολογημένο τρόπο ότι ο εν λόγω δικαιούχος δεν υπέχει ευθύνη.
5. Οι δικαιούχοι που αθετούν τις επιπρόσθετες δεσμεύσεις της παρ. 2 του άρθρου 10 κατά την περίοδο των τεσσάρων ετών μετά το έτος επίτευξης των στόχων του επιχειρηματικού σχεδίου, χωρίς να συντρέχει περίπτωση ανώτερης βίας ή εξαιρετικής περίπτωσης, επιστρέφουν ανά έτος από το σύνολο των ενισχύσεων που τους έχουν χορηγηθεί ως αχρεωστήτως καταβληθέντα:
 - 5.1. Το 50% του συνόλου της ενίσχυσης αν οι επιπρόσθετες δεσμεύσεις δεν τηρηθούν το πρώτο έτος.
 - 5.2. Το 40% του συνόλου της ενίσχυσης αν οι επιπρόσθετες δεσμεύσεις δεν τηρηθούν το δεύτερο έτος.
 - 5.3. Το 30% του συνόλου της ενίσχυσης αν οι επιπρόσθετες δεσμεύσεις δεν τηρηθούν το τρίτο έτος και
 - 5.4. Το 20% του συνόλου της ενίσχυσης αν οι επιπρόσθετες δεσμεύσεις δεν τηρηθούν το τέταρτο έτος.
6. Δεν επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε ανωτέρα βία, προφανή σφάλματα τα οποία αναγνωρίζει η αρμόδια αρχή, σφάλμα της αρμόδιας αρχής ή άλλης αρχής και εφόσον το σφάλμα δεν μπορούσε να εντοπιστεί εύλογα από το πρόσωπο το οποίο αφορά η διοικητική κύρωση και όταν η αρμόδια αρχή πεισθεί ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δεν ευθύνεται για τη μη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις.
7. Σε περίπτωση που η συνολική εκτίμηση βάσει των προαναφερόμενων κριτηρίων οδηγεί στη διαπίστωση σοβαρής μη συμμόρφωσης, καθώς και στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται ότι ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση ή δεν δηλώνει τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμελείας, η στήριξη δεν καταβάλλεται ή ανακτάται εξ' ολοκλήρου. Επιπλέον, ο δικαιούχος αποκλείεται από την ίδια παρέμβαση για το ημερολογιακό έτος της διαπίστωσης καθώς και από την υποβολή πρότασης σε επόμενη προκήρυξη της ίδιας παρέμβασης.
8. Για τις ανωτέρω αναφερόμενες κυρώσεις του παρόντος άρθρου συντάσσονται μέσω του ΟΠΣΚΕ σχετικά πορίσματα από την Υπηρεσία που διενεργεί τον έλεγχο, τα οποία κοινοποιούνται στη ΔΑΟΠ-

Άρθρο 32

65

Ανωτέρα βία και έκτακτες ή εξαιρετικές περιστάσεις

1. Λόγος ανωτέρας βίας συντρέχει όταν η ανθρώπινη σκέψη και πρόνοια, παρά την επιδειχθείσα επιμέλεια, δεν μπορεί να προβλέψει και να προλάβει το επιζήμιο γεγονός. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116, για τους σκοπούς της χρηματοδότησης, διαχείρισης και παρακολούθησης της ΚΓΠ, μπορούν να αναγνωρίζονται ως ανωτέρα βία και εξαιρετικές περιστάσεις οι ακόλουθες, ιδίως, περιπτώσεις:
 - 1.1. Σοβαρή φυσική καταστροφή ή σοβαρό καιρικό φαινόμενο που πλήττει βαριά την εκμετάλλευση.
 - 1.2. Καταστροφή, λόγω ατυχήματος, κτιρίων της εκμετάλλευσης που χρησιμοποιούνται για την εκτροφή ζώων.
 - 1.3. Επιζωοτία, εκδήλωση φυτικών ασθενειών ή παρουσία επιβλαβούς για τα φυτά οργανισμού που πλήττει ένα μέρος ή το σύνολο των ζώων ή των καλλιεργειών του δικαιούχου.
 - 1.4. Απαλλοτρίωση του συνόλου ή σημαντικού τμήματος της εκμετάλλευσης, εφόσον δεν ήταν προβλέψιμη κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης.
 - 1.5. Θάνατος του δικαιούχου.
 - 1.6. Μακροχρόνια ανικανότητα του δικαιούχου προς εργασία.
2. Οι αποφάσεις σχετικά με περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων λαμβάνονται κατά περίπτωση, βάσει αποδεικτικών στοιχείων, και εφαρμόζοντας την αρχή της ανωτέρας βίας στο πλαίσιο του γεωργικού δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της νομολογίας του Δικαστηρίου.
3. Οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας και οι εξαιρετικές περιστάσεις εξετάζονται από την οικεία ΔΑΟΚ μαζί με τα αποδεικτικά στοιχεία που κρίνονται ικανοποιητικά από τον εν λόγω φορέα.
4. Με απόφαση του Περιφερειάρχη αναγνωρίζονται οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας και κατά περίπτωση εκδίδονται οι σχετικές αποφάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Πρόγραμμα ενισχύσεων για την πληρωμή των ανειλημμένων υποχρεώσεων της 3^{ης} Πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων στήριξης προς ένταξη στο υπομέτρο 6.1 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας 2014 – 2022

Άρθρο 33

- 1 Το πρόγραμμα ενισχύσεων για την πληρωμή των ανειλημμένων υποχρεώσεων της 3^{ης} Πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων στήριξης προς ένταξη στο υπομέτρο 6.1 «Εγκατάσταση Νέων Γεωργών» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας κατά τη μεταβατική περίοδο 2021 και 2022, προβλέπει την πληρωμή των υποχρεώσεων που δημιουργήθηκαν από νομικές δεσμεύσεις στο πλαίσιο εφαρμογής του προαναφερόμενου υπομέτρου.
- 2 Η τελική πληρωμή καταβάλλεται το αργότερο εντός 5 ετών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης.
- 3 Οι όροι και προϋποθέσεις στήριξης, οι διαδικασίες, τα ποσά και ποσοστά στήριξης για την εφαρμογή του παρόντος προγράμματος ενισχύσεων ισχύουν όπως αυτά αναφέρονται στην υπ' αρ. 4704/11-11-2021 υπουργική απόφαση (Β' 4456) «Λεπτομέρειες εφαρμογής του υπομέτρου 6.1 "Εγκατάσταση Νέων Γεωργών" του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας 2014 – 2020 κατά τη μεταβατική περίοδο 2021 και 2022».

- 4 Φορείς Εφαρμογής είναι οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών της Χώρας, συνεπικουρούμενες από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Άρθρο 34

Χρηματοδότηση και Ποσοστά Στήριξης

1. Η χορηγούμενη στήριξη στο πλαίσιο της παρέμβασης Π3-75.1 για την εγκατάσταση γεωργών νεαρής ηλικίας αποτελεί δημόσια δαπάνη που συγχρηματοδοτείται από το Ε.Γ.Τ.Α.Α. και εθνικούς πόρους.
2. Η χρηματοδοτική συνδρομή του Ε.Γ.Τ.Α.Α. χορηγείται σύμφωνα με το χρηματοδοτικό σχέδιο της παρέμβασης στο ΣΣ ΚΑΠ 2023 – 2027, όπως ισχύει κάθε φορά, σε συμφωνία με τα οριζόμενα στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/2116.
3. Το ποσό στήριξης είναι αυτό που ορίζεται στο άρθρο 11. Το ποσοστό στήριξης ανέρχεται στο 100%.
4. Η συνολική δημόσια δαπάνη, εθνική και κοινοτική, εγγράφεται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 35

Τελικές διατάξεις

1. Η παρούσα να αναρτηθεί στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ, της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, του ΥΠΑΑΤ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών.
2. Για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και η ΕΥΕ ΠΑΑ δύνανται να εκδίδουν εγκυκλίους προς τις Περιφέρειες και τους εμπλεκόμενους φορείς σχετικά με την παροχή οδηγιών, διευκρινήσεων και τον καθορισμό προτύπων εγγράφων.
3. Η παρούσα ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Άρθρο 36

Κατάλογος Παραρτημάτων

Η παρούσα Υπουργική Απόφαση συνοδεύεται από το ακόλουθο Παράρτημα:

1. Παράρτημα Ι: Τυπικές αποδόσεις κλάδων παραγωγής.

Παράρτημα Ι: Συντελεστές τυπικής απόδοσης

Ζωική Παραγωγή

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Ισοδύναμοι τίτλοι για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (Καν. 2018/1091 του Ευρ. Κοινοβουλίου και Καν. 2019/1975 της Επιτροπής)	Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)		
		Ηπειρωτικές Περιφέρειες και Ιόνια	Κρήτη, Β. Αιγαίο, Ν. Αιγαίο	
	δ. Λοιπά βοοειδή που δεν αναφέρονται αλλού			
C_3_1_1	Προβατοειδή, θηλυκά αναπαραγωγής	Θηλυκά προβατοειδή ενός έτους και άνω προοριζόμενα για αναπαραγωγή	155	140
C_3_1_99	Λοιπά προβατοειδή	Προβατοειδή κάθε ηλικίας με εξαίρεση τα θηλυκά αναπαραγωγής.	63	60
C_3_2_1	Θηλυκά Αιγοειδή αναπαραγωγής		150	151
C_3_2_99	Λοιπά αιγοειδή	Αιγοειδή εκτός των θηλυκών αναπαραγωγής.	60	62
C_4_1	Χοιρίδια βάρους ζώντος ζώου κάτω των 20 κιλών		118	106
C_4_2	Χοιρομητέρες αναπαραγωγής βάρους 50 κιλών και άνω		1048	114 3
C_4_99	Χοίροι για πάχυνση Λοιποί χοίροι	Βάρους ζώντος ζώου 20 κιλών και άνω με εξαίρεση τις χοιρομητέρες αναπαραγωγής (κάπροι, παχυνόμενοι χοίροι κ.α.)	320	300
C_5_1	Κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής	Πουλερικά - Κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής	1908	1675
C_5_2	Ωοτόκες όρνιθες	Περιλαμβάνονται οι νεαρές όρνιθες, οι ωοτόκες όρνιθες, οι όρνιθες για αντικατάσταση και οι πετεινοί αναπαραγωγής για ωοτόκες όρνιθες όταν σταβλίζονται ως ωοτόκες όρνιθες. Νεαρές όρνιθες είναι οι όρνιθες που δεν έκαναν ακόμη αυγά. Δεν περιλαμβάνονται οι νεοσσοί.	2145	2120

C_5_3	Λοιπά πουλερικά	Νήσσοι, γαλοπούλες, χήνες, μελεαγρίδες, φραγκόκοτες και μικρά πουλερικά (συμπεριλαμβανομένων ορτυκιών, φασιανών και περιστερών) και αρσενικά αναπαραγωγής Περιλαμβάνονται τα θηλυκά αναπαραγωγής. Δεν περιλαμβάνονται οι νεοσσοί.	1470	1496
C_6	Κονικλομητέρες αναπαραγωγής	Κονικλομητέρες αναπαραγωγής	145	145
C_7	Μέλισσες	Αναφέρεται ο αριθμός των κυψελών με εγκατεστημένα σμήνη	78	73

(*) Μονάδες

α) για τα προϊόντα ζωικής παραγωγής, η κεφαλή ζώου

β) για όλα τα πουλερικά, τα 100 ζώα και αφορά τη δυναμικότητα της μονάδας όπως αναφέρεται στην άδεια λειτουργίας της. Για τα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής, στα 1908 ευρώ ανά 100 θέσεις έχει συνυπολογιστεί ότι κάθε θέση παράγει 6 κοτόπουλα ετησίως (6 εκτροφές ανά έτος). (παράδειγμα υπολογισμού τυπικής απόδοσης μονάδας κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής στην ηπειρωτική Ελλάδα, δυναμικότητας 20.000 νεοσσών:

τυπική απόδοση = (20.000 θέσεις) Χ (1908€/100νεοσσοί) = 381.600€.

γ) για τις μέλισσες, η κυψέλη

Φυτική Παραγωγή				
Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (Καν. 2018/1091 του Ευρ. Κοινοβουλίου και Καν. 1198/2014 της Επιτροπής)		Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)	
			Ηπειρωτικές Περιφέρειες και Ιόνια	Κρήτη, Β. Αιγαίο, Ν. Αιγαίο
B_1_1_1	Μαλακό σιτάρι και όλυρα	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	492	486
B_1_1_2	Σκληρό σιτάρι	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	518	492
B_1_1_3	Σίκαλη και μείγματα χειμερινών σιτηρών (σμιγός)	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	263	281
B_1_1_4	Κριθάρι	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	467	367
B_1_1_5	Βρώμη και μείγματα εαρινών σιτηρών (μεικτοί σπόροι εκτός από σμιγό)	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	222	273
B_1_1_6	Αραβόσιτος, σπόροι και μείγματα	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	1831	1534
B_1_1_7	Ρύζι	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	1929	1033
B_1_1_99	Σιτοσίκαλη (τριτικάλε), σόργο και άλλα σιτηρά για την παραγωγή καρπού που δεν κατατάσσονται αλλού (φαγόπυρο, κεχρί, κεχρί το μακρό κ.λπ.)	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	364	331
B_1_10	Σπόροι για σπορά και φύτες αρόσιμων γαιών	ΔΕΝ περιλαμβάνονται τα σιτηρά, όσπρια, πατάτες, ρύζι και φυτά για ελαιούχους σπόρους	4227	4128
B_1_11	Άλλες καλλιέργειες αρόσιμων εκτάσεων που δεν κατατάσσονται αλλού συμπεριλαμβανομένων καλλιεργειών σε θερμοκήπια ή υπό υψηλά προσπελάσιμα στέγαστρα	Συμπεριλαμβάνεται η θερμοκηπιακή κάνναβη	11333	10074
B_1_12_1	Γαίες υπό αγρανάπαυση		104	104
B_1_2_1	Όσπρια για ξηρό καρπό (περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά): α. Βρώσιμα όσπρια και μείγματα βρώσιμων οσπρίων με σιτηρά (φασόλια με αραβόσιτο) και μεταξύ τους, β. Κτηνοτροφικά όσπρια (περιλαμβάνονται και συγκαλλιέργειες οσπρίων μεταξύ τους, καθώς και όσπρια	Μπιζέλια, φασόλια, κουκιά, φούλια και γλυκά λούπινα	1569	1690

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (Καν. 2018/1091 του Ευρ. Κοινοβουλίου και Καν. 1198/2014 της Επιτροπής)		Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)	
			Ηπειρωτικές Περιφέρειες και Ιόνια	Κρήτη, Β. Αιγαίο, Ν. Αιγαίο
	αμιγούς καλλιέργειας)			
B_1_2_2	Όσπρια για ξηρό καρπό (περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά): α. Βρώσιμα όσπρια και μείγματα βρώσιμων οσπρίων με σιτηρά και μεταξύ τους, β. Κτηνοτροφικά όσπρια (περιλαμβάνονται και συγκαλλιέργειες οσπρίων μεταξύ τους, καθώς και όσπρια αμιγούς καλλιέργειας)	Φακές, Ρεβίθια, Λαθούρια και άλλα πρωτεϊνούχα φυτά	1516	3107
B_1_3	Γεώμηλα	Περιλαμβάνονται οι πρώιμες πατάτες και ο πατατόσπορος: α. Ανοιξιότικες β. Καλοκαιρινές γ. Φθινοπωρινές και χειμερινές	9307	11609
B_1_4	Ζαχαρότευτλα	ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά.	2999	2681
B_1_5	Κτηνοτροφικά φυτά με ριζώματα, βολβούς, ή κονδύλους, κ.λπ. και κτηνοτροφικά λάχανα	Κτηνοτροφικά τεύτλα, γλυκοπατάτες ζωτροφής, κολοκάσι, καρότα ζωτροφής, γογγύλια ζωτροφής, λάχανα και λαχανίδες για ζωτροφή. ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά.	106	106
B_1_6_1	Καπνός	ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής	6030	5575
B_1_6_12	Αρωματικά, φαρμακευτικά και αρτυματικά φυτά	Χαμομήλι, κύμινο, λεβάντα, μαντζουράνα, μέντα, κρόκος, φασκόμηλο, ρίγανη, γλυκάνισος, δίκταμο, αλόη κλπ. ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής.	11041	11536
B_1_6_3	Βαμβάκι	ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής	1514	1498
B_1_6_5	Ελαιούχα φυτά και σπόροι / Ηλιάνθος	Περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά	1006	1032
B_1_6_6	Ελαιούχα φυτά και σπόροι / Σόγια	Περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά	1337	1614
B_1_6_8	Άλλα ελαιούχα φυτά και σπόροι	Σουσάμι, αραχίδα, σινάπι, ελαιοκράμβη για παραγωγή ελαίου, λινάρι για παραγωγή λινελαίου κλπ.	3602	2521

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (Καν. 2018/1091 του Ευρ. Κοινοβουλίου και Καν. 1198/2014 της Επιτροπής)	Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)		
		Ηπειρωτικ ές Περιφέρει ες και Ιόνια	Κρήτη, Β. Αιγαίο, Ν. Αιγαίο	
		Περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά.		
B_1_6_99	Άλλα βιομηχανικά φυτά που δεν αναφέρονται αλλού	Κολοκύθια για πασατέμπο, σόργο για σκούπες, ζαχαροκάλαμο, μη κλωστικό λινάρι, λούφα, στέβια κλπ. ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής.	836	846
B_1_7_1_1	Νωπά λαχανικά (συμπεριλαμβάνονται τα πεπονοειδή) και φράουλες - Καλλιέργειες μεγάλης έκτασης (σε αγρό)	Εφαρμόζεται σύστημα αμειψισποράς με άλλες αροτραίες καλλιέργειες και συνήθως τα προϊόντα προορίζονται για βιομηχανική επεξεργασία. Πεπόνια, καρπούζια, βιομηχανική τομάτα, ξερά κρεμμύδια, ξερά σκόρδα, κοκκάρι, γλυκοπατάτα, κ.α.	10593	13334
B_1_7_1_2	Νωπά λαχανικά (συμπεριλαμβάνονται τα πεπονοειδή) και φράουλες - Μικρής έκτασης	Εφαρμόζεται η εναλλαγή καλλιεργειών με άλλες κηπευτικές καλλιέργειες. Μελιτζάνες, τομάτες, πιπεριές, χλωρά φασόλια, μπάμιες, φράουλες, σπαράγγια κ.α.	11290	13611
B_1_7_2	Νωπά λαχανικά (συμπεριλαμβάνονται τα πεπονοειδή) και φράουλες, καλλιεργούμενα σε θερμοκήπια ή υπό υψηλά προσπελάσιμα στέγαστρα		53017	76725
B_1_8_1	Άνη και καλλωπιστικά φυτά στο ύπαιθρο	Λουλούδια, βολβοί, καλλωπιστικοί θάμνοι κ.α. ΔΕΝ περιλαμβάνονται τα φυτώρια.	48272	55220
B_1_8_2	Άνη και καλλωπιστικά φυτά σε θερμοκήπια ή υψηλά προσπελάσιμα στέγαστρα	Λουλούδια, βολβοί, καλλωπιστικοί θάμνοι κ.α. ΔΕΝ περιλαμβάνονται τα φυτώρια.	143489	172650
B_1_9_1	Προσωρινοί λειμώνες και βοσκότοποι: Καλλιέργειες κτηνοτροφικών φυτών- Πολυετείς καλ/γείες χλωρών φυτών που διαρκούν περισσότερο από ένα (1) έτος και λιγότερο από πέντε (5) έτη.	Προσωρινές χορτολιβαδικές εκτάσεις σπαρμένες με μηδική, λοιπά πολυετή τριφύλλια, αγρωστώδη και λειμώνες.	1252	1111
B_1_9_2_1	Χλωρός αραβόσιτος	Προορίζεται για ζωοτροφή ή	1315	1158

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (Καν. 2018/1091 του Ευρ. Κοινοβουλίου και Καν. 1198/2014 της Επιτροπής)	Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)		
		Ηπειρωτικές Περιφέρειες και Ιόνια	Κρήτη, Β. Αιγαίο, Ν. Αιγαίο	
		ενσίρωση		
B_1_9_2_2	Κτηνοτροφικά ψυχανθή που συγκομίζονται χλωρά	Φακές, μπιζέλια, τριφύλλια, μηδική, βίκος, λαθούρια, λούπινα, μείγματα ψυχανθών κ.α.	1403	1419
B_1_9_2_99	Άλλα κτηνοτροφικά φυτά που συγκομίζονται χλωρά και δεν αναφέρονται αλλού	Σιτηρά, ετήσιο σόργο, σόγια, ελαιοκράμβη κ.α.	1008	1052
B_2	Οικογενειακοί κήποι	Μέχρι πέντε (5) στρέμματα (ή 100 τ.μ. υπό κάλυψη) με λαχανικά, οπωροφόρα δένδρα και αμπέλια, κυρίως, για χρήση από την οικογένεια του κατόχου και όχι για πώληση.	140	150
B_3_1	Βοσκότοποι και λιβάδια	Εξαιρούνται οι άγονοι βοσκότοποι. Η τιμή αφορά έκταση χωρίς να εξετάζεται το ποσοστό αξιοποίησης λόγω κάλυψης από δασικά είδη κ.λπ.	106	106
B_3_2	Άγονοι βοσκότοποι	Η τιμή αφορά έκταση χωρίς να εξετάζεται το ποσοστό αξιοποίησης, λόγω κάλυψης από δασικά είδη κ.λπ.	106	106
B_3_3	Μόνιμες χορτολιβαδικές εκτάσεις μη χρησιμοποιούμενες πλέον για την παραγωγή και επιλέξιμες για την καταβολή ενισχύσεων	Μη χρησιμοποιούμενα, πλέον για παραγωγικούς σκοπούς, αλλά είναι επιλέξιμα για ενισχύσεις. Η τιμή αφορά έκταση χωρίς να εξετάζεται το ποσοστό αξιοποίησης λόγω κάλυψης από δασικά είδη κ.λπ.	106	106
B_4_1_1_1	Φυτείες οπωροφόρων δέντρων και θάμνοι νωπών φρούτων εύκρατης προέλευσης	α. Πυρηνόκαρπα: Ροδακινιές, Βερυκοκιές, Κερασιές, Κορομηλιές, Δαμασκηνιές,	5896	5815

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (Καν. 2018/1091 του Ευρ. Κοινοβουλίου και Καν. 1198/2014 της Επιτροπής)	Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)		
		Ηπειρωτικές Περιφέρειες και Ιόνια	Κρήτη, Β. Αιγαίο, Ν. Αιγαίο	
		Βυσσινιές, Νεκταρινιές κ.α.		
		β. Μηλοειδή: Μηλιές, Αχλαδιές, Κυδωνιές κ.α.	9717	9529
		γ. Λοιπά δένδρα και θάμνοι νωπών φρούτων: Μουσμουλιές, Μουριές, Σμέουρα, Μύρτιλλο, Βατόμουρα, Γκότζι μπερι, Αρώνια, Κρασιά, Φυσαλίδα κ.α.	6585	8017
B_4_1_1_2	Φρούτα καλλιέργειών υποτροπικών και τροπικών κλιμάτων	α. Ακτινίδια β. Συκιές, Ροδιές, Φραγκοσυκιές κ.α. γ. Λοιπά: Μπανανιές υπαίθριες, Αβοκάντο κ.α.	11225	9346
B_4_1_3	Καρποί με κέλυφος	Αμυγδαλιές, Καρυδιές, Καστανιές, Φυστικές (Αιγίνης), Φουντουκιές, Λεπτοκαρυές κ.α.	6629	7979
B_4_2	Εσπεριδοειδώνες	Πορτοκαλιές, Λεμονιές, Μανταρινιές, Νερατζιές, Κιτριές, Γκρέιπφρουτ, Περγαμόντο, Φράπες, Κουμκουάτ κ.α.	6464	7222
B_4_3_1	Ελαιώνες που ο καρπός τους προορίζεται συνήθως για επιτραπέζια χρήση	Ελαιώνες που συνήθως παράγουν επιτραπέζιες ελιές	2736	3137
B_4_3_2	Ελαιώνες που ο καρπός τους προορίζεται συνήθως για ελαιοποίηση	Ελαιώνες που συνήθως παράγουν ελιές για λάδι	1821	1722
B_4_4_1	Αμπελώνες που τα προϊόντα τους προορίζονται συνήθως για οίνους ποιότητας (ονομασίας προελεύσεως και ελεγχόμενης ποιότητας)	Αμπελώνες, οι οποίοι συνήθως παράγουν οίνους ποιότητας (ΠΟΠ)	7532	7279
B_4_4_1		Αμπελώνες, οι οποίοι συνήθως παράγουν οίνους ποιότητας (ΠΠΕ)	6130	6941
B_4_4_2	Αμπελώνες που τα προϊόντα τους προορίζονται συνήθως για λοιπούς οίνους	Αμπελώνες, οι οποίοι συνήθως παράγουν άλλους οίνους	6000	4188
B_4_4_3	Αμπελώνες που τα προϊόντα τους προορίζονται συνήθως για επιτραπέζια σταφύλια	Επιτραπέζια σταφύλια	12479	11989
B_4_4_4	Σταφίδες	Ξερή σουλτανίνα ή κορινθιακή	5559	6784
B_4_5	Φυτώρια	α. Καρποφόρων δένδρων β. Αμπελιών γ. Διακοσμητικών φυτών δ. Δασικών δέντρων κ.α.	52200	52300

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (Καν. 2018/1091 του Ευρ. Κοινοβουλίου και Καν. 1198/2014 της Επιτροπής)		Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)	
			Ηπειρωτικές Περιφέρειες και Ιόνια	Κρήτη, Β. Αιγαίο, Ν. Αιγαίο
B_4_6	Άλλες μόνιμες καλλιέργειες	α. Λοιπές δενδρώδεις καλλιέργειες (Χαρουπιές, Σχίνος κ.α.) β. Άλλες πολυετείς (μόνιμες) φυτείες (βουρλότοποι, καλαμιώνες, λυγαριές της εκμετάλλευσης, ιτιές, ινδικοί κάλαμοι, καλάμια μπαμπού κ.α.) γ. Χριστουγεννιάτικα δένδρα δ. Καλλιεργούμενη Τρούφα	1829	3863
B_4_7	Μόνιμες καλλιέργειες σε θερμοκήπια ή υπό υψηλά προσπελάσιμα στέγαστρα	Μπανανιές κ.α.	31243	31506
B_6_1	Καλλιεργούμενα μανιτάρια εντός θαλάμου	Μανιτάρια	10814	13776

(*) Μονάδες

α) για τα προϊόντα φυτικής παραγωγής και καλλιεργούμενη τρούφα, το εκτάριο

β) για τα μανιτάρια, 100τ.μ. θαλάμου για 8 συγκομιδές ετησίως

Φυτική Παραγωγή, Καλλιέργειες στις οποίες ο υπολογισμός της τυπικής απόδοσης έχει γίνει με ισοδύναμο τρόπο	Τυπική απόδοση ανά εκτάριο	
	Ηπειρωτικές Περιφέρειες και Ιόνια	Κρήτη, Β. Αιγαίο, Ν. Αιγαίο
Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων		
Εκτροφή σαλιγκαριών ανοικτού τύπου	16.260	16.260
Κινόα	4.500	4.500
Μαστιχόδεντρα	9.000	9.000
Μαστιχόδεντρα εξαίρεση	9.000	9.000
Τριανταφυλλιά για παραγωγή ροδέλαιου	12.000	12.000

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ